

Xojon xi tjít'a ni xi kats'én já apostroo

Bi ts'én katsáyatjón Kjisoo nga sänguíya Asién Nixtjiin Néná

1 Xojon xi tjoón, ji ndí Teofilo, ít'a an kjoaa ndeskande nga ít'siyanií ngayeje ni xi kats'én kojo ni xi akóyá Kjisoo, ² ngaskande nixtjin nga kijí ndi'ak'ajmi ján, nguije ja boá je katsjaá kjoábotíxoma já apostro xi je ja'ájin nga Asién Nixtjiin Néná kats'énkjién, ³ kui já apostro xi akoó yoojoo, nguije k'ien kó ja'á'yaá, kó boá ts'én akó chan chaan chíboá nga tikón, yichán nixtjin akoó yoojoo Kjisoo kui jaá kó tsíchjiajo kjoaa xikó ts'én kotíxoma Néná.

⁴ Kó kji'a nga síndotikó kojo já apostroo, Kjisoo atíxomaa tsí'e nga kjo'tjójín naxiíndá Jerusalen, kó bi katsoó:

–Chiyájnúu nga kjo'tjosón ni xi katsó Na'mii nga kama, xikó ts'én je tsíchjiajojnú'un. ⁵ Ngat'a jakoxi boá nga Juaa ndójoa atíndání xtaa, tanga ngui chiboa nixtjin kó jún satíndáníjnú Asién Nixtjiin Néná.

Bi ts'én kijí Kjisoo ndi'ak'ajmi ján

⁶ Kós'e kui já xi kamátikójo Kjisoo, bi ts'én asíyaá:

–Ji Ndiá, ¿a kui nixtjiin nga koe'ée nga xta xi chjiani Israel kotíxomaa nangui xi tsí'e?

⁷ Kó Kjisoo bi katsoó kui jaá:

–Júnjín tsoboájnú nga xchajnú chíboá kojo nixtjin nga sa'ínkjatjosón Na'mii ni xi je índa, ni xi ngototo kui botíxomaa nga sa'ín, ⁸ tanga kji'a nga kjo'e'ekónjnú Asién Nixtjiin Néná, sakójnú nga'niuú, kó kama chistikona kamajnú kó jmí tsi ta

naxiéndá Jerusalen tsi, kojo ngayeje nangui Judea, kojo nangui Samaria, kojo ngaskande nínga fet'aa t'anangui.

⁹ Kó nguije katsó kui nií, kamábe ngayeje kui já apostroo kóts'en kachjanink'a Kjisoo kó ngo ndi yí'má, kó nguiti kamábejin ngase kui jaá. ¹⁰ Kó tjienga ndyikotsijen ndá ndaa kui jaá nk'a ján, kamábe nga sa kjin sa kjin kijí Kjisoo, kó jó já xi ndyiyajá njño tiboá je'ekoón kui já apostroo, ¹¹ kó bi katsoó:

–Já Galilea, ¿mí kjoaa nga nk'a ján ndyitsitsijenjnú? Ti kuíni Kjisoo xi'bi xi kis'ijñajojnú xi je tsanguínjo ndi'ak'ajmi ján xi kjindibá nguíní xikó ts'én kamáyajnú nga kijí ndi'ak'ajmi ján.

Bi ts'én katjo'ójin Matíaa nga apostroo kamá

¹² Kós'e jatjoni kia tjingui xi 'mí oliboo, s'e kijí nguíní naxiéndá Jerusalen, ngo kilometro kijíyase, xi tsjandíe kjoakitíi nga monguín ndsako nga ngo nixtjin ndikón. ¹³ Kó nga jachó naxiindaá, kijínijínguú nk'aa kui ndi'a nínga síndo kui jaá, nínga síndo Peé kojo Juaa, kojo Sandiyaá, kojo Jandree, kojo Nguiripee, kojo Tomaa, kojo Bartolomee, kojo Matioo, kojo Sandiyá ndií Alfeoo, kojo Ximoo nda xi Chini ki'mií nga, kojo Judaa, nts'ie Sandiyaá. ¹⁴ Ngayeje kui jaá kamátikó nga 'niú kis'inđo nga tsíchjiaa Néná kui kojo tjín ínchjín, kojo na Riyaa naaa Kjisoo kojo já nts'ie.

¹⁵ Kui nixtjin ján, Peé jastjien ngamasieen kui já nts'iee, ma ra tsi ta úchán kojo kan xi kamátikoó, kó bi katsoó:

¹⁶ –Jún nts'ie, chjiénga jatjosón ni xi kjit'a xojon eén Néná nga Asién Nixtjiin Néná kats'énkíchjia Ndabii kjoaa Judaa, nga kui xi kitsjientjoón xtá xi katsoboá Kjisoo, ¹⁷ ngat'a Judaa nijan kamájoná, kó ti kasakoo kui xaá nga. ¹⁸ Tanga kui, kijí kó ts'atsie ngo t'anangui kui ton xi kamáchjinií kjoaa ni xi ndajín xi kats'én, s'e kaxaxixtien kó kat'osén toko, kó kitjiyá masien masien, kó ngayeje tsi'ee jatjo. ¹⁹ Kó kui nií kamábe ngayeje xtá naxiéndá Jerusalen, kuíni nga kui nguindiee

Aséldama katsoó, nga én tsi'e kui jaá, nguindiee jín, tsó kui eén. ²⁰ Ngat'a boá ts'én kjit'a xojon eén Néná xi 'mí Salmoo:

Ngas'ietiya ndi'aa,
kó nga jmíjín xi k'uíndo'yá.

Kó ti bi tsó nga:

Kje'e xi nga kjíbé xaá.

²¹ Kó chjiénga, nga kui já xi ngatsjé nixtjin k'ie síndojone, nga kis'ijñajin ngasejne Ndiá Kjisoo, ²² ndeskande nga Juaa atínda Kjisoo, kó ngaskande nixtjin nga tsanguínjo ndi'ak'ajmi ján, nga ngo kui jaá xi nijan ngatamajóná chistikó nga ja'á'yaá Kjisoo.

²³ Kó jó ma xi kini'ánkaxoma ja'eén: Kosie xi 'mí Barsabaa xi ti Justo ki'mií nga, kojo ndá xi 'mí Matíaa. ²⁴ Kó bi katsó kui jaá nga tsíchjiaa Néná:

–Ji Ndiá, ji xi ye ngayeje inimaa xtaa, takejne 'yání nga jó kui jaá xi je kachje'éjin ji, ²⁵ tsi'e nga k'uijñá nguindiee xá apostro xi íjñamasien Judaa, tangat'aa nga kats'énkijatjósónjín, nga kijí nguindie xi katsoboaá kui.

²⁶ Kó kui jaá katsatonyáni 'yání ngajoó xi sakoó kui xaá, kó Matíaa katjo'ójin, kó kui kamáxkijo xi ngui tiengo já apostroo.

Bi ts'én je'e Asién Nixtjiin Néná

2 Kó nga jachó nixtjiin s'ué Pentekostee, ngayeje xta xi s'ijiin Kjisoo kis'indotikó xtín, ² kó ta niján ma kjindibáni ndi'ak'ajmi ján nga janie xikoó ngo tjo'niú xi kanda'yá ngayeje nguíya ndi'a nínga síndo kui xtaa, ³ kó kja kamáya ni xi ja kon najen ma kon, xikoó ndi'í, xi kamákabisoón, kó ngasón toko nga ngo nga ngo kui xtaa kis'indosón kui nij, ⁴ kó ngayejee nga ts'as'íéen Asién Nixtjiin Néná, kó íts'iyanií nga tsíchjia ja kje'e ja kje'e én, xikó ts'én katsjaa Asién Nixtjiin Néná nga kuichjia.

⁵ Kó kja naxínda Jerusalen kis'indo xta judío xi bendikón Néná, xi ngayeje són ngasondiee kjindibáni. ⁶ Kó nga kanda'yá kui nij, kamátikó xta kjiín, kó nde bejín mí ni xi sa'ín, ngat'a

ńgó ńgó tsíchjia én tsí'e. ⁷ Kó achichí kijíndikoón kó bi katsó nga asíyaá xkjín:

–¿A xta Galileajín ngayeje xta xi ndyichjia kui eén?

⁸ ¿Kóts'en nga, nga ngo nga ngo ñá kanda'yáa nga tsańá én xí tsíchjia? ⁹ Ngat'a k'ie síndojinná xta xi chjiani Partia, xta xi chjiani Media, xta xi chjiani Elaam, xta xi ndokjoa ñá Mesopotamia, xta xi chjiani Judea, xta xi chjiani Kapadosia, xta xi chjiani Ponto, xta xi chjiani Asia, ¹⁰ xta xi chjiani Frijia, xta xi chjiani Panfilia, xta xi chjiani Ejipto, xta xi chjiani nangui Libia xi tińa manii naxińdá Sirene. Ti boá ti ts'én tjín xta xi chjiani Roma, tjín xi xta judío, kó tjín xi xta judíojin tanga s'ijiin Néná, ¹¹ ti boá ti ts'én tjín xta xi chjiani Kreta kojo xta xi chjiani Arabia. Ngayejee nga kanda'yáa ñá nga ndyichjia én tsańá kjoaa kókji'i kjoandikón xi ts'én Néná.

¹² Kó ngayejee nga achichí kijíndikoón kó nde bejín mí ni xi sa'ínkjó, s'e ja k'ie ja ngaján bi katsoó xkjín:

–¿Mí xi mejeén tsó kui nii?

¹³ Tanga tjín xi ta tsajńokie nga bi katsó:

–Ch'i kui jaá.

Peé bi ts'én tsíchjiayajin tjón tjón xta kjiín

¹⁴ Tanga Peé kojo já apostro xi ngui tiengoo kixindyia kixi, kó Peé 'niú tsíchjia nga bi katsó:

–Jún já judío kojo ngayeje jún xi tindiónjnú naxińdá Jerusalen, ngatamayajnú kui nii kó nda nda'yajnú én xi kuichjiájojnúnun. ¹⁵ Ngat'a boajín kji'i xikó ts'én ndyini'ánkjójnún, ch'ijín kui jaá, ngat'a s'e tsi chiboá nijan nga tajńó, ¹⁶ tanga kuí nii xi katsó nda chjinie'eén Néná xi 'mí Joel nga bi katsó:

¹⁷ Bi kama nga kjuiet'a nixtjiin, tsó Néná, skitjójón an Asíén Nixtjinna ngayeje xta, ndí xi'injnú kojo ndí ínchjínjnú kuichjia xikoó chjinie'énna,

kajjindí xongojnú kjín tokoya ni kokoó,
kó xtá xi xchaá nguijin íjñaá ko'eéchinii.

¹⁸ Kó mosona xi xi'in kojo xi ínchjiín,
skitjójón an Asíén Nixtjinna kui nixtjin ján,
kó kuichjia xikoó chjinie'éenna.

¹⁹ Kó nk'aa ndi'ak'ajmii koko an kjoandikón,
kó koko an chíboá nguindie t'ananguii,
kó jín, ndi'í kojo ndi k'uié.

²⁰ Ts'ueé s'ijñó,

kó saá xikoó tsi jín kama,
nguindiee nixtjin nga kjindibá Ndiáná,
nixtjin je, nixtjin tsjakji'i.

²¹ Kó kjotjo'a ngayeje xtá xi sa'ínkjién ja'eén Ndiáná nga
kuichjiaa.

²² Jún boá já xi chjiani Israel, nda'yájnú kui én xi xian an:
Kjisoo nda xi chjiani naxindá Nasaret, ngo nda xi Néná akójnú
nga kis'iee nga'niú kojo nga tsie kjoandikón xí kats'én nguiya
tsja nga kis'ijñajojnú, xikó ts'én ti juún je yajnú, ²³ kuí ndaa, xi
kini'ánk'as'ien nga ja boá je índa Néná nga boá kamaa, kuí xí
ik'íta'niújnú kojo xi kini'ánk'iénjnú, nga kini'ánk'as'ienjnú
nguiya tsja xtá xi ndajín nga akjat'a kro, ²⁴ kuí xí Néná
kats'énkja'á'yaá, nga ja'áxiín nguiya tsja kjoaboyaa, ngat'a
kjoaboyaa kamájiín nga kui íjña'niú. ²⁵ Ngat'a nda re Ndabii bi
katsó kjoaa kui:

Ngatsjé nixtjin kamábe an nga kjen an tikón Ndiáa,
ngat'a kuí xí tikónt'a ndsa fojní an ts'i'e nga jmíjín xi
sa'íntiyana.

²⁶ Kuíni nga achichí tsja máa inimana,
kó ndso'boa an tsja kis'iee.

Kó ngaskande kotíjña an nga k'uiéna kjoachiyá.

²⁷ Ngat'a k'uuijní masienjinní kia nguindiee kjoaboyaa
ti nde ko'e'éndiéjín ji nga kjotson yoojoo
nda xi tsjie nguindyikin ji.

²⁸ Jí xi akakení ndiyaá kjoamindyioo,

kó achichí kjoatsja tiboe'éní nga kjen ji tikón an.

²⁹ Jún nts'ie, kama bi xianjnú'un kjoaa nda xi tjié xchána xi 'mí Ndabii nga jmí tsi ta k'ien tsi, kis'inijín nga, kó ngatsjóó k'ie tikónjinná ngaskande kui nixtjin xi'bi. ³⁰ Tanga nga nda chjinie'eén Néná kamá Ndabii, Néná xi katsáyatjóón nga ngo nda xi xta tjiéé kui xi kotíxomaa Israel. ³¹ Ndabii, nguindiee kamábe nga kjoa'á'yaá Kristoo kojo nga kajajín k'uujná yojoo nguindiee kjoaboyaa, ti nde kjotsonjín yojoo. ³² Kuí Kjisó xi'bi xi Néná kats'énkja'á'yaá, kó jin xi chistiko jin. ³³ Kuíni nga kini'ándíkón nga kja tsja fojnií Néná tikón, kó nguije Na'mii katsjaá Asién Nixtjiin Néná xi katsáyatjón nga tsjaa, kó kui nii xi ndiyajnú kojo xi ndyinda'yajnú. ³⁴ Ngat'a kuijín Ndabii xi kijí ndi'ak'ajmi ján, tanga ti kuíni xi bi katsó:

Bi katsoó Ndiáná, Ndiána:

“Tindyint'ení nga fojniína nínga botixoma an,

³⁵ ngaskande nga k'uíndo an nguindie ndsaki kondra tse.”

³⁶ Ngatama be chan chan ngayeje xta Israel, nga ti kuíni Kjisó xi'bi xi jún akjat'ajnú kro, kó Néná kuí xí kats'én nga Ndiáná kojo Kristoo kamá.

³⁷ Nga tsint'ieé kui eén ngayeje xta xi kamátikó kja, achichí on kamaá inimaá kó bi katsó nga asíyaá Peé kojo já apostro xi ngasee:

–Jún nts'ie, ¿mí xi si'án jin 'ne?

³⁸ Kó Peé bi katsoó kui jaá:

–Ti'ank'oyajnú yojojnë, kó ja'eén Jesukristoo nga ni'ánkjién nga satíndájnë nga ngo nga ngojnë, tsi'e nga Néná sa'ínjetakoón jéjnë, kó boa ts'én sakójnú Asién Nixtjin xi Néná tsjaajnú. ³⁹ Ngat'a kuí nii xi katsáyatjón Néná nga tsjaajnú jún kojo ndíjnë, kojo xta xi kjin síndo, kojo ngayeje xta xi Ndiáná kuichjiaa.

⁴⁰ Kó kui eén kojo kjín tokoya én xi kats'énkjién Peé nga tsíchjiajo kojo nga atíxomaa xtaa nga bi katsoó:

'Naxié'ájnë yojojnë nguijiin kui xta xi ts'én ni xi ndajín.

⁴¹ Kó boá ts'én, kui xta xi iskjíbé kui eén, atínda yojoo, kó kamá ra tsi ta ngui ján mī xta xi kis'ijiin Néná. ⁴² Kó tanisién kamá'niátakón ni xi akóyá já apostroo, kó ta ngo tsa'a xkjín, kojo kamátikó xtín nga iskjinnie kojo nga kats'e, kojo nga tsíchjiaa Néná.

Bi ts'én kis'inđo xta xi tjón kis'ijiin Kjisoo

⁴³ Kó ngayeje xtaa kijíndikoón kjoaa kjoandikón kojo chíboá xi kats'én Néná nguīya tsja já apostroo. ⁴⁴ Kó ngayeje xta xi kis'ijiin Néná 'niú tsa'a xtín yojoo, kó ngayeje ni xi kis'iee ta tsj'e yeje kamá, ⁴⁵ kó atíñá ni xi tjiín, kó toon kats'énkabii xtaa xikó ts'én kamáchjieén nga ngo nga ngo. ⁴⁶ Kó ndyiojón ndyiojón kamátikó kĩa nangoxii, kó xki ndi'a akjángá paan kó iskjinnie xtín nga tsja kamaá kojo nga nda kamá inimaa, ⁴⁷ nga kats'éntsjaá Néná, kó kis'iee kjoandaa ngayeje xta naxíndaá. Kó ndyiojón ndyiojón Ndiána kats'énkjín kui xta xi je tsíchjiaa nga ts'axi'éá.

Peé bi ts'én kats'éndaya ngo ndá xi majín fi

3 Ngo ndiya Peé kojo Juaa kijí nangoxi chíboá ján nga kamánguixón, chíboá nga ndokjoaa Néná. ² Kó ngo ndá xi nima se ngaskande koó nga katsen, ndyiojón ndyiojón tsanguínk'íjña nguixtio ngantjoa nangoxi xi 'mí Tsjakji'ii, tsj'e nga kui'aa tónchjie xta xi 'bos'ien nangoxii, ³ kó kui ndaa nga kamábe nga Peé kojo Juaa je ma k'as'ien nangoxii, tsí'aa tónchjie. ⁴ Kó Peé kojo Juaa asko'á ndá ndá kui ndaa, s'e bi katsó Peé:

–Tsitsíjinjñe.

⁵ Kó kui ndá nima asko'á ndá ndá kui jaá, ngat'a askoyá nga ton tsjaá. ⁶ Kó Peé bi katsoó:

–Jmí tontiboa, jmí tonsiniéjínna xi tsjaa, tanga ni xi tjínna tsjaa: Ja'eén Jesukristoo ndá xi chjiani Nasaret ts'enkjien an nga bi t'íxiaán, tsítjín kó tintje.

⁷ Kó iskjǐbé tsja fojnǐ kó kats'énkjastjien, kó tjienmá kasakonga'niuú nguīya se kojo ndato'oō se, ⁸ kó nda nīmā see iskjínk'á ma nga kasasien kixǐ kó tjienmá kistso'bán, s'e ts'as'ienjo Peé kojo Juaa nguīya nangoxii, kistso'bán kó iskjínk'á iskjítsiña nga kats'éntsjaá Néná. ⁹ Kó ngayeje xtā naxińdaá kamábe nga je kamá kistso'bán kojo nga kats'éntsjaá Néná. ¹⁰ Kó kamáya nga kui ndaa xi kis'ijña ngantjoaa nangoxi xi 'mǐ Tsjakjǐ'ii nga tsǐ'á tonchjje kó xtaa achichǐ kijíndikoón kojo katsakjónnǐ kjoaa ni xi kamaá.

Peé bi ts'én tsíchjiayajiin xtaa nditsen nangoxii

¹¹ Nda nīmā xi je kamándayaa ta kia kistso'bátjngui'niúrií Peé kojo Juaa. Ngayeje xtā naxińdaá kijíndikoón kui nií, kó tsanga ma nga kijítjnguii nínga tikón ngo nguındie xi 'mǐ Pórtikoō Salomoō, nínga síndo kui jaá. ¹² Nga kamábe Peé kui nií, bi katsoó xtā naxińdaá:

–Já xi chjiani Israel, ¿ánnǐ nga kjifíndikónkonjnuú kui nií? ¿Kó mǐ kjoaa nga jún ndyítsitsijendájne jin, xikoó tsi nga'niú tsajin kojo tsi tangat'anii nga yandíkónjne Néná tsi kuíni nga kamándaya kui ndaa? ¹³ Néná xi tsǐ'e Abraam, xi tsǐ'e Isaa kojo xi tsǐ'e Jakōb, Néná xi tsǐ'e xtā tjje xcháná, kui xi katsjaá kjoaje Kjisoo, kui xi ndíí, kui nda xi jún kini'ánk'as'ienjnuú kojo xi kini'ánch'ojnuú nguindyikōn xtitjón Pilatoō, kji'a nga ja boā je boā katsó nga kui'íjñandé. ¹⁴ Tanga jún nguındiee nga chjia'ajnuú nga s'ijña ndé, ngat'a nda xi tsjie kojo nda xi kixǐ kamá, kó tasá jún kichjiá'ajnuú nga ik'íjñandé ngo nda xi ts'enk'ién inima. ¹⁵ Kó boā ts'én kini'ánk'iénjnuú xi tsjáná kjoamindyioōn, kui xi Néná kats'énkja'á'yaá kó jin xi chistikojne. ¹⁶ Kó tangat'anii nga s'ijinjne Kjisoo, nga kui nda xi'bi, kui xi ndyiyajnuú kojo xi ja boā je yajnuú, kasakonga'niuú, kó tangat'anii nga s'ijiin Kjisoo, kuíni nga kamándaya chan chan kui ndaa nguindyikónjnuú.

¹⁷ Kó ngot'e 'ne já nts'ie, je be an nga yajínjnú ni xi kini'ánjnú jún kojo já xí botixómaá. ¹⁸ Tanga Néná bi ts'én kats'énkijatjósón ni xi katsáyatjón nínga kats'énkíchjia ngayeje já chjinie'eén nga Kristoo chjiénga tsie kjoanima kjoa'atio.

¹⁹ Kuíni nga, ti'ank'oyajnú yojojnú, kó Néná ti'ansenjnú, ts'i'e nga kui sa'ínkjié jéjnú, kó kjindibáchonjnú Ndiaa nga nixtjin xi nda, ²⁰ kó Néná sanguíyajnú Kjisoo, kui xi ndeskande koó nga ítjats'ennii nii nga ja'ájin nga Kristojnú kama, ²¹ kui xi je taxá boá kji'ini nga ndi'ak'ajmii k'uijñá ngaskande nixtjin nga kamandaya ngayeje nii, kui ni xi katsó Néná nga kats'énkíchjia já chjinie'én tsjiec xi kis'indo nixtjin xchá ján.

²² Ngat'a Moisee bi katsoó xtá xi xchána: “Kuí Néná xi Ndiána xi kjoa'ájin ngujiin nts'iéjnú ngo nda chjinie'eén Néná xikoó an, kuí xí nda'yájnúu ngayeje ni xi kuichjia. ²³ Kó ngayeje xtá xi kuint'iejiin ni xi katso kui nda chjinie'eén Néná, si'ankjie ngujiin xtá naxiíndaá.”

²⁴ Kó ngayeje já chjinie'eén Néná ndeskande xi ya'anii Samueel nga tsíchjia kó katsáyá ni xi kjima kui nixtjin xi'bi.

²⁵ Jún boá xi xikoó tsi ndií já chjinie'eén Néná, kojo ni xi índajo Néná xtá tje xchána nga bi katsoó Abraam: “Ngayeje xtá naxiíndaá xí tjin ngasondiee nda kamata'in ngat'aa xtá tje xi k'uiéé ji.” ²⁶ Kji'a nga Néná kats'énkja'á'yaá ndií, tjón jún katsanguiyajnú, ts'i'e nga kats'énchikonñéjnú, kojo ts'i'e nga boá ts'én nga ngo nga ngojnu nguiti jmí ni ch'o kji'i si'ánjnjnú.

Bi ts'én tsíchjia Peé kojo Juaa nguindyikon jáxaá

4 Kó tjienga Peé kojo Juaa ndyichjiajo xtá naxiíndaá, jachó já chiná'mii kojo nguitokoo jajún xi konda nangoxii kojo já saduseoo, ² achichí kamáxtii kui jaá ngat'a Peé kojo Juaa ndyibokoyaá xtá naxiíndaá nga xtaa foa'á'yá nguinií nguije fesón xikó ts'én ja'á'yaá Kjisoo, ³ kó kandobá kui jaá kó kananguis'ien ndoboaya ngaskande nga kamánguindyiojón ngat'a nga je kamánguixón kui nixtjiin.

⁴Tanga kjín ma xta xi tsint'ieé kui eén xi kis'ljiin, kó ma ra tsi ta ún mī nga ta soboaá ja xi'in.

⁵Kó nga kamánguindyiojón kamátikó kĩa naxiíndaá Jerusalen ja xí botixómaá, ja xchá nguitokoo naxiíndaá, ja chjiniēkjoakitij, ⁶kojo nguitokoo chiná'mi xi 'niú nk'a xaá xi 'mí Anáa, kojo Kaifaa, kojo Juaa, kojo Rijaá, kojo ngayeje xi xkjín ma ja nguitokoo chiná'mij, ⁷kó ngamasieen kui xtaa índo kui jaá, kó bi katsoó nga asíyaá:

–¿Mí xa xi tjínjnú? Kó, ¿'Yá xi katsanguiyajnú nga kui nij ni'ánjnú?

⁸Kós'e Peé nga 'niú tjíjiin Asién Nixtjiin Néná bi katsoó kui jaá:

–Jún ja xi botixómá kojo xta xi xchá: ⁹Jún ndyibosíyajnú kjoaa kjoanda xi kini'aán ngo nda xi oon, tsi'e nga xchajnú kóts'en kamádaya, ¹⁰ngatamayajnú ngayeje jún, kojo ngayeje xta Israel nga nga'niuú Jesukristo xi chjiani Nasaret, kui xi akjat'ajnú kro, tanga Néná kats'énkja'á'yá nguinií nguijiin xta xi je jesoón, tangat'aniij kui nga kui ndaa kamádaya nguindyikónjnú. ¹¹Kuí Kjiso xi'bi xi ndijo xi kats'énch'ó ja chjiniexoó, tanga kui boá xi kamá ndijo nga'niuú ndi'aa. ¹²Kó jmíjin ingo ngase xi kamaa k'oxié'á xtaa, ngat'a Néná katsanguiyajín kje'e ngase kui ngasondiee xi kamaa k'oxié'aná.

¹³Kós'e kji'a nga kamábe jáxaá nga katsakjónjín nga tsíchjia Peé kojo Juaa, kamákjiin nga kui ja apostroo jmí xojon kamájiin, kó achichí kijíndikoón kó kamábe nga Kjisoo kis'intsoomajo. ¹⁴Kó nga kamábe nga kui nda xi kamádayaa kĩa nijan tikónjo kui jaá, nde kamájin ngo ni katsó kondraa.

¹⁵Kós'e katsjá kjoa nga ka'naxié Peé kojo Juaa nínga kamátikó kui xtaa kó ja k'ie ja ngaján ndyifoyáni, ¹⁶nga bi katsó:

–¿Mí xi si'anjo kui jaá? Ngat'a jakoxi nga ngo chiboa kats'én, kó ngayeje xta xi síndo naxiíndaá Jerusalen xi kamábe, kó kamajín boajín kji'i k'uín, ¹⁷tanga ta tsi'e nga nguiti kama

tsiejín ngase kui nií ngujiin xta naxíndaá, tasá kuindyandikóon, tsi'e nga nguiti ingojín xi kuichjiajo ngase kjoaa ja'eén Kjisoo.

¹⁸ Kó kandokjoaa, s'e katse'eé kjoa tsi'e nga nguiti chíjín kuichjia kojo nga nguiti kókoyajín ngase kjoaa Kjisoo. ¹⁹ Tanga Peé kojo Juaa bi katsó nga tsíchjia:

–Boa t'ínjnú tsi kixi nguindyikon Néná nga jún xi konda'yá'énjne nguindiee nga Néná xi konda'yá'énjne,

²⁰ ngat'a kamajín nga nguiti kondókjoajínjne ni xi je kamáya jin kojo ni xi je kanda'yá jin.

²¹ S'e jáxaá indyándikoón kui já apostroo s'e índondé, kó jmí ni kasakojín xi sa'ínjénií, ngat'a ngayeje xta naxíndaá katsjaá kjoaje Néná kjoaa ni xi kats'én Peé kojo Juaa, ²² ngat'a kui nda xi kamándaya nga kamá kui kjoandikoón, tjín raá ts'atio yichán nó.

Ni xi tsí'aá Néná já apostroo kojo xta xi ngasee

²³ Kó nguije kis'intso mandé Peé kojo Juaa kijíkon nguinií xkjín kó katsáyá yejee ni xi katsoó já nguitokoo chiná'mii kojo já xchá nguitokoo naxíndaá. ²⁴ Kó kui jaá nguije tsint'iee ni xi katsó, ngayejee tsíchjia xtiín Néná nga bi katsó:

–Ji Ndiá, xi botíxome ji, ji xi kini'índe ndi'ak'ajmii, t'anangui, ndáchikoón, kojo ngayeje ni xi tjín kui nií, ²⁵ nga bi kase nga kini'ínkíchjje mosó xi 'mí Ndabii nga kananguiyée Asién Nixtjín:

¿Mí kjoaa nga ndyikjandayáxchán xta xi tjín ngasondiee?

¿Mí kjoaa nga xta naxíndaá taxkiya ndyits'enkjó ngo ni xi jmí ni chjijín?

²⁶ Kamátikó já re kojo xta xi botixómaá t'anangui, nga ndyits'enxchán kondraa Ndiáa, kojo kondraa Kristo xi ja'ájin kui.

²⁷ Ngat'a nga jakoxi nga ngo tjín kats'én yojoo Erodee, Ponsio Pilatoo, xta xi Israeljín kojo xta Israel, k'ie kui naxíndaá nga kondra kijí nda tsjie kojo moso xi 'mí Kjisoo,

kui xi ji kachje'éjin ji nga Kristoo kama, ²⁸ tsi'e nga sa'ín ni xi ja boá je ik'inde kojo ja boá je boá kase nga boá kama. ²⁹ Kó ngot'e 'ne, Ndiá, tsitsijín nga ndyímindyíándikón, kó te'éé nga'niú ngayeje mosóo tsi'e nga stsakjonjín nga kuichjia éen. ³⁰ Tjiennijne ndse tsi'e nga nga'niúu kamandayani xta xi oon kó nga ja'eén Kjisoo, ndí xi tsjiée, kamakjién nga kama chíboá kojo kjoandikón.

³¹ Kó nguije kamá nga tsíchjiaa Néná, nguindie nínga síndotikó jatsié, kó ngayeje kui xtaa ts'as'íéen Asién Nixtjiin Néná, kó nde nguiti jmí ndikón kis'iejinnii nga tsíchjia éen Néná.

Xta xi je kis'ijiin Kjisoo bi ts'én akjángaá xkjín ni xi tjiin

³² Kó xtakjín xi kis'ijiin éen Néná, ta ngo inimá kojo ngo kjoakjintakón tsi kamá, kó nde ngojín xi tsi'e soboá kamaá ni xi kis'iee, ngat'a ta tsi'e yeje kamá ni xi kis'iee nga ngo nga ngo. ³³ Kó já apostroo achichí nga'niú kis'iee nga katsáyá kóts'en ja'á'yaá Ndiá Kjisoo, kó Néná tsie kjoanda katsjaá ngayeje kui jaá. ³⁴ Kó boá ts'én nga nde ngojín kui jaá xi kamáchjieén ngo ni, ngat'a ngayeje xi kis'iee k'ijná kojo ndi'a, atíñá, ³⁵ kó kui toon jachók'índo nguindie se já apostroo tsi'e nga kui jaá xi kats'énkabisoón xtaa xikó ts'én kamáchjieén nga ngo nga ngo. ³⁶ Kó Kosiee ngo nda lebita xi chjiani tjingui Chipre, kui xi Bernabee katsoó já apostroo (ndí xi ts'endajónná, tsó kui ja'eén), ³⁷ kui ndaa ngo nangui kis'ijñaá, kó atíñá, kó kui toon já apostroo kijjoo.

Bi kats'én Ananíaá kojo na Safiraa

5 Tanga kis'ijña ngo nda xi 'mí Ananía, kojo chjoón, xi 'mí na Safira xi atíñá ngo xo'ba xi tikoón, ² kó kui ndaa kojo chjoón nijan kamá nga índa nga kats'énk'as'ien yejejiin já apostroo toon ni xi atíñá. ³ Tanga Peé bi katsoó:

–Ananía, ¿ánni nga xindajín Satanaa ts'as'ieén nguijiin inimáa nga ik'índiseje ji Asién Nixtjiin Néná nga kachjábé ji ngo tjín kui toon ni xi akatíni? ⁴ ¿A tsejín kamá kui xo'baa? Kó nguije akatíni, ¿a tsejín kamá kui toon? ¿Ánni nga boa kji'i ni xi ik'íjñijin inimáa? Ngat'a jmi tsi xta xi ik'índiseje, Néná xi kich'íncheje.

⁵ Kó nga tsint'ieé kui eén Ananía, ja kó ts'áka s'e k'ien tji'nii, kó achichí katsakjónni ngayeje xta xi tsint'ieé kui ni xi kamaá. ⁶ Kó ja kó kjindibá ja xongo xi íxtié vojoo Ananía, s'e kijíkanijín.

⁷ Ja'a ra tsi ta ján ora, s'e jachó chjoón kui nda xi k'ieen, kó nde bejín mí ni xi kamaá. ⁸ Kó Peé bi katsoó:

–T'iyéni, ¿a boa kji'i akatíñájnú kui xo'ba xi akatíñájnú? Kó bi katsó kui xtachjoón:

–Joon, boa kji'i.

⁹ S'e Peé bi katsoó:

–¿Ánni nga boa ts'én ik'índajnú nga kachjat'ayákónjnu Asién Nixtjiin Ndiáa? Ján'an, kja ndyindibá ja xi kijíkanijín xi'íin, kó ti boa ti ts'én kojejekanijín ji nga.

¹⁰ Ti kji'a ts'áka na Safiraa nguindie se Peé kó k'ien tji'nii, kó nguije ts'as'ien ja xongoó nguiyaa, je kji'ijñak'ien, kó ts'axié s'e kijíkanijín t'a nínga kji'ijña ndie xi'íin. ¹¹ Kó achichí katsakjónni ngayeje xta nangoxii kojo ngayeje xta xi tsint'ieé kui ni.

Kjín kjoandikón kats'én ja apostroo

¹² Kó kui ja apostroo achichí kjín chiboa kojo kjoandikón xi kats'én nguijiin xta naxiíndaá, kó ngayeje xtaa kja kamátikó xtín nínga tikón nguindie xi 'mí Pórtikoo Salomoo. ¹³ Xta xi ngasee, nde nguiti ingojín xi nijan kamátikójo, tanga xta naxiíndaá 'niú ton ton kamábendikón kui ja apostroo, ¹⁴ kó xta xi je tjis'ijjin Ndiáa ta sa sá kamákjín, boa kji'i xi xi'in kó boa kji'i xi ínchjín, ¹⁵ kó ngaskande nguiya ndiyatié ka'naxié xta xi oon, nga akjajñasón nchan tsi'e nga, nga kjoa'a Peé, nde ta

tjink'ieén xi kjoa'anié kui xta xi oon. ¹⁶ Ti boá ti ts'én xta xi síndo t'a tiñaa naxínda Jerusalen jachójo xta xi oon, kojo xta ndyits'enni'íin asién nixtjin xi ndajín, kó ngayejee nga kamádaya.

Bi ts'én ikiyotjinguí Peé kojo Juaa

¹⁷ Kó já nguitokoo chiná'mi xi 'niú nk'a xaá kojo xta xi chjiani já saduseoo kamáchjini, ¹⁸ kuíni nga kandobá já apostroo s'e tsanguínjo ndoboayaá naxíndaá. ¹⁹ Tanga ngo ndítsjiee Néná iskjix'á ngantjoa ndoboayaá nga jñoó, s'e índondé, kó bi katsoó:

²⁰ –Tanguínjnu nangoxi ján kó t'ínijmijnúu xta naxíndaá eén Néná xi tsjá kjoamindyioo.

²¹ Kó guíje tsint'ieé kui nii, nga 'niú tajñoó nga kamánguindyiojón ts'as'ien nangoxii kó akóyá eén Néná.

Kós'e, chiná'mi xi 'niú nk'a xaá kojo xta xi nijan síndojó, tsíchjiaa xta xi xchá xi chjiani Israel kó kamátikó ngayeje jáxaá, kó katsanguiya jajuún nga kijíchja'á já apostroo nínga síndoyá ndoboayaá. ²² Tanga nga jachó jajún xi kondaa je nguiti jmíjín xi síndo nguiya ndoboayaá, kó tjiennmá kijí'oyá nguíní nga katsáyá, ²³ nga bi katsoó:

–Ndoboayaá tjíchjá chan chan, kó jajún xi ndyikondaa takó boá ts'én ndyia kixi kia ngantjoaa, tanga nga kachjáj'ájne ngantjoa ndoboayaá ta'yajín xi kasakojne nguiyaa.

²⁴ Nga tsint'ieé kui eén nda nguitokoo xi konda nangoxii, kojo já nguitokoo chiná'mii, ja k'ie ja ngaján asiyaá xkjín nga boá katsoó nga ñá tjién kjochoó kui ni xi kjimaa. ²⁵ Ta kji'a ma jachó ngo nda, xi bi katsoó:

–A yajnú 'ne, kui já xi kananguis'ienjnu ndoboaya, je síndo nguíní nangoxii nga ndyibokoyaá xta naxíndaá.

²⁶ Kós'e nda nguitokoo jajuún kojo jajún xi kondaa kijíngase, tanga jmí ni kats'énjojín, ngat'a nga katsakjónní tsi

xtaa ndijo k'oya. ²⁷ Kji'a nga jachójo, kijíjo nguindyikon jáxaa, kó nguitokoo chiná'mi xi 'niú nk'a xaá, bi katsoó:

²⁸ –Jin je tanisién 'niú akatíxomajne nga nguiti chiíjin kondókjoanijmijnú kjoaa Kjisoo nga kokoyajnú, kó ngayeje naxíndaá ik'íkitsiejnú kui ni xi akakoyájnú, kó mejénjnú nga jin xi s'iniéjne nga kini'ánk'ién Kjisoo.

²⁹ Peé koje já apostroo xi ngasee bi katsó:

–Chjiénga Néná xi konda'yá'éenje nguindiee nga xtaa xi konda'yá'éenje. ³⁰ Kui Néná xi tsí'e xta tje xchána xi kats'énkja'á'yaá Kjisoo, kui Kjisoo xi jún kini'ánk'iénjnú nga akjat'ajnú kro. ³¹ Kui Kjisoo xi Néná iskjink'a kó katsjaá ngo nguindie nga kis'ijñat'aa tsja fojnií, kó katsjaá xá nga kui xi k'oxié'á xtaa, tsí'e nga xta xi chjiani Israel sa'ínk'oyá yoojoo kó Néná sa'ínjetakoón jé xí ndyits'en. ³² Kó jin xí chistikoo kui nií, koje Asién Nixtjiin Néná, kui Asién Nixtjin xi Néná katsjaá kui xta xi ndyint'ié'één.

³³ Kó kui jaá nga tsint'ié kuí nií, achichí kamáxtii kó kamámejeén kats'énk'ién já apostroo. ³⁴ Kós'e nguijiin kui jáxaa kis'ijña ngo nda fariseo xi 'mí Gamaliel, ngo nda mostroo kjoakitii xi tanisién kamábendikón xta naxíndaá, kó kui ndaa jastjien kó tsí'á kjoa tsí'e nga ko'naxié ngotjón nditseen já apostroo, ³⁵ kó jaskan bi katsó:

–Jún boa já Israel, nda nda ma ti'ankjójnú ni xi si'ánjnú kui jaá. ³⁶ Ngat'a nguindiee kui nixtjiin kistso'bá nda xi 'mí Teudaa, nga tanisién 'niú je katsoó yoojoo, kó kamájo ra tsi ta nijún úchán já xi'in, tanga kini'ánk'ién, kó ngayeje já xi nijan kamá kastsojoboa ngayejee, kó ta kia tjién je. ³⁷ Kó jaskan, nixtjin nga katjo'ó'yá xkii xta, kistso'bá nguini Judaa nda xi chjiani Galilea, kó kjin xta xi kis'intsoomatjinguí nguinií, kó ti boa ti ts'én kini'ánk'ién nguini, kó ngayeje xta xi kis'intsoomatjinguí kastsojoboa yeje nguini. ³⁸ Kó kuíni nga bi xianjnu'un, xióchonjnuú kui jaá, kó ngata kuijin ni'ánjónú, ngat'a tsi tsí'e xtaa ni xi ndyi'bínda xi ndyits'en, kjuie kjoa, ³⁹ tanga tsi tsí'e Néná kui xaá, kamajínjnú si'ankjiéjnú.

Chónjnú vojojnú ngat'a tsi ta Néná xi ndyibixkánjojnú. Kó kui jaá kats'éenseén ni xi ki'míí.

⁴⁰ S'e kandokjoaa já apostroo, nguije ja boá je akjaa, 'niú ik'íjñaá nga nguiti chíjín kuichjia ngase kjoaa ja'eén Kjisoo, s'e ik'índondé nguijee. ⁴¹ Kó kui já apostroo a ta chichí tsja tjiín nga jataxie nínga síndo jáxaá, tangat'aa nga Néná katsjaa nga ja'atio kjoanima kjoaa nga tsinti'é'eén Kjisoo. ⁴² Kó ndyiojón ndyiojón kia nditseen nangoxii kojo xki ndi'a akóyá kojo ínjimi éntjatsiee Néná nga Kjisoo xi Kristoo.

Bi ts'én katse'éxaá yito já xi kosíkojo já apostroo

6 Kui nixtjin ján, nguije kamákjín xta xi s'ijiin Kjisoo, xta griegoo atjé'tá'ín xta ebreoo nga boá katsó nga ndajín ts'én kjimaseen ínchjín k'án xi je jesón xi'iin xi griego nga tjíni'ánkabisoón ni xi skjinié ndyiojón ndyiojón. ² Kós'e kui já apostro xi tiejoó ítikó ngayeje xta xi s'ijiin Kjisoo, kó bi katsó:

–Ndajín kji'i nga k'uijña masien jin eén Néná, tsi'e nga si'ansenjne yamíxaa. ³ Kó kuíni nts'ie, tindyiséjinjnú yito já xi'in nguijinjnú xi nda ts'én síndo nguindyikón Néná, kojo xi 'niú tjíjin Asién Nixtjiin Néná, kojo xi tjiín kjoakjínkón, tsi'e nga kui xi sa'ín kui xaá. ⁴ Kó jin takó kondókjoajne Néná kojo takó k'uinijmijne eén.

⁵ Tsja kamaá kui nií ngayeje xta xi kamátikoó, kó tsangasejin Ixtibaa, nda xi 'niú s'ijiin Néná kojo xi 'niú tjíjin Asién Nixtjiin Néná, kojo Nguiripee, kojo Prókoroo, kojo Nikanoor, kojo Timoon, kojo Parmenaa, kojo Ndikoraa ngo nda Antiokía xi judíojin, tanga kats'éngo'o kjoas'ijiin Néná, ⁶ kui jaá xi tsanguínjo nínga síndo já apostroo tsi'e nga tsíchjiatjé kó yejénnié tsja.

⁷ Kó eén Néná sa kjin sa kjin kanda'yá, kó 'niú kamákjín ngase xta xi s'ijiin Kjisoo kia naxínda Jerusalen, kó ti boá ts'én kjín já chiná'mii xi kats'éngo'o kjoas'ijiin nga.

Bi ts'én kandobá Ixtibaa

⁸ Kó Ixtibaa, ngo nda xi kis'iee kjoanda kojo nga'niuú Néná, tsie kjoandikón kojo chiboa xi kats'én ngujiin xta naxiindaá. ⁹ Tanga ngo xtín xta xi chjiani ndi'a nínga ndokjoa eén Néná xi ts'e moso xi kastiñá ngas'e tanga xi je síndondé ngot'e kojo xta xi chjiani naxiindaá Sirene, kojo naxiindaá Alejandría, kojo nangui Silisia kojo nangui Asia, íts'iyanií nga askjotíjo Ixtibaa, ¹⁰ kó kamájín xi kats'eén, ngat'a nga tsíchjia kis'iee kjoakjínkón kojo Asíen Nixtjiin Néná. ¹¹ Kós'e íchjií já xi boa katso nga kuí ma xi tsint'ieé nga ch'o katsoó kjoakitii Moisee kojo nga ch'o katsoó Néná. ¹² Kó boa ts'én kats'énkjaán xta naxiindaá, kojo já xchá nguitokoo naxiindaá, kojo já chjiniekjoakitií ts'i'e nga katsoboá Ixtibaa, s'e kijíjo nínga síndo jáxaá, ¹³ kó tsangase chistiko ndiso xi bi katsó:

–Kui ndaa ta ngongá ch'o tjtsoó nangoxi tsjiená kojo kjoakitii. ¹⁴ Jin ma xi kanda'yájne nga boa katsó nga kui xó Kjisó xi chjiani naxiindaá Nasaret xi sa'ínkatsón nangoxii, kó kosíkjo xó kjoaxchá xi katsjáná Moisee.

¹⁵ Kós'e ngayeje jáxa xi síndotikó kui nguindiee, asko'á ndá ndá Ixtibaa, kó kamábe kjen nga ja kji'i kjen ndítsjie ma kji'i.

Bi ts'én ts'axié'á vojoo, kó bi ts'én kini'ánk'ién Ixtibaa

7 Kó chiná'mi xi 'niú nk'a xaá bi katsoó Ixtibaa:
–¿A boa kji'i ni xi katsó kui jaá?

² Kó Ixtibaa bi katsó:

–Jún nts'ie, kojo jún xi na'mijnú, nda'yájnú'un: Kui Néná xi tjiín kjoajee, akoó vojoo xta tje xcháná xi 'mí Abraam kji'a nga kis'ijña nangui Mesopotamia nguindiee nga koeje nangui Aran, ³ kó Néná bi katsoó: “Tjatje ji nanguí kojo nanguií xta xingui kó t'en ji kui nangui xi kokóo.” ⁴ Kós'e Abraam jatjoni nangui xi 'mí Kaldea, kó kja kis'ijña nangui Aran, kó nguije k'ien na'mii, Néná kjindibájo Abraam kui nangui xi'bi, nínga tindiónjnu ngot'e. ⁵ Kó Néná nde chií nangui katsjájiín, ngaskande nínga kosién ngo se katsjájiín, tanga katsáyatjoón

nga tsjaá nga tsi'e kama kui nanguii kojo nga jaskan tsi'e xta tjiee kama, nda tsi kui nixtjin ján Abraam kjie jmí ndíjín. ⁶ Kó Néná boá katsoó nga xta tjiee k'uíndo xikoó xta xi kje'e nangui síndo, kó nga moso xi stiñá kama kojo nga ch'o kamata'in nijún úchán nó. ⁷ Kó Néná bi katsoó: “An sa'ínjée kui naxíndá nínga moso xi stiñá sa'ín, kó nguije kamá kui nii kjotjo kui nguindiee, kó k'ie sa'índíkkónná kui nguindie xi'bi.” ⁸ Kó Néná índajo Abraam tsi'e nga sa'ín ni xi 'mí sirkunsisioón, kó kuíni nga Abraam kis'iee ngo ndí xi 'mí Isaa, kó xi ma jin nixtjin nga katsen kats'eén sirkunsisioón, kó Isaa ti boá ti kats'énjo ndíí, kui xi ki'mí Jakob, kó Jakob ti boá ti kats'énjo nga tiejó ndíí, kui xi xta xi tjie xcháná.

⁹ Kó já nts'ie Kosiee kamáchini kó xta xi chjiani nangui Ejipto atíñaá. Tanga kui ndaa Néná kis'ijñajo, ¹⁰ kó kui Néná ts'axié'á ngayeje kjoanimá xi ja'ajin, kó katsjaá kjoanda kojo kjoakjínkón nguindyikón nda faraoon nda re xi chjiani nangui Ejipto, kó kui nda ree katsjaá Kosiee nga kui xi kamá xtitjoón nangui Ejipto kojo nga kui xi kotíxoma ngayeje ndi'aa.

¹¹ Tanga kjindibá ngo kjindíá 'niú ngayeje nangui xi chjiani Ejipto kojo nangui Kanaán, kó tsie kjoanimá xi ja'a xta tjie xcháná ngat'a kasakojín ni xi iskjinie. ¹² Kó nga tsint'ie Jakob nga tjín to ndsokoan nño kia nangui Ejipto, katsanguiyatjón tjón xta tjie xcháná, ¹³ xi ma jó ndiya, Kosiee akoó yoojoo já nts'ie, kó boá ts'én kamábe nda faraoon ñá nangui kjindibáni Kosiee. ¹⁴ Kó Kosiee tsíchjiaa Jakob xi na'mii kojo ngayeje xta xkjín tsi'e nga koejek'índo nangui Ejipto kó ichítie kojo kan ún kamá kui xtaa. ¹⁵ Kó Jakob kijí nangui Ejipto nínga k'ien, kó ti kia jesón xta tjie xcháná nga. ¹⁶ Kó tsanguínjo ndaa Jakob kia nangui Sikeem, kó kia ik'índonijín kui ngatsjo xi Abraam ts'atsiee ndíí Amoor kia nangui Sikeem.

¹⁷ Kó xikó ts'én kjimatiña nixtjin nga kjotjosón ni xi katsoó Néná Abraam, xta xi chjiani Israel ta sa sá kamákjín kia naxíndá Ejipto, ¹⁸ ngaskande nga Ejipto atíxoma kje'e nda re xi

kamábejín 'yá kuií xi Kosiee. ¹⁹ Kui nda ree achichí maña kamá, kó ndajín kats'énjo xta tjiē xcháná, kats'eén kjoa'niú ts'iē nga indomasien, ts'iē nga koya ndí xixií xi s'e katseen, kó nga nguiti kamakjínjín ngase. ²⁰ Kó kui nixtjin ján katsen nda xi 'mí Moisee, ngo ndí xi achichí tsja kamaá Néná, kó xi xchaá ján sá kats'énxchá kja ndi'aa, ²¹ kó nga ik'ijñamasien kui ndíí, tsakjin xongo nda faraoon iskjíbé kó kats'énxchá xikoó tsi ndí ts'iē. ²² Kó boá ts'én Moisee akakoyaá ngayeje kjoakjínkón xi máa xta xi chjiani Ejipto, kó ngo nda xi 'niú chjinie kamá ngat'a kis'iee nga'niú én xí tsíchjia kojo ni xi kats'én.

²³ Kó kji'a nga je ts'as'ien yichán nó Moisee, kats'énkjó inimaá nga koejekatsijeēn xkjín, kui xi xta Israel. ²⁴ Kó nga kamábe Moisee nga ngo nda xi chjiani Ejipto jtíts'en'oón ngo nda xi ngo nangui mani Moisee, ts'axié'á, kó kats'énk'iéén kui ndaa. ²⁵ Moisee kats'énkjó nga xta Israel kamákjiín nga Néná katsjaa nga'niú kuí nga kui xi k'oxié'á, tanga boajín ts'en kats'énkjó kui xtaa. ²⁶ Kó nga kamánguindyiojón Moisee kamábe nga jó já ndyikján, kó tjiēnmá kats'énk'íxií nga bi katsoó: “Jún boá já, xi ta ngo nts'iéjnú, ¿mí kjoaa nga ti juún ndyini'án'ónjnú xinguijnú?” ²⁷ Tanga kui nda xi ts'énkánjo nda xi ingoo, katsanguinña Moisee kó bi katsoó: “¿'Yá xi katsjaa xá nga ji xi kotixome kojo tsi ji ne ndi'amasien kats'eén kjoaa jin? ²⁸ ¿A mejeénri si'ink'inní xikó ts'én kini'ínk'ín ngojñá nda xi chjiani nangui Ejipto?” ²⁹ Nguije tsint'ieé ni xi ki'míí Moisee, tsanga xtjeēn nangui Madián, kó kja kis'ijña xikoó tsi ngo xta xi kje'e nangui chjiani, kó kja kis'iee jó ndí.

³⁰ Nguije ja'a yichán nó nga jachók'ijñá kui nguindie kixií, kja tiña tjingui Sinaí, ngo ndítsjiee Néná akoó yojoo nguujin ndi'íí ngo yá sarsa xi jtíí. ³¹ Kó Moisee achichí kijíndikoón ni xi tjbókoó, kó kijíatsijen tiña ts'iē nga nda skuie, kó kja tsint'ieé ndaa Ndiáná xi bi katsoó: ³² “An boá xi Nee xta xi xchá, Nee Abraam, Nee Isaa kojo Nee Jakob.” Kó Moisee íts'iyanií nga jatsiéndíkon kó nde kamámejénjiín nga

askotsijen. ³³ Kó Ndiáná bi katsoó Moisee: “Chje'éxín ji tji_xíndié xi kji'iyaa ndsaki, ngat'a ngu_indie tsjie boá nínga tasín ji. ³⁴ Je kamábe chan chan an nga tanisién tsie kjoanima ndyifoa'atio xta naxiéndána xi síndo nangui Ejipto, kó je tsint'iéé nga ndyikjandá nga ndyichjia, kó kuíni nga kjindibaña an tsi'e nga k'oxié'á an. Kó ngot'e 'ne ndibé ji ngat'a nangui Ejipto sanguiyaa ji.”

³⁵ Ngat'a kuí Moise xi'bi, xi kats'énmejénjín kui jaá nga bi katsó: “¿Yá xi katsjaá xá nga ji xi kotixome kojo tsi ji xi ne ndi'amasien kats'eén?”, Néná xi katsanguiya kui ndaa nga xá kojo nga kui xi sa'índéjnú xikó katsoó kui ndítsjie xi kamábe nguijiin yá sarsaa. ³⁶ Kó kuí Moisee xi ts'axié kui xtaa kia nangui Ejipto nguije kats'én kjoandikón kui nangui ján, kia ndáchíkon inií, kojo kia nangui kixií yichán nó. ³⁷ Kó ti kuíni kui Moisee xi boá katsoó xta Israel: “Néná kui xi Ndiáná sa'ínkjastjien nguijiin nts'iéjnú ngo chjinie'eén xikoó an.” ³⁸ Kó kuí bí Moisee xi kamátikójo xtaa kojo xta tjié xcháná kia nangui kixií, kó katsáyaá én xí katsó ndítsjie Néná nga tsíchjiajo kia nguijiin tjingui Sinaí. Kó kui én xi tsjaaná, eén kjoamindyioon boá.

³⁹ Kó xta tjié xcháná tsint'ié'énjín, kó kats'énch'ó Moisee nga kui xi tikóntjón, kó tasá kamámejeén nga koeje'oyá nguini nangui Ejipto, ⁴⁰ kó xta Israel bi katsoó nda xi 'mí Aaroon: “Tasá ti'indejne ne xi kokójne ndiyajne, ngat'a yajínjne mí ni xi kamaá kui Moisee xi ts'axiéjne nangui Ejipto.” ⁴¹ Kó boá ts'én kats'énda ngo ndií choyoyo kó katsjaá kjoatjé kui asiéén, kó kats'éntsjaá ni xi kats'énda tsja. ⁴² Kó Néná íjñamasien kui xtaa, kó tasá katsjaá kjoa nga kui ñño xi tjín nk'a ján kats'éndikón, xikó ts'én kjit'a xojon xi kats'énda já chjinie'eén Néná nínga bi tsoó:

Xta Israel,

¿A an xí katse'éjnú'un kjoatjé yichán nó kia nangui kixií?

⁴³ Tasá kichínk'ájnú ngu_indie ndikoón ne Moloq,

kojo asiéén nño ne Renfaan,
asiéén ne xi ti juún kini'ándajnú
 tsì'e nga kini'ándikónjnú.

Kó kuíni nga ngot'e 'ne kjin sa'inkjínú'un, ts'ationii nangui
 Babilonia.

⁴⁴ Xta tjié xcháná kis'ijñaá ngo nguindie ndikón kia nangui
 kixii xi akó nga Néná índajo xta naxíndaá, xikó ts'én Néná
 katsáyaá Moisee nga sa'índa, xikó kji'i xi akakoo, ⁴⁵ kui xi xta
 tjié xcháná ta katse'érií nga jachójo nda xi 'mí Josuee kji'a
 nga iskjíbé t'ananguii xta xi Israeljín, kui xi Néná ts'axié
 nguindyikon xta tjié xcháná, ngaskande nga kamá re Ndabii,
⁴⁶ kui nda xi nda ts'ákaa Néná nga kamábe kjoandaa, kó
 Ndabii tsí'aa Néná nga sa'índa ngo nguindie ndikón tsì'e Nee
 nda xi mí Jakob. ⁴⁷ Nda xi 'mí Salomoo xi kats'éndaa ngo
 ndi'a, ⁴⁸ tanga Néná xi tikón ndi'ak'ajmi ján, kiajín tikón
 nguíya ndi'a xi ts'énda tsja xtaa, xikó tsó nda chjinie'eén
 Néná:

⁴⁹ Ndi'ak'ajmi ján boá nínga botíxoma an,
 kó t'ananguii boá nínga bosien an ndsako an.

¿Mí ndi'a xi si'andajnú'un? Tsó Ndiáná,
 ¿Kó nání nguindie nínga sa'inkja'yá an?

⁵⁰ ¿A mí tsi ndsa an xí kats'énda ngayeje kui nii?

⁵¹ Kó bi katsó ngase Ixtibaa:

Tanga jún tajá tokójnú kojo inimajnú kojo tjiboanijonjnú,
 ngatsjé nixtjin nga ndyimonguínjnú kondra Asién Nixtjiin
 Néná, xikó ma kats'én xta xi xchájnú. ⁵² ¿Yání boá nda
 chjinie'eén Néná xi ch'ojín kats'énjo xta tjié xchájnú? Kó
 kats'énk'ién xta xi katsáyá nga kjoe'e ngo nda xi kixi, xi ti
 juún ngot'e 'ne kini'ánk'as'ienjnú nguíya tsja xta jé kó
 kini'ánk'iénjnú, ⁵³ jún xi ndítsjiee Néná katsjájnú kjoakitii
 Néná, kó kanda'yá'énjínjnú.

⁵⁴ Kó nga tsint'ieé kui eén, kats'énxchán kó ngaskande
 iskjiniéya ma ndan'niú ngayeje kui xtaa kondraa Ixtibaa.

⁵⁵ Tanga Ixtibaa kis'ikitsie maá Asién Nixtjiin Néná, kó

askotsijen ndi'ak'ajmi ján, s'e kamábe kjoajee Néná, kó kamábe Kjisoo nga kĩa tikónt'a tsja fojnií Néná, ⁵⁶ kó bi katsó Ixtibaa:

–jTsitsijenjnú! Ts'énbé an nga tjiéntixa ndi'ak'ajmi ján, kó ts'énbé an nga ndií nda xi'iin tsja fojnií Néná tikón.

⁵⁷ Kós'e kui xtaa ta íchjá tsi tjiḃoanijon, kó achichí 'niú tsíchjia nga kjíts'uié Ixtibaa. ⁵⁸ Kó ts'axié Ixtibaa nguujin naxiínda 'niúú nga kijík'aya ndijo nga kats'énk'ién, kó chistikoḃ kijítsjaá nḃñoḃ ngo nda xongo xi 'mí Saulo. ⁵⁹ Kó tjienga tjiífoya ndijo Ixtibaa, bi katsó nga tsíchjiaa Néná:

–Ji Ndiá Kjisó, chjábe ji inimana.

⁶⁰ Kó asién tikoó, s'e achichí 'niú askandáyá nga bi katsó:

–jJi Ndiá, ngata kĩaín ch'íéé xkí jé xi ndyits'enjona kui xtaa!

Kó nguije boá katsó, k'ien 'ne nguujee.

Saulo bi ts'én tsangatjinguí xta nangoxi

8 Kó kĩa tikón Saulo nga kini'ánk'ién Ixtibaa, kó nda kasasieen kui nií.

Kui nixtjiin íts'iyanií nga 'niú ikiyotjinguí xta nangoxi xi chjiani Jerusalen, kó ngayeje xta nangoxi kastsojoboa nga kijí nangui xi chjiani Judea kojo Samaria, ta kuí tsi já apostroo xi kastsojoboajín. ² Kó tjín xta xi bendikón Néná kui nguindiee xi kijíkanijín Ixtibaa, kó 'niú askandátjé. ³ Kó nda xi 'mí Saulo tjíts'énkjié xta nangoxi, kó xkí ndi'a ts'as'iennié nga ts'axié nga ífé kjoa'niú xi chjoón xi xi'in nga katsanguis'ien ndoboaya.

Bi ts'én ik'ínijmi éntjatsiee Néná nangui Samaria

⁴ Tanga kui xta nangoxi xi kastsojoboaa katsáyá éntjatsiee Néná nínga jachó kojo nínga kis'intsoma. ⁵ Kó Nguiripee kijí xtjieen naxiínda Samaria kó kĩa ínijmi kjoaa Kristoo. ⁶ Kó ngayeje xta naxiíndaá xi kamátikó nga asiénnijoon én xí

tsíchjia kó kamábe ngayeje kjoandikón xí kats'én. ⁷ Ngat'a achichí kjín xta xi síndojiin asién nixtjin xi ndajín, xi askandáyá ma nga jatjoiin, kó ti boá ti ts'én kamándayaa kjín xta xi nima, xi majín fostjien kojo xi majín fí, ⁸ kó achichí kjoatsja kis'iee kui xta naxiínda ján.

⁹ Tanga kui nguindiee kia kis'ijña ngo nda xi 'mí Ximo, nda xi tji'e kamá ngas'e, kó kjín xta xi chjiani nangui Samaria xi ts'anchajo nga 'niú nda kamaá yoo, ¹⁰ kui ndaa ngayeje xta xi xchá xi kjindí xi asiénniioon én xí tsíchjia, kó bi katsó:

–Kuí xi'bi nga'niú xi jee Néná.

¹¹ Kó xtaa 'niú asiénniioon, ngat'a je kjín nónií nga ts'anchajo xtaa kjoaa kjoatji'e xi kamaá. ¹² Tanga nga kis'ijiin éntjatsie xi tsíchjia Nguiripee nga katsáyá kjoaa nga kotíxoma Néná kojo kjoaa ja'eén Jesukristoo, xi xi'in kojo xi ínhjín atínda yoo. ¹³ Ndeskande ti kui Ximo tji'ee kis'ijiin, kó atínda yoo nga, kó kui Ximoo ngatsjé nixtjin kistso'bájo Nguiripee nga índikón nga kamábe chiboá kojo kjoandikón xí kats'én Nguiripee.

¹⁴ Kji'a nga je tsint'ieé já apostro xi síndo naxiínda Jerusalen nga xta xi chjiani nangui Samaria je kats'énjo'o nga iskjíbe eén Néná, kananguiya Peé kojo Juaa kui nanguii, ¹⁵ kó nguije jachó kui já apostro tjiénmá tsíchjiatjé kui xta xi je kis'ijiin eén Néná tsi'e nga sakóó Asién Nixtjiin Néná, ¹⁶ ngat'a nde kjié ngojín kui jaá xi je je'enié Asién Nixtjiin Néná, ta s'e tsi kastindáni ja'eén Kjisoo. ¹⁷ Kós'e Peé kojo Juaa íjñasoon tsja kui jaá, kós'e boá ts'én ngayejee nga kasakoo Asién Nixtjiin Néná.

¹⁸ Kó nga kamábe Ximoo nga já apostro Peé kojo Juaa ta íjñasónrií tsja xtaa nga katsjaá Asién Nixtjiin Néná, kamámejeén nga ton tsjaá, ¹⁹ kó Ximoo bi katsó:

–Te'ejnú'un kui nga'niú xi tjínjú, tsi'e nga kojo an kamana tsjaa Asién Nixtjiin Néná xta xi k'uijñasóon ndsa an.

²⁰ Tanga Peé bi katsoó:

–¡Ngachaja ji kojo tóon, ngat'a tini'ínkjé ji nga stiñá kjoandaá Néná! ²¹ Jmí ni yejín ji kjoaa ni xi kjima k'iee, ngat'a kixjín tikón inimáa nguindyikón Néná. ²² Ti'ink'oyé ji ni ch'o kji'i tse, kó 'niú chjie'ée Néná tsi ta'a nga sa'ínjetakoón ni xi boa ts'én ik'íjin inimáa, ²³ ngat'a ts'énbénaá ji nga tsie kjoandasen kojo tsie kjoach'o kji'i tintjejin.

²⁴ S'e bi katsó Ximoo:

–Niú ndokjoajnúu Ndianá kjoaa an, tsi'e nga boajín kamana kui ni xi ki'míjnú'un.

²⁵ Kó kui jaá jaskan nguije tsíchjiajo xta naxiíndaá kjoaa 'yání xi Kjisoo kojo kjoaa eén Néná, kijí'oyá nguiní naxiínda Jerusalén, kó kui já apostroo ínijmi éntjatsiee Néná kjín naxiínda xi chjiani nangui Samaria.

Nguiripee bi ts'én tsíchjiajo ngo nda xi chjiani Etiopía

²⁶ Ngo ndítsjiee Néná tsíchjiajo Nguiripee nga bi katsoó:

–Tisítjin kó t'en ji kui ndiya xi fí xtjieen nangui, kui ndiya xi 'bitsiyanií naxiínda Jerusalén ngaskande nga fochó naxiínda Gasa.

Kuí ndiyaá xi foa'a xtjieen nangui kixíí. ²⁷ S'e Nguiripee jastjien kó kijí kui ndiya xi ki'míí, kó kia kasakoo ngo nda xi chjiani nangui Etiopía xi 'niú nk'a xaá xi ts'énkoón toon na reinaa nangui xi 'mí Kandase. Kui ndaá kijí naxiínda Jerusalén nga kijíts'endikón Néná, ²⁸ kó je ts'énfí'oyá nguiní nanguií nga tjiyá ngo karro xi tso'bájo, kó tjíts'enyá ngo xojon xi kats'én'indó nda chjinie'eén Néná xi 'mí Isayaa. ²⁹ Kó Asién Nixtjiin Néná bi katsoó Nguiripee:

–T'en ji kó t'enchín tiñáa kui karroo.

³⁰ Kó nguije jachó tiña Nguiripee tsint'ié nga kui nda Etiopíaa tjíts'enyá xojon xi kats'én'indó nda chjinie'eén Néná xi 'mí Isayaa, kós'e Nguiripee bi katsó nga asiyaa kui ndaá:

–¿A kjimakjiín ji ni xi ti'ni'ínyé?

³¹ S'e bi katsó kui nda Etiopíaa:

–¿Ja kóts'en kamakjínna nga jmíjín xi ndyítsáyana kó tsó kui eén?

Kó kichjiá'aá Nguiripee nga ts'as'ien nguíya karroo, kó kĩa kis'ijñat'aa.

³² Kó kĩa nínga tjíts'enyá kui ndaa xojon eén Néná bi tsó: Tsanguínjo xikoó ngo chotsanga xi fí ni'ánk'ién, kojo xikoó ngo chotsanga xi kjandayájín nguije sikón nguindyikón xta xi botie tsjaa, kó ti nde boá ts'én iskjíx'ájín ts'oa.

³³ Ch'o kamáta'in kó ch'o ki'míí, kó jmíjín xi kixi kats'énsen.

Jmíjín xi kuichjiá kjoaa xta tjiee, ngat'a kachje'éxiín kjoamindyioon k'ie kui t'ananguii.

³⁴ Kó kui nda xi chjiani nangui Etiopíaa bi katsó nga asíyaa Nguiripee:

–'Niú mí'aá t'íyéní, ¿'yá xi tjítsó nda chjinié'eén Néná, a ti kuíni xi tjítsoó yojoo axa kje'e xi tsó?

³⁵ Kós'e Nguiripee iskjíbéníí nínga tjíts'enyá xojon eén Néná nga tsíchjiajo kjoaa éntjatsie tsi'e Kjisoo. ³⁶ Kó nga ndyíí nguíya ndíyaa, jachó ngo nguíndie nínga tjín ndójoa kó bi katsó kui nda Etiopía xi tso'bájo Nguiripee:

–Tjín ndójoa k'ie, ¿mí xi 'bíchjaá nga kama satínda an?

³⁷ S'e Nguiripee bi katsó:

–Tsi ngayeje inimáa nga s'ijiin, kama.

Kó kui ndaa bi katsó:

–S'ijinna nga Jesukristoo xi ndíí Néná.

³⁸ Kós'e kats'énkasién karroo, s'e ngajoó jatjajen nga ts'as'ienjin nguíjin ndójoaa, kós'e Nguiripee atínda kui nda Etiopíaa. ³⁹ Kó nguije ndyífofotjojin nguíjin ndójoaa kjindibá Asién Níxtjiin Ndiáná kó kijíjo t'axín Nguiripee, kó kui nda xi chjiani nangui Etiopíaa, nguíti kamábejín ngase Nguiripee, kó achichí tsja kis'iee nga kijí ra ndíya xí tso'bá. ⁴⁰ Tanga Nguiripee kĩa jachó naxínda xi 'mí Asoto kó ja'a xki nangui

nga katsáyá éntjatsiee Néná, ngaskande nga jachó naxíndá Sesarea.

Bi ts'én kis'ijjin eén Néná nda xi 'mí Sauloo

(Ni xi kamá 22:6-16; 26:12-18)

9 Tanga kui nda xi 'mí Sauloo nga takó ts'énmindyíandíkoón nga sa'ínk'ién ngayeje xta xi s'ijiin Ndianá, jachó nguindyikon nguitokoo chiná'mi xi 'niú nk'a xaá, ² kó jachókí'á ngo xojon tsi'e nga koe'éndiee nga koeje kia ndi'a nínga ndokjoa eén Néná xi tjín Damasko, kó kongase xi chjoón xi xi'in xi tjimátjinguí ndiya tjatsiee Néná tsi'e nga koejejo ndoboaya kia Jerusalen. ³ Tanga nguije kamátiña Sauloo nga makjachó ma Damasko, ta niján ma kjindibáni ndi'ak'ajmi ján ngo ndi'í xi kitínié, ⁴ kó Sauloo ts'áka t'ananguí, kós'e tsint'ieé ngo nda xi bi katsoó:

–Saulo, Saulo, ¿mí kjoaa nga an timiyitjinguíni?

⁵ S'e bi katsó Sauloo:

–¿'Yá jíi boá, Ndiá?

Kó bi katsó kui nda xi tsíchjiaa:

–An boá xi Kjisoo, kó ti an boá xi timiyitjinguíni.

⁶ Tanga tsítjin kó titjás'in nguijin naxíndá 'niuú, kó kia k'uiyaá ni xi chjiénga si'in ji.

⁷ Kó já xi nijan tjimájo Sauloo achichí katsakjónni, ngat'a jakoxi nga ti tsint'ieé kui nda xi tsint'ieé Sauloo, tanga kamábejin 'yání xi tsíchjiaa. ⁸ Kós'e nguije jastjfen Sauloo nga kji'ijñatójó t'ananguí, iskjíx'á ndyikon tanga nguiti kamajín kamábe, kó kuíni nga kachjábenguí tsi'e nga tsanguínjo Damasko. ⁹ Kó kia kis'ijña ján nixtjin nga kamajín kamábe, kó jmí ni iskjiniejin, ti nde jmí ni xi kats'ejin.

¹⁰ Kó kia naxíndá Damasko kis'ijña ngo nda xi s'ijiin Kristoo xi 'mí Ananía, kó kui ndaa Ndianá akoó yojoo nga bi katsoó:

–jAnanía!

Kó bi katsó kui ndaa:

–K'ie tikón an Ndiá.

¹¹ Kó Ndiáa bi katsoó:

–Tisítjin ji, kó t'en ji kui ndiyatié xi 'mí Ndiya Kixii, kó kia ndi'aa Judaá tasiye ji nda xi 'mí Sauloo xi kjindibáni naxiéndá Tarso, ngat'a kui ndaa Néná ts'éenchjiaa kiaa, ¹² kó je akakoo nga ngo nda xi 'mí Ananía xi kjochoókoón kó kui kui'ijñasoón tsja, tsi'e nga kamatsijen nguinií.

¹³ Kó Ananíaa bi katsoó Ndiáná:

–Ji Ndiá, je kjín ma xi katsáyána kjoaa kui ndaa kojo kjoaa ngayeje ni xi ndajín xi kats'énjo xta naxiéndá tsjiée kia Jerusalen, ¹⁴ kó k'iee já nguitokoo chiná'mii je katsjaá kjoa tsi'e nga kjojo ndoboaya ngayeje xta xi ts'enkaxoma ja'éen.

¹⁵ Tanga Ndiáná bi katsoó:

–jT'enchiín! Ngat'a nga kuí ndaa xi je ja'ajin an tsi'e nga kuichjiajo kjoaa an xta xi Israeljín, kojo re, kojo ngayeje xta xi chjiani Israel, ¹⁶ ngat'a an xí kokóo kókji'i tsie kjoanima kjoa'atio tangat'anií ja'enna.

¹⁷ Kós'e kijí Ananíaa kó ts'as'ien kia ndi'a nínga tikón Sauloo, kó ijñasoón tsja Sauloo kós'e bi katsoó:

–Nda nts'ie Saulo, Ndiá Kjisoo kui xi akoó yojoo nguiya ndiya nínga kjindibé, kuí xí katsanguiyana tsi'e nga kamatsijen nguinií kó k'uijñajiin Asién Nixtjiin Néná.

¹⁸ Kó ti kji'a ja kon tjiboatsjiejie tjió kon ni xi jatjoo ndyikon Sauloo, kós'e kamátsijeen, jastjién, kó tjiénmá kastindá, ¹⁹ kó nguije iskjinie ni chinie, kasakonga'niú nguinií. Kó kjín nixtjin kamaá nga kis'ijñajiin xta xi s'ijiin Kristoo xi síndo Damasko.

Sauloo bi ts'én ínijmi eén Néná Damasko

²⁰ Kó Sauloo ti kji'a ínijmi kia ndi'a nínga ndokjoa eén Néná nga Kjisoo xi ndíí Néná. ²¹ Kó ngayeje xta xi tsint'ieé, kijíndikoón kó bi katsó:

–¿A kuijín xi'bi xi tsangatjinguui xta xi s'ijiin Kjisoo kia Jerusalen? ¿Kó a ti kuijinní xi'bi xi je'e k'iee tsi'e nga stsoboja ngase xta, kó sa'ínk'as'ieen já nguitokoo chiná'mii?

²² Tanga Sauloo kis'ie ngasee nga'niú nga tsíchjia nga akoó nga kui Kjisoo xi Kristoo. Kó kats'éntsabéjiin xta judío xi síndo Damasko.

Bi ts'én jatjo'maa yoojo Sauloo nguiya tsja já judío

²³ Kó jaskan nguije ja'a kjín nixtjin, já judío índa xtín tsi'e nga sa'ínk'ién Sauloo, ²⁴ tanga tjín xi katsáyaá Sauloo kui nií. Kó kui jaá nga nixtjin kojo nga nixtjien askondá ngantjoa xi tjichjá'yáni kui naxíndaá tsi'e nga si'ank'ien, ²⁵ tanga xta tsi'e Kjisoo ngo nisenya íyá Sauloo kó nguije jñoó kats'énkjatjajen ngaxton xó xi tjichjá'yáni naxínda Damasko.

Bi ts'én jachó Sauloo naxínda Jerusalen

²⁶ Kó nga jachó Sauloo naxínda Jerusalen, kamámejeén kamátikójo xta xi je kis'ijiin Kjisoo, tanga ngayeje kui xtaa katsakjónní, ngat'a kis'ijinjiin nga kojo kui je xta tsi'e Kjisoo. ²⁷ Tanga kui nda xi 'mí Bernabee kijíjo Sauloo nga jachókakoó já apostroo, kó ínjimí kóts'en Sauloo kamábe Ndiáná nguiya ndiya nínga kjindibáni, kó nga Néná tsíchjiajo, kó nga kia Damasko Sauloo chiíjín katsakjónní nga tsíchjia kjoaa Kjisoo. ²⁸ Kó Sauloo kia kis'ijnajajo kui jaá kia naxínda Jerusalen nga kijí kojo nga kjindibá, kó katsakjónjín nga tsíchjia eén Néná, ²⁹ kó tsíchjiajo kojo askjoyáni nga kats'énkjién ja'eén Ndiáná nga ísejo já judío xi chjia én griegoo, tanga kui jaá kats'énkjó nga sa'ínk'ién Sauloo. ³⁰ Kó nguije tsint'ieé kui eén já nts'iee, kijíjo Sauloo naxínda Sesarea, s'e nguije jachó kui nguindiee katsanguiya naxínda Tarso.

³¹ Tjienga ngayeje xta nangoxi xi chjiani nangui Judea, nangui Galilea kojo nangui Samaria kis'iee kjoaxió kojo kasakonga'niuú kó kamándikoón Néná nga kis'indo, kó Asién Nixtjiin Néná katsjá nga'niuú kui xtaa.

Bi ts'én kats'éndaya Peé nda xi 'mí Eneaa

³² Kó Peé kijíkatsijeen xta xi s'ijiin Kjisoo xi síndo xki nangui, kó ti boa ts'én kijíkatsijeen kui xta tsjie xi síndo naxinda xi 'mí Lida. ³³ Kó kia kasakoo ngo nda xi 'mí Enea xi je ts'énya'a jin nó nga kji'ijña nga kamájín kiji. ³⁴ Kó Peé bi katsoó:

–Enea, Jesukristoo xi tjíts'éndayaá, tistjin kó chja'á'yé ji ncháan.

Kó Eneaa tjienmá jastjen. ³⁵ Kó ngayeje xta xi síndo naxinda Lida kojo naxinda Saron kamábe nga kamándaya Eneaa, kó kis'ijiin Ndianá.

Bi ts'én kats'énkja'á'yaá Peé na Dorkaa

³⁶ Kui nixtjin ján naxinda Jope kis'ijña ngo na xi xta ts'ie Kjisoo xi 'mí Tabita (na Dorka, tsó kui eén nga én griego). Kó kui xtachjoón ngatsjé nixtjin kats'én ni xi nda kó asíkojo xta nima xi jmí ton jiin. ³⁷ Kui nixtjin ján, kui naa kamá'oón kó k'ien. S'e nguije kini'ángóyá ik'ijña vojoo ngo ndí nguiya'ma xi tikón nk'aa ngo ndi'a. ³⁸ Kó naxinda Jope tiña manii naxinda Lida nínga tikón Peé, kó kui xta xi s'ijiin nga tsint'ie nga kia tikón, katsanguiya jó já xi bi katsoó Peé:

–Ti'in ngo kjoanda tsá t'enjejne naxinda Jope.

³⁹ Kó Peé tjienmá kijjo kui jaá, kó nguije jachó, tsanguínjo kia ndí nguiya'ma nínga kji'ijñak'ien na Dorkaa, kó ngayeje ínchjin k'án xi je k'ien xi'iin askandá nga ja'atjiyajoon Peé, kó akoó ngayeje xtji kojo nijño ndio xi kats'énda na Dorkaa nga kis'ijña ngasondie. ⁴⁰ Kó Peé ts'axié nditsen ján ngayeje xta xi síndo kui nguindie, kó asién tikoó, kó tsíchjiaa Néná, s'e jaskan askotsijeen nínga kji'ijña inimaa s'e bi katsoó:

–Na Dorka, ¡Tistjin!

Kó kui naa ja kó iskjix'á ndyikon, kó nga kamábe Peé, kis'ijñando. ⁴¹ Kó Peé tjienmá iskjibé tsja na Dorkaa nga kats'énkastjen, s'e tsíchjiaa xta xi s'ijiin Kjisoo kojo ínchjin k'aán, kó akó na Dorkaa nga je ja'á'yaá. ⁴² Kui kjoandikón xi

kamá k'iee tsint'ie ngayeje xta naxiında xi síndo Jope, kó achichí xta xi kis'ijjin Ndiána. ⁴³ Kó Peé kjín nixtjin kis'ijña kui naxiındaá, kĩa ndi'aa nda xi 'mí Ximoo, nda xi ts'entie tjixín choo.

Peé kojo Korniee

10 Kĩa naxiında Sesarea kis'ijña ngo nda xi 'mí Kornie, nda nguitokoo jajún xi 'mí Italianaa, ² kui ndaa kojo xta ndi'aa kamábendikón ton ton Néná, kó tsie tonchjje katsja nga asíkojo xta naxiındaá, kó ngatsjé nixtjin tsíchjiaa Néná. ³ Ngo nixtjin nga ma ra tsi ta chiboa ján nga kamánguixón akakoo ngo ni: kamábe xikoó tsi nguijin njña ján nga ngo ndítsjeee Néná ts'én'bos'ien nínga tikón, kó bi katsoó:

–¡Kornie!

⁴ Kó Korniee ta askotsijendárií kui ndítsjeee, kó achichí katsakjon nga asíyaá, s'e bi katsoó:

–¿Mí xi machjeee Ndiá?

Kós'e bi katsó ndítsjeee:

–Nga tindokjeee Néná kojo nga tibosíkeje ngayeje xta nima xi jmí tonjín, je jachó kui nií nguindyikón Néná. ⁵ Kó ngot'e 'ne nanguíye ji já kĩa naxiında Jope, ts'i'e nga kjindibájo ngo nda xi 'mí Ximoo xi ti Peé 'míí nga. ⁶ Kĩa tikón ndi'aa ngo nda xi ti Ximoo 'mí, xi ts'entie tjixín cho, kó kĩa t'a ndáchikoón tikón ndi'aa.

⁷ Kó nguije kijí kui ndítsjie xi tsíchjiajo Korniee, tsíchjiaa jó já mosoo ts'i'e nga sa'inseen kojo ngo ndajun xi kamábendikón ton ton Néná, ⁸ kó nguije ínijmi yejee kui nií, katsanguiya tji'niu naxiında Jope.

⁹ Nga kamánguindyiojón mején nga ma ndis'ué, tjienga tjimáya ndiya kui jaá nga mején makjachó naxiında Jope, Peé tsíchjiaa Néná ngasón nk'aá ngo ndi'a. ¹⁰ Kó 'niú kamábojó kó kamámejeén iskjinie ni chinie, kó tjienga tjíni'ánchján ni xi skjinie, akakoo ngo ni: ¹¹ Kamábe nga katjox'a ndi'ak'ajmi ján,

kó ts'éndibájén t'ananguiḡ ngo ni xi ja kji'i nḡnonntjibé je kji'i xi xikoó tsi tḡn xi ndyitsofó'niú nga nijún nijon, ¹² kó kḡa nguḡyaa kui nḡnoo ndyḡa ngayeje tokoya cho xi nijún se tḡn, kojo cho xi 'bifé yoo, kojo ngayeje tokoya nisie xi tḡn nk'a ján. ¹³ Kó Peé tsint'ieé ngo nda xi bi katsó:

–ḡTisítjḡn Pé, ti'ink'in ji kui choo kó chinḡ ji!

¹⁴ Tanga Peé bi katsó:

–Jmí Ndiḡ, kḡḡe ngo ndiḡa kḡnḡe an ngo ni xi taxkiya kojo ni xi ndándí.

¹⁵ S'e bi katsó guiní kui ndaa xi ma jó ndiḡa:

–Ni xi Néná je kats'éntsḡḡe nguindyḡkon kui, ngata ni ndándíjḡn sée.

¹⁶ Ján ndiḡa kamá kui niḡ, kó kui nḡnonntjibeé tḡḡenmá katjo'ó'yá nguíní ndi'ak'ajmi ján. ¹⁷ Kó tḡḡenga Peé nde bejḡn mí xi sa'ínkḡó kḡoa mí ni xi mejeén tsó kui ni xi akako, kui já xi katsanguḡya Korniee kui xi je ndyḡbosíya ndi'a nínga tikón Ximoo, jachó ngantḡoa. ¹⁸ Kó asíyá tsi kḡa tikón kui nda xi 'mí Ximoo kui xi ti Peé ki'míí nga. ¹⁹ Kó tḡḡenga Peé takó tḡḡts'énkḡó ni xi kamábe, Asién Nixtḡḡḡn Néná bi katsoó:

–Ján'an ján ma já xi ndyḡmongasee. ²⁰ Tisítjḡn, titjajen, kó nga jó nga jánjḡn 'bḡjḡnḡ inimáa nga k'uḡnḡe kui jaá, ngat'a an xí katsanguḡya an.

²¹ Kós'e Peé tḡḡenmá jatjajen nínga síndo kui jaá kó bi katsoó:

–An boá xi ndyḡmindyiséjḡnú'un, ¿mí xá ndyḡfoé'ejnú?

²² Kó kui jaá bi katsoó:

–Nda jun nguitoko xi 'mí Korniee xi katsanguḡyajne, ngo nda xi kixḡ kojo xi bendikón Néná xi nda tḡḡndókḡoa kḡoa kui ngayeje naxḡndaá xta judíoo, kó ngo ndítsḡḡe Néná katsáyaá kui ndaa nga kuichḡaa ji, tsḡ'e nga k'uḡn ji ndi'aa kó kui kuḡnt'ieé ni xi kondókḡoeje.

²³ Kós'e Peé kats'énk'as'ien nguḡya ndi'a nínga tikón, kó kui jaá kḡa kamaá ngo nixtḡḡen. S'e nga kamánguindyiojón Peé kḡjḡo kui jaá kó nijan kḡjḡo já nts'ie xi síndo naxḡnda Jope.

²⁴ Kó nga kamánguindyiojón jachó naxíndá Sesarea nínga je ndyikoyaa Korniee kojo xta tsí'e kojo já amingoo. ²⁵ Kó nguije ts'as'ien Peé kui ndi'aa, Korniee tjiénmá kats'énk'as'ien kó asién tikoó kjen Peé nga kats'éndikón. ²⁶ Tanga Peé tjiénmá kats'énkjestjién Korniee kó bi katsó:

–Tasin kixi ji, ngat'a ti xta an xikoó ji.

²⁷ Kó tjiénga tsíchjiajo kui ndaa ts'as'ienjo nguiya ndi'aa, kó kja kamábe nga kjin ma xta xi je síndotikó. ²⁸ Kó Peé bi katsoó kui xtaa:

–Je yajnú nga jin xi xta judío jin tsjandiéjínjne kjoakitijne nga si'ankamajojne xta xi kje'e nangui, tanga Néná akóna nga kamajín tsi taxkiya kojo tsi tsjiejín xiáan ngo xta, ²⁹ kuíni nga nguije kandokjoana tjiénmá kjindibá an, kó mejénna skuie an mí kjoaá nga an kandokjoajnú'un.

³⁰ Kó bi katsó Korniee:

–Nijún nixtjin tjínnií nga akakona ngo ni, mején ti kuii chiboa, k'ie ndi'ana tikón an nga ts'énchjiaa Néná nga chiboa ján nga kamánguixoón, nga kamábe an ngo nda xi ts'ényajá ngo njño 'na, ³¹ kó bi katsóna: “Korniee, je kanda'yá nga tindokjoee Néná kó chjiejee je tjíni'ánkja'átsjien nguindyikón Néná. ³² Nanguíye ji xtaa naxíndá Jope tsí'e nga kjindibájo nda xi 'mí Ximoo kui xi ti Pé 'míí nga, xi tikón ndi'aa nda xi ingo xi 'mí Ximoo xi ts'éntie tjixiín cho kui xi t'a ndáchikoón tikón ndi'aa.” ³³ Kó kuíni nga tjiénmá katsanguiya an nga kijíndyisee, kó ji kini'ín kjoanda nga kjindibé. Ngot'e 'ne k'ie tindyión xtín ngayeje ña nguindyikón Néná kó mejénjne konda'yájne ngayeje ni xi je katsoó Néná nga k'uuiyéjne.

³⁴ Kó Peé bi katsó nga tsíchjia:

–Ngot'e 'ne makjínna nga jakoxi nga Néná skjánjín ts'éngo xtaa, ³⁵ tasá ngayeje naxíndá tsja maá Néná kjoaa ngayeje xta xi bendikón kojo xi ni xi kixi ndyits'en. ³⁶ Néná xí katsanguiyaa eén xta Israel nga katsáyá éntjatsiee kjoaxioó ngat'aa Jesukristoo, nga kui xi Ndiá xi tsañá. ³⁷ Jún je yajnú ni

xi ik'ínijmíí ngayeje naxíndá xi chjiani nangui Judea, nga íts'iyanií ngaskande nangui Galilea, jaskan nguie Juaa katsáyá nga chjiénga, nga satínda, ³⁸kojo nga Néná katsjaá nga'niú kojo Asién Nixtjiin Néná kui Kjisoo xi chjiani Nasaret, kó kuí Kjisoo xi kistso'bá nga kats'én ni xi nda kojo nga kats'éndaya ngayeje xta xi tsie kjoanima ndyífoa'a xi kjimani'iin tangat'anií xindajín diabloo, ngat'a Kjisoo Néná kistso'bájo, ³⁹kó jin xí chistiko jin kjoaa ngayeje kjoanda xi kats'én Kjisoo nangui Judea kojo naxínda Jerusalén, kós'e jaskan kini'ánk'ién nga akjat'a kro. ⁴⁰Kó kuí Kjisoo xi Néná kats'énkja'á'yaá xi ma ján nixtjin, kó katsjá kjoa nga Kjisoo akójne yojoo, ⁴¹jmí tsi ngayeje xta naxíndaá xi akoó yojoo, ta jin tsi xi kamáyajne, jin xi ja boa je ja'ájinjne Néná nga chistiko kamájne, kó jin kichiniejo kojo ki'yóojne jaskan nguie ja'á'yaá. ⁴²Kó kuí xí atíxomajne tsí'e nga k'uinijmijne xta naxíndaá nga kuí Néná xi katsjaá xá Kjisoo nga kui xi ne ndi'amaseen xta xi síndo kojo xi je jesón kama. ⁴³Ngayeje já chjinie'eén Néná ja boa je tsíchjia kjoaa Kjisoo, kó boa ts'én tsíchjia nga ngayeje xta xi s'ijiin kui, sakoó kjoajetakoón jeé.

⁴⁴Takó ts'énehjia ngase Peé, nga Asién Nixtjiin Néná kjindibánié ngayeje xta xi ndyibosiennijón kui eén. ⁴⁵Kó kui xta judío xi s'ijiin Néná xi nijan jachójo Peé achichí kijíndikoón nga kojo kui xta xi judíojin kis'ijñajiin Asién Nixtjiin Néná nga, ⁴⁶ngat'a nga kje'e én ndyichjia kui xtaa nga kats'éntsjaá Néná. ⁴⁷Kós'e Peé bi katsoó:

–¿A tjín xi tsjandiejín nga satínda kui xta xi je katse'eé Asién Nixtjiin Néná xikoó jin?

⁴⁸Kó boa katsoó Peé nga satínda xtaa ngat'a je kis'ijiin Ndiáná Jesukristoo. Kós'e kichjiá'aá Peé tsí'e nga k'ondíya ngasee nga k'uijñá kui nguíndiee.

Peé bi ts'én ínǰimíí xta nangoxi xi chjiani

Jerusalen ni xi kamá ndi'aa Korniee

11 Tsint'ie já apostroo kojo já nts'ie xi chjiani nangui Judea nga kojo xta xi judíojiín je kats'énjo'o eén Néná nga. ² Kó nga jachó nguini Peé naxíndá Jerusalen já xi s'ijiín nga chjiénga si'aan sirkunsisioon xtaa, ts'i'e nga xtaa Néná kama, tsichjiata'in Peé kó bi katsoó nga asíyaá:

³ ¿Mí kjoaa nga kja k'ichíín xta xi kje ni'ánjiín sirkunsisioon, kó mí kjoaa nga nño kichinieje nga?

⁴ Kós'e Peé ínǰimíí ngaskande nga íts'iyanií ngayeje ni xi kamaá, kó bi katsoó:

⁵ –Kji'a nga tikón an naxíndá Jope, tjiénga ts'énychjaa Néná ngo ni akakona xi ja kji'i njñonntjibé je kji'i, xi tjí'niú nga nijún nijon xi ts'éndibájén ndi'ak'ajmi ján ngaskande nínga tikón an, ⁶ kó askotsijen ndá ndáa ni xi ndyia nguiyaa, kó kamábe an nga ndyia ngayeje tokoya cho xi tjín nijún se xi tjín t'ananguií, kojo cho tamá, kojo cho xi 'bifé yoo, kojo nisie xi tjín nk'a ján. ⁷ Kó ti tsint'ie an ngo nda xi bi katsóna: “Tisítjin Pé, ti'ink'in ji kui choo kó chini ji.” ⁸ Kó bi kixian an nguijee: “¿Mí Ndiá! Ngat'a kje sa chíí kjinie an ni xi taxkiya kojo ni xi ndándí.” ⁹ Kó kui nda xi kanda'yáni ndi'ak'ajmi ján xi ma jó ndiya bi katsó nguiniína: “Ni xi Néná je kats'éntsjie nguindyikon kui, ngata ni ndándíjin sée.” ¹⁰ Ján ndiya boa kamá, s'e jaskan ti kijínjinguí nguini ngayeje kui ni ndi'ak'ajmi ján. ¹¹ Kó ti kji'a ján já xi kjindibáni naxíndá Sesarea jachó ngasena ndi'a nínga tikón an. ¹² Kó Asién Nixtjiín Néná katsanguiyana nga, nga jó nga jánjin k'uijñaa inimana an nga kjuínjo an kui jaá. Kó boa ti ts'én jun ma já nts'ie xi kats'énkamajona nga kijjona, kó jáchójne ndi'aa nda xi 'mí Korniee. ¹³ Kó kuí xí ínǰimijne nga nguiya ndi'aa kamábe ngo ndítsjiee Néná xi jachókoón kó bi katsoó: “Nanguíye ji já kja naxíndá Jope ts'i'e nga kjindibájo kui nda xi 'mí Ximoo xi ti Pé 'mií nga, ¹⁴ kuí xí boa katsoo kóts'en kjotjo'aa yooó ji

kojo xta xi síndo ndi'áa.”¹⁵ Kó nguije íts'iyanii nga tsíchjiajo an, Asién Nixtjiin Néná kjindibánié kui jaá, xikó kamáná ñá nga tjón tjón.¹⁶ Kós'e boá ts'én ja'átsjienna ni xi katsóna Ndianá: “Jakoxi nga Juaa ndójoa xi atíndání, tanga jún Asién Nixtjiin Néná xi satíndánijnú.”¹⁷ Nda kji'i tsi Néná xi katsjaá kui xtaa kui kjoanda xi katsjáná ñá xi je kis'ijinná Ndianá Jesukristoo, kós'e 'yáni an, nga tsjandiéjään ni xi sa'ín Néná?¹⁸ Kó nguije tsint'ié kui nii xta nangoxi xi chjiani naxíndá Jerusalen, xioó kis'indo, kó katsjaá kjoaje Néná nga bi katsó:
 –Kojo kui xta xi Israeljin katsjaá Néná nga sa'ínk'oyá yojoo kjoaa jé xí ndyits'en ts'i'e nga k'uiéé kjoamindyion!

Bi ts'én ik'ínijmi eén Néná naxíndá Antiokía

¹⁹ Ngot'e 'ne, xta xi kastsojoboa tangat'anii nga ikiyotjinguui kjoaa Ixtibaa, ja'a nangui Fenisia kojo tjinguui Chipre xi tikónjin nguujin ndáchíkoón, kojo naxíndá Antiokía. Kia kandokjoajo eén Néná kui xi xta judíoo, tanga jmí tsi kojo kje'e xta.²⁰ Tanga tjín já xi s'ijiin Néná xi chjiani tjinguui Chipre kojo naxíndá Sirene xi jachó naxíndá Antiokía kó tsíchjiajo xta xi chjia én griego nga ínijmíí éntjatsiee Ndianá Kjisoo.²¹ Kó Néná katsjaá nga'niú nga asíkojo kui jaá, kó boá ts'én kjín xta xi kis'ijiin nga, kós'e kats'énjo'o Ndianá.

²² Kó kui xta nangoxi xi chjiani naxíndá Jerusalen tsint'ié kui nii, kó katsanguiya kui nda xi 'mí Bernabee naxíndá Antiokía,²³ kó nga jachó, kamábe kjoandaa Néná kó tsja kamaá, kó 'niú atíxomaa ngayeje xtaa ts'i'e nga ngayeje inimaa nga 'niú kama'niátakón Ndianá,²⁴ ngat'a Bernabee ngo nda xi tanisién nda inimaa kamá, kó 'niú kistso'bájo Asién Nixtjiin Néná kojo 'niú kis'ijiin. Kó achichí kjín xta xi kats'énjo'o nga kis'ijiin Ndianá.

²⁵ Kó jaskan nguije kamá kui nii, Bernabee kijí naxíndá Tarso nga kijíngase Sauloo.²⁶ Kó nguije kasakoo kijíjo naxíndá Antiokía. Kó kia kis'indojo xta nangoxii ngo nó ndojo, nínga

kjín xta akóyaá. Kó Antiokía boá nínga tjón tjón xta kristiano ki'mií xta xi kis'ijiin Kjisoo.

²⁷ Kó kui nixtjin ján tjín já chjinie'eén Néná xi jatjoni naxiíndá Jerusalen ngaskande nga jachó naxiíndá Antiokía.

²⁸ Kó ngo kui jaá xi 'mí Agabo xi boá katsó nga Asién Nixtjiin Néná xó xi katsáyaá nga ngo kjindiá 'niú xi k'uié ngayeje són t'anangui, kó boá kamá kui nixtjin ján nga kis'ijña xtitjoón naxiíndá Roma nda xi 'mí Klaudioo. ²⁹ Kós'e xta xi je kis'ijiin Kjisoo xi chjiani naxiíndá Antiokía boá katsó nga sanguíyaá chjie nts'ieé xi síndo naxiíndá Judea, xikó ts'én kasakoo nga ngo nga ngo nga tsjaa kui chjiej, ³⁰ kó kui nií kats'én kui xtaa, kó Bernabee koje Sauloo katsanguiyajo kui chjiej, ts'i'e xta xi xchá xi chjiani nangui Judea.

Nga kini'ánk'ién Sandiyaá koje nga akja'ya ndoboaya Peé

12 Kó kui nixtjin ján nda re Erodee katsoboá chiboa xta nangoxii tsi'e nga sa'ín'oón. ² Kó kicha kats'énk'iénni Sandiyaá, nts'ieé Juaa. ³ Kó nga kamábe nga tsja kamaá xta judioo kui nií, ti boá ti ts'én katsoboá Peé. Kuí ma nguijiin s'ué nga chinie pan xi jmí nisanjiín. ⁴ Kó nguije katsoboá, katsanguis'ien ndoboaya, kó nijún tjín jajún askondá, xi xki nijún ndyíya'a yoojo nga ngo tjín, kó kats'énkjó kui nda re Erodee nga nguije ja'a s'ué paskuaa sa'ínjeé Peé nguindyikon xta naxiíndaá. ⁵ Kó kuíni nga Peé 'niú kichindá nguiya ndoboayaá, tanga xta nangoxii 'niú ton ton tsíchjijatje Peé nga tsíchjiaa Néná.

Ngo ndítsjieé Néná bi ts'én ts'axié Peé nguiya ndoboayaá

⁶ Kó ngo nixtjiin nguindiee nga Erodee sa'ínjeé Peé nguindyikon xta naxiíndaá, Peé kji'ifé ngamasieen jó jajún, nga tjitá'niú jó n'niú kicha, tjienga jajún xi ngasee ndyikonda ngantjoa ndoboayaá. ⁷ Kó ta niján ma jachókoón ngo ndítsjiee Néná, kó nguiya ndoboayaá ngo ndi'í kats'éntsijen yeje, kó kui

ndítsjiee kats'énjo nguindie niseen Peé, kats'énkja'aá, s'e bi katsoó:

-¡Tsá tísítjin!

Kó tjiennmá ixónguí n'niú kichá xi ndiyiya'a tsja Peé. ⁸ Kó kui ndítsjiee bi katsó ngasee:

-Cheje njñoó, kojo tjaye tjixíndiée.

Kó boá kats'én Peé. Kó ti bi ti katsó guiní kui ndítsjiee:

-Chejekjé njño xi fot'e ngaxten kó ndibétjinguiní.

⁹ Kó Peé kijítjinguui ndítsjiee, kó nde bejín tsi jakoxi kojo tsi boajín kji'i ni xi tjíts'én ndítsjiee. Ta ngo ni xi ta tjibókorí kjimaa Peé. ¹⁰ Nguije ja'at'áa jajún xi tjoón kojo xi ma jó xi ndyikonda ndoboayaá, jachót'aa ngantjoa kichá xi tikón kjen ndiyatieé, kui ngantjoaa ta katjox'a soboa, s'e jataxie. Jaskan nguije ja'a ngo ndiyatieé, kó kui ndítsjiee ijná soboa. ¹¹ Kós'e Peé kamákjiín kó bi katsó:

-Ngot'e 'ne nga jakoxi nga be an nga Néná katsanguiya ndítsjiee tsi'e nga k'oxié'ana nguia tsja Erodee kojo ngayeje ni xi mejeén sa'ínjona xta judío.

¹² Kó nguije kamákjiín Peé ni xi kamaá, tjiennmá kijí ndi'aa na Riyaa, naaa nda xi 'mí Juaa, xi ti Marko ki'míi nga, nínga achichí kjín ma xta xi je síndotikó nga ndyichjiaa Néná. ¹³ Kó nga jachó Peé tsíchjia t'a ngantjoa xi tikón kjen ndiyatieé, kó ngo tsakjin xongo xi 'mí Rode xi kats'énseén, ¹⁴ kó nga tsint'ie nga ndaa Peé, achichí tsja kamaá, kó nguindiee nga skjíx'á ngantjoaa, tasá tsanga ma nga kijí'oyá guiní nguia ján nga kijítsáyá nga Peé xi sikón t'a ngantjoaa. ¹⁵ Tanga kui jaá bi katsoó kui tsakjiín:

-¡A tsabeéri!

Tanga jakoxi nga Peé, katsó. Kó kui jaá bi katsó:

-Kuijín boá, ta ndítsjiee boá.

¹⁶ Tanga Peé takó tjíts'énkjaniéra ngantjoaa, kó nguije kachjác'aá kó nga kamáya nga kui, achichí katsakjónní kui jaá. ¹⁷ Tanga Peé, ta tsja tsi akoó nga xió tindyiónjnú katsoó

kui jaá, kós'e ínijmi kóts'en Ndiáná ts'axiéni nguiya ndoboayaá. Kó bi katsó ngase:

–T'ínijmijnúu kui nií Sandiyaá kojo nts'ieé xi ngasee.

S'e jaskan jatjo kui ndi'aá kós'e kijí kje'e nguindie.

¹⁸ Kó nguije kisisieén, ngo kjoaxti kis'iee jajuún, ngat'a kamábejín ni xi kamá kjoaa Peé. ¹⁹ Tanga Erodee katsjá kjoa nga ikindyisé nguini Peé, kó nga kasakojín, jajuún ik'ínieé ni xi kamaá, s'e katsjá kjoa nga kini'ánk'ieén jajún xi ndyikonda ndoboayaá. Jaskan nguije ja'a kui nií Erodee jatjo nangui Judea kós'e naxiéndá Sesarea kijílk'íjñá.

Bi ts'én k'ien nda re Erodee

²⁰ Kó nda re Erodee achichí kats'énxchánjo xta xi chjiani naxiéndá Tiro kojo naxiéndá Sidon, kó kui xtaa índa nga kijíkoón Erodee. Kó kui xta naxiéndá kamá xi kats'én nga nda tsa'a Blastoo, ngo nda xi 'niú nk'a xaá xi nijan ma Erodee, kó kui xtaa tsangui kjoaxió, ngat'a naxiéndá Tiro kojo naxiéndá Sidon kia sakoó ni xi iskjinie xi kats'e kui naxiéndá nda ree.

²¹ Kó ngo nixtjin kui nda re Erodee tsíchjiaa xtaa nga yajá njño ndaa, kós'e kis'ijña són nínga botixómá, s'e tsíchjiayajiin, ²² kó ngayeje xtaa askandáyá ma nga bi katsó:

–jKui xi ts'énychjiaa, xtajín boa, Néná boá!

²³ Ti kuii chiboá ngo ndítsjiese Néná katsjaá ngo chi'in Erodee, ngat'a katsjájiin kjoaje Néná, kó chindo kats'énkjié nga k'ien.

²⁴ Tanga eén Ndiáná kjifítsié nga tjí'míyaá xtaa ngayeje són ngasondiee.

²⁵ Kó Bernabee kojo Sauloo nguije kamá xaá kia naxiéndá Jerusalen, ti kijí'oyá nguini nga nijan kijíjo Juaa, kui nda xi ti Marko ki'mií nga.

**Bernabee kojo Sauloo bi ts'én its'iyani
xaá nga tsíchjia eén Néná**

13 Kó ngujiin xta nangoxi xi kis'indo naxiínda
Antiokía kis'ie já chjinie'eén Néná kojo já mostro,
kó kui boá xi Bernabee, Ximoo nda xi ti Jmá ki'míi nga, Rsioo
xi chjiani naxiínda Sirene, Menaeem kui nda xi nijan
kamáxchá Erodee, xi kis'ijña xá nangui Galilea, kojo Sauloo.
² Ngo nixtjin tjienga síndotikó nga ndyits'endikón Ndiáná kojo
nga síndo kjindiá, Asién Nixtjiin Néná bi katsó:

–T'íjñit'axínní Bernabee kojo Sauloo tsi'e nga sa'ín kui xá xi
tsíchjiañaá.

³ Kós'e nguie tsíchjiaa Néná kojo nguie ja'a nga kis'indo
kjindiá, ngayeje kui xta nangoxii íjñasoón tsja, s'e kats'énkjí.

Já apostroo bi ts'én tsíchjia eén Néná tjiingui xi 'mí Chipre

⁴ Asién Nixtjiin Néná katsanguiya Bernabee kojo Sauloo nga
kijí nangui xi 'mí Seleusia, s'e kia iskíjbé nga kijíya ngo tjotso
je xi kijíjo tjiingui Chipre. ⁵ Nga jachó naxiínda Salamina xi
tikónt'a ndáchíkoón, kia its'iyani nga ínjimi eén Néná nguia
ndi'a nínga chjia eén Néná xta judíoo. Kó kia kis'ijñajo Juaa
tsi'e nga asíkojo. ⁶ Kó ja'atjinde ngayeje tjiingui Chipre
ngaskande nga jachó nínga 'mí Pafó, kia kui nguindiee
kasakoo ngo nda tji'e judío xi 'mí Barjesu, nda chjinie'én
ndiso, ⁷ kó kui tji'ee nda tsa'a nda xtitjón xi 'mí Serjio Paulo,
ngo nda xi achichí kjínkón kamá. Kui nda xtitjón xi 'mí Serjio
Pauloo katsanguiyakja'á Bernabee kojo Sauloo, ngat'a
kamámejeén tsint'ie eén Néná. ⁸ Tanga nda tji'ee, (xi ti Elimá
ki'mí nga én griegoo), katsjandiéjín kó íchjaá tsi'e nga nda
xtitjoón s'íjinjiin eén Néná. ⁹ Kós'e Sauloo, kui nda xi ti Pablo
ki'mí nga, xi 'niú tjíjiin Asién Nixtjiin Néná, asko'á ndá ndá
kui nda tji'ee, ¹⁰ s'e bi katsoó:

–Ji chi ndiso, ji xi tjikítsiee ngayeje kjoandiso kojo ni xi
ndajín, ndií xindajín diabloo kojo kondraa ngayeje ni xi kixi!
¿Mí kjoaa nga ji tini'ínkjatsén ji ndiya kixii Ndiáná? ¹¹ Ngot'e

'ne Ndiáná kotíjeé nga kuindyin tika ji, kó kjín nixtjin nga xchejín ji ts'ueé.

Ti kuii chiboa Elimaa kamájñoó ndyikon, kó tsangase ngo xi iskjibenguí tsí'e nga kijíjo, ngat'a tanisién 'niú kamátika.

¹² Kó nga kamábe kui nii nda xtitjoón, kijíndikoón ni xi akóya Pabloo kjoaa Ndiáná, kó kis'ijiin Ndiáná.

Bi ts'én ínjimi eén Néná Pabloo kojo Bernabee nangui Pisidia

¹³ Pabloo kojo xta xi nijan tso'bájo kia Pafó iskjíbé ngo tjtoto je xi kijíya nga kijí naxiínda Perje, xi chjiani nangui Panfilia, tanga Juaa kia íjnámasien kui jaá kó kijí'oyá nguini naxiínda Jerusalén. ¹⁴ Kó kui jaá kia naxiínda Perje ja'a nga jachó naxiínda Antiokía xi chjiani nangui Pisidia, kó ngo nixtjin ndikón ts'as'ien nguiya ndi'a nínga ndokjoa eén Néná kó kis'indonié yáxiríe xi síndo kui nguiya ndi'aa. ¹⁵ Kó jaskan nguije kini'ányajíin xojon kjoakitíi kojo kjoaa xojon xi kats'én'indó já chjinié'eén Néná, já nguitokoo ndi'a nínga ndokjoa eén Néná katsanguiya nga bi katsoó:

–Jún já nts'ie, tsi tjínjnu ngo ni xi k'uinjnuú kui xtaa tsí'e nga sakó nga'niú ngasee, ndokjoajnú ngot'e.

¹⁶ Kós'e Pabloo jastjien kó yején tsja tsí'e nga xió k'uúndo kui xtaa kó bi katsoó:

–Jún xta Israel kojo xta xi judfojínjnu, tasiénnijúnjnu'un.

¹⁷ Néná xi chjiani Israel kuí boá xi ja'ájin xta tjié xchána tsí'e nga ngo naxiínda 'niú kama kji'a nga takó kje'e nangui síndo kia nangui Ejipto, kó jaskan nga nga'niú xi tsí'e Néná ts'axié kui xtaa kui nangui ján. ¹⁸ Kó Néná kats'énchíkjoa ni xi kats'én kui xtaa kia nangui kixíí mején yichán nó, ¹⁹ kó yito naxiínda 'niú kats'énkjié xi chjiani nangui Kanaán, tsí'e nga katsjaá kui nangui xta xi xchána. ²⁰ Kui ni xi kamaá, mején nijún úchán ichítíe nó ts'andíyaá, kós'e jaskan Néná katsjaá xtaxá ngaskande nga jachó nixtjin nga kamá nda chjinié'eén Néná

nda xi 'mí Samueel. ²¹ Kó jaskan kui xtaa tsí'á ngo nda re xi kotíxomaa, kó Néná yichán nó katsjaá nda re xi 'mí Saul ndíí nda xi 'mí Sij xi chjiani xta tjiie Benjaa. ²² Jaskan Néná ja'áxiín xaá Saul kó Ndabii íjñá ngajoo, kó bi katsó Néná kjoaa Ndabii: “Je kasakona nga Ndabi xi ndíí Isaií ngo nda xi nda kasasieen inimana, kuí boá xi sa'ín ngayeje ni xi mejénna.” ²³ Xta tjiie Ndabii kjindibáni Kjisoo, kui xi katsanguiya Néná tsí'e nga k'oxié'á xta Israel xikó katsó nga katsáyatjón. ²⁴ Nguindiee nga kókó yojoo Kjisoo kjoaa ni xi sa'ín, Jua Bautistaa ínijmíí ngayeje xta Israel tsí'e nga satíndá kó boá ts'én xchá nga je kats'énk'oyá yojoo jé xi kats'én. ²⁵ Nguije makjatjósón xá xi tjíts'én Jua Bautistaa, bi katsó: ¿'Yá ni an, kóts'en ndyini'ánkjójnú jún? “Ánjín boá xi ndyichiyájnú'un, jaskanní ndibá xi kui, kó ngaskande an sakójinna kui kjoandaa nga skjíndóo n'niuú tjixíndiee.”

²⁶ Jún já nts'ie, xi xta tjiie Abraam kojo ngayeje jún xi xta xi judíojínjnú tanga xi yandíkonjnú Néná, ñá boá xi kananguiyaná kui én xi k'oxié'aná. ²⁷ Ngat'a xta naxíndá xi síndo Jerusalen kojo xta xi botixómaá, kamábejín 'yání xi Kjisoo, ti nde kamákjínjín kui én xí tsíchjia já chjinie'eén Néná xi ni'ánya xki nixtjin ndikón kia ndi'a nínga ndokjoa eén Néná, kó boá ts'én kats'énkjatjósón én xi ja boá je tsíchjia já chjinie'eén Néná nga kats'énjeé Kjisoo, ²⁸ kó nda tsi jmí kjoa kasakojíín nga si'ank'ien, kui xtaa tsí'áa Pilatoo tsí'e nga kats'énk'ién. ²⁹ Kó nguije jatjósón ngayeje ni xi chjia xojon eén Néná, ts'enjenguit'a kroo, kó kijík'íjñá yojoo ngo ngatsjóo.

³⁰ Tanga Néná kats'énkja'á'yaá nguijiin xta xi je jesoón, ³¹ kó kjín nixtjin nga Kjisoo akoó yojoo xta xi nijan kistso'bájo nga jatjojo nangui Galilea kós'e kijíjo naxíndá Jerusalen, kó ngot'e 'ne kuí jaá xi chistikó nguindyikón xta naxíndaá.

³² Kó kuíni nga jin ndyi'bínijmijne kui éntjatsiee, kui én xi katsáyatjóón Néná xta tjiie xchána, ³³ kui xi Néná je kats'énkjatjosoón ndíí kui xtaa, kojo ñá, nga kats'énkja'á'yaá Kjisoo, xikó ts'én kjit'a xojon eén Néná kia Salmó xki xi ma jó

nínga bi tsó: “Ji xi ndína ji, kó an xí Nà'mí an, ngot'e.”³⁴ Kó nga kats'énkja'á'yaá nguijiin xta xi jesoón, boá kats'én tsi'e nga nguiti sa'ínkatsónjín yojoo, xikó ts'én ts'énchjia xojoon nínga bi tsó: “Tsjáa an ni xi tsjie kojo ni xi kixi xi kixiyatjooon Ndabii.”³⁵ Kó kuíni nga bi tsó kje'e salmoo: “Koe'éndiéjín ji nga kjotson yojoo nda tsjiee.”³⁶ Ngat'a nga jakoxi Ndabii kats'énkjatjosoón ti kui xta tsi'e, xikó katsoó Néná nga sa'ín, kós'e jaskan nguije k'ien, kia nijan kis'inijínjo xi xchaá, kó yojoo jatson.³⁷ Tanga yojoo kui nda xi Néná kats'énkja'á'yaá, jatsonjín.³⁸ Kó boá ts'én jún já nts'ie, chjiénga xchajnú, nga tji'bínijmijnú nga tangat'anii Kjisoo nga sakójnú kjoani'ánjetakoón jéjnu,³⁹ kó nga ngayeje xi nguiyaa kjoakitii Moisee kamákixijínni nguindyikón Néná, tanga tangat'anii Kjisoo nga kamakixi xi s'ijiin kui.⁴⁰ Niú nda chónjnu yojojnú tsi'e nga júnjín k'okaniéjnu ni xi kats'én'indó já chjinie'eén Néná xi bi tsoó:

⁴¹ Tsitsijenjnu jún xi mojnóchajnú eén Néná,
ngatjándikónjnu kó ngachajajnú,
ngat'a kui nixtjinjnu tjín ngo ni xi sa'in an,
ngo ni xi s'ijinjín kamajnú,
tsi tjín xi kotsoyanijmijnú.

⁴² Kji'a nga jatjo Pabloo kojo já xi nijan tjimájo kia ndi'a nínga ndokjoa eén Néná, xta xi judíojin ts'aá nga nixtjin ndikón xi ingoo kuichjiajo nguini ngase xtaa kjoaa kui ni.
⁴³ Kó nguije kijí xta xi síndo ndi'a nínga ndokjoa eén Néná, achichí ma xta judío kojo xta xi judíojin tanga xi bendikón Néná xi kijítjinguui Pabloo kojo Bernabee, kó kui jaá 'niú atíxomaa kui xtaa tsi'e nga jmí nixtjin kui'íjñamasien kjoandaa Néná xi je kasakoo.

⁴⁴ Nixtjin ndikoón xomana xi ingoo mején ngayeje xta naxíndaá kamátikó tsi'e nga tsint'iee eén Néná.⁴⁵ Tanga nga kamábe já judío kui xta kjiín, kamá'onkon, kó íts'iyani nga ch'o katsoó Pabloo nga boá katsoó nga boajín kji'i ni xi

ts'énychjia. ⁴⁶ Kós'e Pabloo kojo Bernabee takó tsíchjia nga katsakjónjín nga bi katsoó:

–Tjínjne ngo kjoa'niú nga jakoxi nga jún tjón kondókjoajojne eén Néná, jún xi xta judío jún, tanga nga ti juún ndyi'míjnú kojo nga s'ijinjinjínú nga sakójnú kjoamindyion ngatsjé nixtjiin, tasá kui xta xi judíojiín konguínchonjne. ⁴⁷ Ngat'a boa ts'én katsanguiyajne Ndiáná nga bi katsoó:

Ijñañaá xikoó ngo ndi'í tsi'e ngayeje xta xi tjín ngasondiee, tsi'e nga k'uuyée kóts'en k'oxié'á an xta xi síndo ngayeje són t'anangui.

⁴⁸ Nga tsint'ieé kui eén xta xi judíojiín, achichí tsja kamaá kó katsjaá kjoaje eén Néná, kó kis'ijin yejee xta xi je katjo'ójiin nga sakoó kjoamindyion ngatsjé nixtjiin, ⁴⁹ kó boa ts'én ki'míya eén Néná ngayeje nangui. ⁵⁰ Tanga kui já judío tsíchjiajo ínychjín xi nda inímaa kojo xi yandíkon kojo já xi'in xi 'niú yandíkon naxíndaá, kó indyíá'á tsi'e nga tsangatjingui Pabloo kojo Bernabee tsi'e nga kjetjo kui nangui. ⁵¹ Tanga kui jaá nguije ikiyotjingui ítsanie xa xi yajájón se tsi'e nga íjñá ngo chiboá nga ndajín kji'i ni xi kats'én kui xtaa, s'e kiji nangui Ikonio. ⁵² Kó xta tsi'e Néná achichí tsja kamaá nga kis'ikitsiee Asién Nixtjiin Néná.

Bi kamá nga kis'inđo Pabloo kojo Bernabee naxínda Ikonio

14 Nga jachó Pabloo kojo Bernabee naxínda Ikonio, ts'as'ien ngajoó nguiya ndi'a nínga ndokjoa eén Néná xi chjiani já judío, kó kia tsíchjiajo xtaa kjoaa Kjisoo, kó kjin ma xta xi kis'ijiin xi judío kojo xi chjia én griego. ² Tanga xta judío xi kis'ijinjiin én xí tsíchjia Pabloo kojo Bernabee indyíá'á xta xi judíojiin tsi'e nga ch'o koa'a kui já nts'iee. ³ Kuíni nga, achichí tsie kamaá kui nguindiee kó 'niú kamá'niáatakón Ndiáná nga ínijmíí xtaa kjoaa kjoatjoé Néná. Kó Ndiáná akó nga jakoxi kui nií nga katsjaá nga'niú tsi'e nga

sa'ín chiboā kojo kjoandikón. ⁴ Kó xtā xi chjiani kui naxiindaá jó tjín kats'én yojō ngo tjín xi nijan kamá xtā judíoo, s'e ngo tjín xi nijan kamá já apostroo. ⁵ Tanga xtā xi judíoo kojo xtā xi judíojiín nijan kamá já xí botixómaá, kó kjíts'uieé kui jaá tsi'e nga ndajín sa'ínjō kojo nga k'oya ndijo, ⁶ kó nga kamábe Pabloo kojo Bernabee kui ni xi kamata'in, jatjo'ma kó naxiindaá Listra kojo Derbe kijí, naxiindaá xi chjiani nangui Likaonia, kojo nangui xi tiña manii kui nguindiee, ⁷ kó kia katsáyá éntjatsiee Néná.

Bi kini'ánjo Pabloo kojo Bernabee naxiindaá Listra

⁸ Kó kia naxiindaá Listrā kis'ijña ngo nda xi nima xi majín fotso'bá, xi jmí nixtjin kamá kistso'bá ngat'ā ndeskande kóo nga katsen nga nima se, kui ndaa ngo yáxirie tikónnié. ⁹ Nga tsint'ieé én xi ts'échjiā Pabloo, Pabloo asko'á ndá ndá kó kamábe nga kui ndaa 'niú s'ijiin Néná nga kamandaya, ¹⁰ kó Pabloo 'niú tsíchjiājo kui ndaa nga bi katsoó:

–jTisítjin kó t'íjñi naxo ndsaki!

Kó kui ndaa ta niján ma iskjin'á kó kasasien kixi, s'e kamá kistso'bá. ¹¹ Kós'e nga kamábe kui xtā naxiindaá ni xi kats'én Pabloo askandáyá ma nga tsíchjiā én Likaonia nga bi katsoó:

–jNéná xtā kamá, kó kuí xí je'ekónná!

¹² Kó Bernabee ne Seuú ki'mií, kó Pabloo ne Erme ki'mií, ngat'ā nga kuí xí tsíchjiā ma. ¹³ Kó chiná'mii ne Seuú, xi tikón nangoxii nga bitjas'ien naxiindaá, jachójo choyoyo xi'in kojo naxó tsjakon, kó kui chiná'mii kojo xtā naxiindaá kamámejeén kats'énk'as'ieen kjoatjó. ¹⁴ Tanga nga kamákjiín já apostro Bernabee kojo Pabloo ni xi kamata'in ngaskande iskjindiyájón maá njño, s'e kijngajiin xtaa kós'e askandáyá nga bi katsoó:

¹⁵ –jJún já! ¿Mí kjoaa nga bi kji'i ni xi ndyini'ánjnú? A yajínjnú nga xtā jin xikoó jún, ja kuíni nga j'é jín nga k'uinijmijne éntjatsiee Néná tsi'e nga k'uijña masienjnú kui ni xi ni'ánjnú xi jmí ni chjijiín, kó tasá Néná tindyisé nguinijnú,

kui Néná xi tikón jakoxii, xi kats'éndá ndi'ak'ajmii, t'ananguii, ndáchikoón kojo ngayeje ni xi tjiín, ¹⁶ kui xi kje'e nixtjin katsjandié nga ngayeje xtaa kja kijí kja kijí ndiyaá nga ngo nga ngo, ¹⁷ nda tsi ngatsjé nixtjin akoó xtaa kjoanda xi ts'én tsi'e nga xchá 'yání xi kui, ngat'a kuí xí tsanguiyajnú stsee tsi'e nga nda kamaxchá ni xi 'bítjiejnu, kó kuí xí tsjájnu nga nda xinie nga nda s'iojnu kojo nga k'uiéé kjoatsja inimajnu.

¹⁸ Kó nda tsi kui nií katsó, tanga takó achichí ni'in kamaá nga íchjaá xtaa nga si'ank'as'ieen kjoatjó.

¹⁹ Kó ta kji'a ma jachó já judío xi chjiani naxiínda Antiokía kojo naxiínda Ikonió xi indyiá'á xtaa tsi'e nga kje'e ts'én kats'énkjó, kós'e ndijo akjaya Pabloo kó nguije kis'ijiin nga je k'ien katsó, iskjifé nga ts'axié nguijin naxiínda. ²⁰ Tanga ngayeje xta xi je s'ijiin Kjisoo kamátikónié Pabloo, kó Pabloo jastjien kó ti kijí nguini nguijin naxiínda, kó nga kamánguindyiojón kijí Pabloo kojo Bernabee naxiínda Derbe.

²¹ Jaskan nguije ínijmi éntjatsiee Néná naxiínda Derbe nínga kjín xta kats'éns'ijin eén Néná, kijí nguini naxiínda Listra, naxiínda Ikonió kojo naxiínda Antiokía, ²² kó kja katsjá nga'niuú xta xi s'ijiin Kjisoo, kó 'niú tsíchjiajo tsi'e nga sa'íns'ijin kó boá katsoó nga chjiénga tsie kjoanimá kuitjatió tsi'e nga kuitjás'ien nínga botixómá Néná. ²³ Kó Pabloo kojo Bernabee xki nangoxi katsjaá xá xta xi xchá xi k'uíndotjoón nangoxii, kó nguije tsíchjiaa Néná kojo nguije ja'a nga kats'én kjindiá, Ndianá kats'éngat'aa kui xta xi je kis'ijiin.

Pabloo kojo Bernabee bi ts'én kijí'oyá nguini naxiínda Antiokía

²⁴ Pabloo kojo Bernabee ja'a nangui Pisidia, ngaskande nga jachó nangui Panfilia, ²⁵ kó nguije katsáyá eén Néná naxiínda Perje, kijí naxiínda Atalía, ²⁶ kja kijíya ngo tjosso je tsi'e nga jachó naxiínda Antiokía, naxiínda nínga kichjiá'átjeé Néná nga tsjaá kjoandaa tsi'e xá xi je kats'én. ²⁷ Kó nguije jachó naxiínda Antiokía, ítikó xta nangoxii kó ínijmii ngayeje ni xi kats'én

Néná nguiya tsja kui jaá, kojo nga Néná xi kats'én nga xta xi judíojiin je s'ijiin Kjisoo nga. ²⁸ Kó Pabloo kojo Bernabee achichí tsie ts'andíyaa nga kis'indojo xta xi je kis'ijiin Kjisoo.

Bi ts'én kamátikó já apostroo kojo xta xi xchaá nangoxii

15 Kui nixtjin ján tjín xta xi chjiani nangui Judea xi kijí naxiíndá Antiokía kó kia íts'iyanií nga akóyaa nts'iee nga kjotjo'ájiin yoojo tsi si'ánjiin sirkunsisioon xikó kji'i kjoaxchá xí íjná Moisee. ² Pabloo kojo Bernabee 'niú askjoyáni kui nií kojo kui jaá, kó tichaan Pabloo kojo Bernabee kis'indonda kojo kje'e ngase xta xi katse'éxáá ts'i'e nga kijí naxiíndá Jerusalen nga kijík'índa kui kjoaa kojo já apostroo kojo xta xi xchaá nangoxi xi chjiani kui naxiíndá ján.

³ Kó kui jaá, nguije kats'énkjyindiya xta nangoxii ja'a nangui Fenisia kojo nangui Samaria, kó katsáyaá kóts'en xta xi judíojiin íjnámasien kjoaxcháá kós'e kats'éns'ijin Néná, kó ngayeje nts'iee achichí tsja kamaá nga tsint'ié kuí nií.

⁴ Kó nga jachó naxiíndá Jerusalen, kia ndyikoyaa xta nangoxii kojo já apostroo kojo xta xi xchaá, kó katsáyaá ngayeje ni xi kats'én Néná nguiya tsja kui jaá. ⁵ Tanga tjín xta fariseo xi je kis'ijiin eén Néná xi jastjien s'e bi katsó:

–Chjiénga si'aan sirkunsisioon kui xta xi je kis'ijiin eén Néná xi judíojiin, kó 'niú k'uijnáa nga sa'ínkijatjosón kjoakitii Moisee.

⁶ Kó ítikó yoojo já apostroo kojo xta xi xchaá ts'i'e nga askjoyáni kui kjoaa. ⁷ Kó nguije tsie askjoyáni kui kjoaa, jastjien Peé, kó bi katsoó:

–Jún já nts'ie, jún je yajnú nga je tsienii nga Néná ja'ájinna nguijiin jún ts'i'e nga xiyáa éntjatsiee Néná xta xi judíojiin ts'i'e nga s'ijiin. ⁸ Kó Néná xí be inímaná akó nga tjoó xtaa, ngat'a katsjaá Asién Nixtjiin Néná xikó ts'én katsjáná ná, ⁹ kó Néná skjánjín tjíts'énná ná kojo kui jaá, ngat'a ti je kats'éntsjie inímaa nguije kis'ijiin Néná nga. ¹⁰ Ngot'e 'ne, ¿mí kjoaa nga

Néná ndyichjat'ayákónjnú nga kjoa'niú ndyini'ánjnúu kui xta xi tsi'e Néná nga koa'anijín ngo ch'ia xi ngaskande ñá kojo xta tjiē xcháná kamájiín tsa'anijín? ¹¹ A mí tsi tasá s'ijin kjimaná nga ta kjo'tjo'a ñá tangat'anii kjoandaa Ndiáná Kjisoo, xikoo kui jaá.

¹² Kó ngayeje xtaa nga xió kis'indo tjiēnga tsint'ieé Bernabee kojo Pabloo nga ínijmi kjoaa ngayeje chiboa kojo kjoandikón xí kats'én Néná nguīya tsja kui jaá nguījiín xta xi judíojin.

¹³ Kó nguīje xió kis'indo kui jaá Sandiyaá bi katsó:

–Jún já nts'ie, nda'yámajnú'un: ¹⁴ Ximoo ínijminá kó kats'én Néná nga tjón tjón nga kamánimaa xta xi judíojiín, kojo nga ja'ájin nga naxíndá xi tsi'e Néná kuichjiani. ¹⁵ Kó kui nii, ti boa ti tsó xikó ts'én ít'a xojon já chjinie'eén Néná nínga bi tsó:

¹⁶ Jaskan nguīje kamá kui nii, kjoé'e nguīná an kó kjoé'e ts'endáya nguīndie ndikoón Ndabii xi jatsoon, kó sa'indaya an xó xi je ixóndoó, kó ti sa'inkjastjién nguīní an kui ndi'aa,

¹⁷ tsi'e nga xta xi ngasee kongase Ndiáná, kojo ngayeje xta xi Israeljín

xi je kamátsjie nguīyaa ja'éna,

¹⁸ bi tsó Ndiáná xi bokó ngayeje kui nii ndeskande nixtjin xchá ján.

¹⁹ Kuíni nga an xi xian an nga kamajín si'anxtii xta xi Israeljín xi je íjñámasien kjoaxchaá tsi'e nga Néná je koejetjinguī, ²⁰ ta kama ta ngo tsi xojon si'andaa nínga k'uīyáa tsi'e nga kui'íjñát'axiín vojoo ngayeje ni xi ndándí xi chjiani ngo asiéén ngo ne xi ts'énda xtaa, kó nga sa'ínkamajojin xi tondo, kojo nga skjiniējin vojoo cho xi ni'ánxíndo nga ni'ánk'ién kojo yojo xi ndyiaa jín. ²¹ Ngat'a ngaskande nixtjin xchá ján, Moisee indo xki naxíndá xta xi kui'ínijmi nga sa'ínyá kjoakitii nguīya ndi'a nínga ndokjoa eén Néná xki nixtjin ndikón.

²² Kós'e nda kasasieen já apostroo kojo xta xi xchaá kojo ngayeje xta nangoxii, nga ja'ájin já xi chjiani kui já xi'iin xi

katsanguiya naxiíndá Antiokía xi nijan kijíjo Pabloo kojo Bernabee, Judaa nda xi ti Barsaba 'mií nga, kojo nda xi 'mí Silaa xi achichí kamáyandikón nguijiiin já nts'iee, ²³ kó kui jaá xi kananguiyajo ngo xojon xi bi tsó:

“Jin xi já apostro jin kojo xta xi xchá xi nts'ie majnú, tinde boá t'ínjnu já nts'ie xi xta xi judíojin xi síndo naxiíndá Antiokía, nangui Siria kojo nangui Silisia. ²⁴ Je kanda'yájne nga tjín xta xi ti k'ie jatjojinná, kui xi jmi kjoa katse'éjiin, kó kui xi ndyits'enxtii inimajnú, nga katsanguiya nga si'ánjnu sirkunsisioon kojo nga si'ankjatjosónjnu kjoakitii. ²⁵ Nda tsakínjne, nga ik'índajne nga kachje'éjinjne já xi'in xi tjójne kuíni nga kananguiyachonjne jún Bernabee kojo Pabloo, ²⁶ já xi je kitsjienkon yoo tangat'anií ja'eén Ndiáná Jesukristoo. ²⁷ Kó kuíni nga kia kananguiyajne Judaa kojo Silaa, kó kuí jaá xi kuí ma xi kuichjiajnojnu jún tsi'e nga kotsoya yejejnu ti kuii ni xi'bi. ²⁸ Ngat'a je nda tsakiín Asién Nixtjiin Néná kojo jin tsi'e nga taxkiya si'ánjnjnu ngo ni, ta kuí tsi ni xi xikoó xi'bi: ²⁹ Nga xiniejnjnu yoo cho xi je kini'ánk'as'ieen ngo asieén ngo ne xi ts'énda xtaa, kojo nga xiniejnjnu jín kojo yoo cho xi kini'ánxíndo kojo nga kamajín tondo kamajnú. Tsi si'ankjatjosónjnu ngayeje kui nii, nda kji'i ni xi ndyini'ánjnu. Nda ngas'iejnu.”

³⁰ Kó boá ts'éen kui jaá nguije kats'énkixot'a xkjín, kijí naxiíndá Antiokía kó ítikó ngayeje xta nangoxii nga kats'énk'as'ien kui xooon. ³¹ Kó nguije kats'ényá xta nangoxii kui xooon, achichí tsja kamaá nga kui eén xi kats'éndajoon. ³² Kó nga já chjine'eén Néná kamá Judaa kojo Silaa, kats'éndajoon kojo katsjá nga'niuú nts'iee nga tsíchjiajo, ³³ kó nguije ja'a kjín nixtjin, kui nts'iee xió kats'énkixot'a kui jaá nga kijí'oyá nguiní nangui nínga síndo xta xi katsanguiya. ³⁴ Tanga Silaa kamámejeén nga kis'ijña kíaa. ³⁵ Kó Pabloo kojo Bernabee kojo kjín ngase xta takó kis'índo ra naxiíndá Antiokía nga akóyá kojo nga ínijmi éntjatsiee Néná.

**Bi ts'én its'iyaniñ Pabloo xi ma jó ndiya
nga kats'én xaá Néná**

³⁶ Nguije ja'a kjín nixtjin, Pabloo bi katsoó Bernabee:

–Tjianchóon ingo ndiya ngayeje nts'ie xi síndo ngayeje naxiéndá nínga je ik'inijmi eén Néná, tsi'e nga xcha kóts'en síndo.

³⁷ Kó Bernabee kamámejeén nga nijan kijjjo Juaa, kui nda xi ti Marko ki'mií nga, ³⁸ tanga Pabloo kasasienjiín nga kjojo, ngat'a Markoo nangui Panfilia índomasien kó nguiti kamámejénjiín nga kats'én xá xi ki'mií. ³⁹ Kó Pabloo kjojo Bernabee ndsejenjín kamá kós'e kja xín kja xín kijí nga ngo nga ngo, kó Bernabee kijjjo Markoo nga kijíya ngo tjotso je tjingui Chipre. ⁴⁰ Tanga Pabloo ja'ájin Silaa, kó jatjo kui nguindiee nguije já nts'iee tsíchjijátjé nga kats'énk'as'ien nguíya tsja Néná, ⁴¹ kó kui jaá ja'a nangui Siria kjojo nangui Silisia, nga katsjá nga'niuú xta nangoxii.

Timoo bi ts'én nijan kijjjo Pabloo kjojo Silaa

16

Kó nga jachó Pabloo nangui Derbe kjojo Listra kia kasakoo ngo nda xi s'ijiin Kjisoo kui xi 'mí Timoo, ndií ngo xtachjón xi judío xi ti boá ti ts'én s'ijiin Kjisoo nga, kó na'mií nda griego boá, ² kó já nts'ie xi chjiani nangui Listra kjojo nangui Ikonió achichí nda tsíchjia kjoaa kui ndaa.

³ Pabloo kamámejeén kijjjo Timoo, tanga nguindiee nga kjojo kats'eén sirkunsisioon tsi'e nga ch'ojín kamaa xta judío xi síndo kui nguindiee, ngat'a ngayeje kui jaá be nga na'mií Timoo nda griego boá. ⁴ Kó xikó ts'én ndyifoa'a ngayeje naxiéndá kats'énk'as'ieen kjoabotíxoma xi je ja boá índajo já apostroo kjojo xta xi xchaá nangoxii xi chjiani naxiéndá Jerusalen nga sa'ínkjatjosón kui xta. ⁵ Kó boá ts'én kui xta nangoxii 'niú kis'ijin ngasee Kjisoo, kó ndyiojón ndyiojón kamákjín ngase.

**Bi ts'én akakoꝝ ngo ni Pabloꝝ kjoaa
nda xi chjiani Masedonia**

⁶ Kó nga ja'a nangui Frijiā kojo Galasiā, Asién Nixtjiin Néná katsjandiéjiin nga tsíchjiā eén Néná nangui Asiā, ⁷ kó nga jachó tsindioó nangui Misiā kamámejeén nga koeje nangui Bitiniā, tanga Asién Nixtjiin Néná katsjandiéjiin nga kiā kijí.

⁸ Kó nga ja'a tiña nangui Misiā, jatjajen nga jachó naxiínda Troā. ⁹ Kó nga jñoó Pabloꝝ akakoꝝ ngo ni, nínga kamábe ngo nda xi chjiani nangui Masedoniā xi sikón kixi nga 'niú ts'áá nga bi katsoó: “Titjé chíi ji nangui Masedoniā kó tasíkejeje.”

¹⁰ Kó nguije akakoꝝ kui ni Pabloꝝ, tjienmá ik'íjñandajne yojone nga konguínjne nangui Masedoniā, ngat'a je yajne nga jakoxi boá nga Néná kiā ts'énchjiajne ts'i'e nga k'uinijmijne éntjatsiee Néná kui nguíndiee.

Bi ts'én jachó Pabloꝝ kojo Silaa naxiínda Filipo

¹¹ Kó kiā naxiínda Troā kachjábéjne ngo tjotso je xi tsanguinyájne ts'i'e nga jáchó kixi kixijne tjingui Samotrasiā, kó nga kamánguindyiojón jáchójne naxiínda Neápoli, ¹² kó tsanguínjne xtjieen Filipo, naxiínda 'niú xi tjón xi chjiani nangui Masedoniā, kojo ngo koloniā nínga síndo kjín xta Romā kó kiā kixindyionjne kjín nixtjin. ¹³ Kó ngo nixtjin ndikón jataxiejne naxiíndaá, nga tsanguínjne t'a ndejeé', nínga kini'ánkjójne nga kiā tikón ngo nguíndie nínga ndokjoaa Néná, kó kiā kixindyionjne kó kiā kandokjoajojne eén Néná ínchjín xi kamátikó kui nguíndiee. ¹⁴ Kó ngo kui xtachjoón xi 'mí na Lidiā, xi chjiani naxiínda Tiatirā xi botiña njño nda njño tsjakon xi asién koán ndiyia'a, kui xtachjoón 'niú kamábendikón Néná kó tsint'ié eén, kó Ndiánā kats'én'inda injmaa ts'i'e nga asiénniwoon én xí tsíchjiā Pabloꝝ. ¹⁵ Kó nga kastindá kui xtachjoón kojo xta nguiya ndi'aa, jaskan 'niú tsí'ájne nga bi katsó:

–Tsi jún xi boá 'míjnú nga jakoxi nga an s'ijinna Ndiáná, ndibá ni'ankja'yájnú ndi'ana.

Kó 'niú kats'énjne nga kĩa kuindyionjne ndi'aa.

¹⁶ Kó nga ndyimonguínjne ndiya nga ndyimonguín ndokjoajne Néná, kĩa kasakojne ngo tsakjin xi ts'énxájo ngo asién nixtjin xi kot'asoón xtaa, moso kamá kui tsakjín kó achichí ton kats'én ndiaa nga askot'asón. ¹⁷ Kó kui tsakjín tjienná kijítjinguinjne jin kojo Pabloo kó askandáyá ma nga bi katsó:

–jKui jmii, Néná xi tikón ndi'ak'ajmi ján ndyits'enxájo kó kuí xí ndyitsáyajnú ndiya xi k'oxié'ájnú!

¹⁸ Kui tsakjín kjín nixtjin nga ta soboá boá katsó, ngaskande nga nguiti kichikjoajín Pabloo kó kamáxtíi kós'e bi katsoó kui asién nixtjin xindajín xi tikónjiin kui tsakjín:

–jJa'eén Jesukristoo xi boá t'íxianña, nga kjojtje ji nguijin yoojo kui tsakjín!

Kó ti kji'a jatjo kui asién nixtjiin.

¹⁹ Tanga ndiaa kui tsakjín kamábe nga nguiti sa'ínjín ngase ton tangat'aa nga sa'ínxá kui tsakjín, kó katsoboá Pabloo kojo Silaa, kós'e kijíjo nguindyikon jáxaa, kĩa nínga tikón nditsen ndoboaxaá, ²⁰ kó jachójo nínga síndo ne ndoboaxaá, s'e bi katsó:

–Kui já judíoo achichí ndyits'enxti k'ie naxiéndána, ²¹ kó ndyibokoyá kjoaxchaá ni xi tsjandiéjín kjoakitii nga kama si'án, ngat'a nga naxiéndá Romá ndokjoa ná.

²² Kó boá ts'én xta naxiéndá kondra kijií kui jaá, kó já ne ndoboaxaá katsjá kjoa tsí'e nga kachja'áxiín njño xi ndyiyajá s'e akjaa n'niú, ²³ kó nguije akja tsanga tsangaa, akja'ya ndoboaya, kó katse'eé kjoa nda xi konda ndoboayaá nga 'niú nda skondá, ²⁴ kui nda xi katse'eé kjoaa, katsanguis'ien kui jaá ngaskande nguiya 'niuú ndoboayaá, s'e ikít'a se Pabloo kojo Silaa jó yá yi'i.

²⁵ Tanga mején ma ra masien nixtjiin, tjienga Pabloo kojo Silaa ndyichjiaa kojo ndyisiee só xi ndaa Néná, kó tjienga já xi

nijan síndojō nguiya ndoḃoayaá ndyint'ie, ²⁶ ta niján ma kjindibá ngo kjoandikón 'niú xi ítsanieyá ngayeje xoó ndoḃoayaá, kó ti kji'a katjox'a ngayeje ngantjoaa ndoḃoayaá, kó ngayeje já xi ndyia'niú ndoḃoayaá katjondó n'niú kicha xi síndota'niúni. ²⁷ Kó nga ja'áa ndajun xi ts'énkonda ndoḃoayaá, kamábe nga je tjientixa ngantjoaa ndoḃoayaá, kó ts'axié kicha xi kjit'aa, kó ti kuii tjíts'énk'ién yojoo katsaki, ngat'a kats'énkjó nga je ra jatjo chejé já xi síndo'niú ndoḃoayaá.

²⁸ Tanga Pabloo 'niú tsíchjia nga bi katsó:

–Jngata jmí ni ni'ínjijn yojoo, ngat'a k'ie tindyionyejeje!

²⁹ Kós'e kui ndajuun ndoḃoayaá tsí'á ngo ndi'í xi kats'éntsijeen, s'e ts'as'ien manga nguiya ndoḃoayaá, kó kjifotsié ma nga ts'éntsakjónní, s'e asién tikoó kjen nínga síndo Pabloo kojo Silaa, ³⁰ kó ts'axié nga jó kui jaá ndoḃoayaá kós'e bi katsó nga asíyaa:

–Jún boá já, ¿mí xi sa'in an tsí'e nga kjoḃjo'a an?

³¹ Kó kui jaá bi katsó:

–Ti'ins'ijin ji Ndiána Jesukristoo, kó kjoḃjo'a ji kojo xta nguiya ndi'áa.

³² Kó kandokjoajo eén Néná kui nda xi konda ndoḃoayaá kojo ngayeje xta xi síndo ndi'aa. ³³ Kó kui ndaa, ti kuii chíboaa nixtjieen aniejón nínga oon Pabloo kojo Silaa, kós'e kui kojo ngayeje xta nguiya ndi'aa kastindá. ³⁴ S'e jaskan kijjō ndi'aa kós'e katsjaá ni chinie, kó kui ndajuun kojo xta nguiya ndi'aa achichí tsja kamaá nguije kis'ijiin Néná.

³⁵ Nga kamánguindyiojón nga tajñó ngasee, já ne ndoḃoaxaa katsanguiya jajún xi koejetsáyaá ndajun xi konda ndoḃoayaá tsí'e nga k'oxié Pabloo kojo Silaa. ³⁶ Kó ndajun xi konda ndoḃoayaá bi katsoó Pabloo:

–Já ne ndoḃoaxaa je katsjana kjoa nga k'oxiéjnú'un, kó je kama xió konguínjú.

³⁷ Tanga Pabloo bi katsoó jajuún:

–Jin xi já Roma jin, ik'iéjne kojo akjajne nguindyikon xta naxíndaá nguindiee nga k'uuyájne mí jé xi kini'ánjne, kós'e kananguis'ienjne ndoboaya, ¿a kó ngot'e 'ne mejeén já ne ndoboaxaá nga k'oxié'májne? ¡Tanga jmí! Kui ngatjandiba k'axié soboájne.

³⁸ Kó jajuún kijíts'enkint'ié já ne ndoboaxaá kui nii, kós'e achichí katsakjónni nguije tsint'ié nga naxínda Roma chjiani kui jaá. ³⁹ S'e já ne ndoboaxaá ts'axié ndoboayaá kui jaá kó 'niú tsí'áa tsí'e nga kjojto nguijiin naxíndaá. ⁴⁰ Kó nguije jatjo ndoboaya Pabloo kojo Silaa kijí ndi'aa kui xtachjoón xi 'mí na Lidiaa, kós'e nguije kamábe já nts'iee katsjá nga'niuú, s'e jatjo kui nguindiee.

Bi kamáta'in Pabloo naxíndaá Tesalónika

17

Kó nguije ja'a Pabloo kojo Silaa naxíndaá xi 'mí Anfípoli kojo Apolonia, jachó naxíndaá Tesalónika, nínga xta judío kis'ijñaá ngo ndi'a nínga ndokjoa eén Néná. ² Kó Pabloo xikó ts'én ngaá, nga xki nixtjin ndikón fí ndi'a nínga ndokjoa eén Néná, ján nixtjin ndikón kijí síkijí nínga askjotjjo xta judío xikó tsó xojon eén Néná, ³ nínga katsáyaá kui xtaa nga Kristoo chjiénga takó koya, kós'e kjoa'á'yá nguinií nguijiin xta xi jesoón, kó bi katsoó:

–Ti kuíni Kjiso xi ts'én'binijmijnú'un xi Kristoo.

⁴ Kó tjín xta judío xi kis'ijiin kó nijan kamájo Pabloo kojo Silaa, kó ti boá ti ts'én kjín xta griego xi kamábendikón Néná kojo achichí fnchjín xi 'niú ya kui nguindiee. ⁵ Tanga tangat'anii kui ni xi kamaá nga xta judío xi s'ijinjiin Néná achichí kamáchini, kó ítikó já xi ch'okon máa yojoo xi taxá 'bítomaya ndiyatié tsí'e nga kis'ie kjoase kojo kjoach'o kji'i naxíndaá, kó kui jaá ts'as'iennié ndi'aa nda xi 'mí Jasoón nga tsangase Pabloo kojo Silaa, tsí'e nga k'oxié kojo sa'ínk'as'ieen xta naxíndaá, ⁶ tanga nga kasakojiin Pabloo kojo Silaa kui nguia ndi'aa, ta kuí nda xi 'mí Jasoón kojo ngui chiboa já

nts'ie xi iskjifé iskjínna nga kijjō nguindyikon xtaxá xi chjiani kui naxíndaá, kó bi katsó kui jaá nga askandáyá:

–¡Kuí já bí xi ndyits'enkjátsón ngayeje són ngasondiee, kó ti je je'e k'iee nga, ⁷ kó kui nda xi 'mí Jasoōn katsjandieé nga kats'énk'as'ien ndi'aa! ¡Ngayeje kui jaá nga ndyifofo'atjé kjoabotíxomaa nda xtitjón xi 'mí Sesaa, ngat'a boá ndyítsó nga ndyichjia, nga tikón xó ingo nda re xi 'mí Kjisó!

⁸ Kó nga tsint'ieé kuí nií xta naxíndaá kojo jáxaa 'niú ngase kamákjaán, ⁹ tanga nda xi 'mí Jasoōn kojo já xí ngasee ngo ton íchjí xi íjñangui vojoo, kós'e kini'ánkjindé.

Bi kats'én Pabloo kojo Silaa naxínda Berea

¹⁰ Kó ti kji'a, nguije kamájñoó, já nts'ie xi síndo kui naxíndaá kats'énkjí Pabloo kojo Silaa kia naxínda Berea, kó nguije jachó kui jaá kijí kia ndi'a nínga chjia eén Néná xta judío, ¹¹ kó kui xta judío nda ngase xta ta boajínnií xi síndo naxínda Tesalónika, ngat'a achichí tsja kamaá nga tsint'ieé eén Néná, kó ndyiojón ndyiojón iskjít'oyá xojon eén Néná kui já judío ta tsi'e nga skuie tsi kjeén nga jakoxi én xi tjí'míyaá. ¹² Kó boá ts'én achichí kjín ma kui xtaa xi kis'ijiin, kó ti boá ti ts'én kjín ma xta griego xi boá ti ts'én kis'ijiin nga, xi ínchjín kojo xi xí'in xi 'niú ya kui naxíndaá. ¹³ Tanga nguije kamábe xta judío xi chjiani naxínda Tesalónika nga Pabloo kojo kia ínijmi eén Néná naxínda Berea, kijí kui nangui ján kó ti boá ti ts'én kats'éense kojo indyíatsabeé xta kjiín. ¹⁴ Kuíni nga já nts'ie xi chjiani kui nguindiee tjienná katsáyaá Pabloo tsi'e nga tsá koeje nínga tikónt'a ndáchíkoón, tjienga Silaa kojo Timoo takó kis'indo naxínda Berea. ¹⁵ Kó kui xta xi nijan tso'bájo Pabloo kijjō ngaskande naxínda Atena, tanga Pabloo katsjaá kjoa kui jaá nga koeje'oyá nguíní naxínda Berea kó nga kotsoyaa Silaa kojo Timoo nga tsá koeje naxínda Atena.

Bi kats'én Pabloo nga kis'ijña naxínda Atena

¹⁶ Tjienga Pabloo ts'énkoyaa Silaa kojo Timoo kia naxínda Atena, Pabloo achichí kamáxtíí ngat'a kui xta naxíndaá achichí asieén ngo ne xi ts'énda xtaa kats'éndikón. ¹⁷ Kó kuíni nga askjótíjo já judíoo kojo kje'e xta xi bendikón Néná kia ndi'a nínga ndokjoa eén Néná, kó boa ts'én ndyiojón ndyiojón fotí kia nditsen nínga matikó xta naxíndaá. ¹⁸ Kó tjin xta xi kjínkón xi 'mí filósofo xi iskjít'oyá ni xi akóyá já xi 'mí Epikúreo, kojo xi iskjít'oyá ni xi akóyá já xi 'mí estoiko xi íts'iyanií nga askjótíjo Pabloo, kó tjin xi bi katsó:

–¿Mí ni xi ts'énychjia kui nda xi tá se chjiaa?

Kó kje'e xi bi katsó:

–Ma raá tsi kui ndaa xi ts'én'binijmi kjoaa Ne xi tjatsie.

Kui nií xi katsó kui jaá ngat'a nga Pabloo ínijmi éntjatsiee Kjisoo kojo kjoaa nga ja'á'yá nguinií. ¹⁹ Kó tsanguínjo Pabloo nínga síndo jáxá xi 'niú nk'a xaá xi botixómaá naxínda Atena, kó bi ts'én asíyá kui jaá:

–¿A kama xchajne mí ni tjatsie xi kjo'é'ekakoyéjne? ²⁰ Ngat'a ni tjatsie kojo ni xi makjínjínjne xi tindokjoejejne kó mejénjne xchajne mí ni xi tsó kui nií.

²¹ Ngat'a ngayeje xta xi chjiani naxínda Atena kojo xta xi kjaín chjiani, xi kis'indo kui nguindiee, ta soboa ni tjatsie xi s'e kjima xi kamámejeén tsint'ié.

²² Kó Pabloo tjiénmá jastjén nguijiin xtaxá xi chjiani naxínda Atena, kó bi katsoó:

–Jún boá já xi chjiani Atena, je kamákjinna nga jún kjén nga ta yandikónjnu ne xi síndojnú. ²³ Ngat'a nga ts'énkotsijen an nguindiejnú nínga ni'ándikónjnu nejnú, ts'énbé an ngo nchan ndikón xi bi tsó én xi kjit'aa: “Tsi'e ngo Ne xi nde yajín.” Ja nda kjí'i, kui ni xi yajínjnu kó ndyini'ándikónjnu, kjoaa kui boá kui ni xi kjo'é'ek'inijmijnú'un.

²⁴ Kui Ne xi kats'énda ngasondiee kojo ngayeje ni xi tjiín, kui xi Ndiaa ndi'ak'ajmií kojo t'ananguií, kjaín tikón nguíya ndi'a nangoxí xi kats'énda xtaa, ²⁵ ti nde tsja xtaa chjiénjín

nga sa'ínseén, xikoó tsi ngo ni chjieén, ngat'a kuí xí Néná xi tsjáná ngayeje kjoamindyion kojo tjo xi ndyijnájén, kojo ngayeje nii.

²⁶ Kó ta ngo xta xi ngo jín ngo yojo kats'énkjínni ngayeje xta naxiíndaá, tsi'e nga k'uúndo ngayeje són t'anangui, kó boá ts'én katsjaá chíboá mí nixtjin kó ñá nguíndie nínga k'uúndo, ²⁷ tsi'e nga kongase Néná, kó tsi ta'a sa'ínjo nga sakoó, nda tsi nga jakoxi nde kjinjín tikónná Néná nga ngo nga ngo ñá.

²⁸ Ngat'a tangat'anií Néná nga tindyión, kojo nga ndyini'ántiyá, kojo xikó katsó xta chjiniejnú xi kats'éndaya eén nga bi katsó: “Ñá boá xi xta tjeé Néná.” ²⁹ Kó ja kuíni tsi xta tjeé Néná ñá, kamajín boá ts'én si'ankjó nga Néná xikoó tsi ngo asién xi tonsinié, xi tontiboa, kojo tsi ndijo xi xta kats'énda xikó ts'én makjiín. ³⁰ Kuíni nga Néná kats'énjetakoón kje'e nixtjin ngayeje kjoajñótokoó xtaa, tanga ngot'e 'ne tajná nguíndiení ts'énbotixómáná tsi'e nga si'ank'oyá yojoná kó xchandíkon kui, ³¹ ngat'a nga Néná je ja'ájin ngo nixtjin nga kixi ts'én kotíjeé xtaa kui ngasondiee, kó je ja'ájin ngo nda xi sa'ín kui nii, kó je íjñá chíboaná ngayeje ñá, kji'a nga kats'énkja'á'yaá nguíjiín xta xi je jesoón.

³² Kó nga tsint'ieé kui xtaa nga foa'á'yaá xta xi fesoón, tjín xi tsajnókie Pabloo, kó kje'e xi bi katsó:

–Tasá kje'e nixtjin konda'yá nguini jín kjoaa ni xi t'íse.

³³ Kó boá ts'én Pabloo ja'ájin masien masieén kui jaá.

³⁴ Tanga tjín xi kis'ijiín kó kijítjinguí, nguíjiín kui jaá kja tso'bájo kui nda xi 'mí Nisioo ngo nda xi ti tjíín xá naxiínda Atena, kojo ngo xtachjón xi 'mí na Dámari kojo kjin ngase xta.

Bi ts'én kis'ijña Pabloo naxiínda Korinto

18 Jaskan nguíje kamá kui nii, Pabloo jatjo naxiínda Atena s'e kijí naxiínda Korinto. ² Kó kja kasakoo ngo nda judío xi 'mí Akila, xi chjiani nangui Ponto, nguíchí nguíndie nixtjin, Akilaa kojo chjoón xi 'mí na Prisilaa nangui

Italiā kjindibáni, nínga jatjo, ngat'a nda xi atíxomaa Romā xi 'mí Klaudiō katsjá kjoā nga ka'naxié ngayeje xtā judíō xi síndo naxiíndā Romā, kó Pablō kijíkoón kui xtaa, ³ kó nga ti kuíni xá kats'én kui jaá, nga kats'énda ndi'anjño ndichjon, kiā kis'ijñajo tsi'e nga nijan kats'énxájo kui jaá. ⁴ Kó xki nixtjin ndikón Pablō fí kiā nguiya ndi'a nínga ndokjoā eén Néná, nínga tsíchjiajo kojo kats'én'indakon tsi'e nga s'ijiin eén Néná xtā xi judíō kojo xi griegō.

⁵ Kó nga jachó Silaa kojo Timoō nga kjindibáni nangui Masedoniā, Pablō ta kui xá kats'én nga ínijmi eén Néná kojo nga akoó xtā judíō nga jakoxi nga Kjisoō boá xi Kristoō.

⁶ Tanga kui xtaa ta kje'e ts'én kats'énkjó, kós'e ch'o katsó, s'e Pablō ítsanie xaā njñō nga akó nga ch'o kamaá ni xi ki'míí, kó bi katsoó:

–Ti júnní ndyimindyijnúú jé yojojnú nga xchajajnú, ánjin kónna ni xi kamajnú, ngat'a tsjie an, ngot'e 'ne tasá xtā xi judíōjin xi kjuinkóon.

⁷ Kó jatjo Pablō kiā ndi'a nínga ndokjoā eén Néná, kós'e kijí ndi'aā ngo nda xi 'mí Tisiō Justō, xi achichí kamábendikón Néná, xi tikón tiña t'a ndi'a nínga ndokjoā eén Néná. ⁸ Kó kui nda xi 'mí Krispō, xi nguitokoō ndi'a nínga ndokjoā eén Néná, kojo xtā nguiya ndi'aā kis'ijiin Ndiáná, kó ti boá ti ts'én kjín ma xtā xi chjiani naxiíndā Korintō xi nguije tsint'ieé Pablō kis'ijiin kós'e kastindá. ⁹ Kó ngo nixtjien, Ndiáná bi katsoó Pablō nga akoó ngo ni:

–Ngata ndakinjín ma ji, takó ndokjoé ra ji éna kó ngata fokjejín ndso'boe, ¹⁰ ngat'a an tso'bájō kó jmíjín xi kó sa'ínjō, ngat'a achichí je kjín ma xtā xi je tsa'an xi síndo kui naxiíndaá.

¹¹ Kó boá ts'én Pablō ngo nó kojo jun sá kamaá nga kis'ijña naxiíndā Korintō, nga akóyaá kui xtaā eén Néná.

¹² Tanga kui nixtjin ján nga kamá xtitjoón nangui Akayā nda xi 'mí Galiōon, xtā judíō kamátikó xtín nga kijií kondra

Pabloo, kós'e kijjjo nguindie nínga botíjeé, ¹³ kó bi katsoó nda xtitjoón:

–Kui ndaa ta kui xá tso'bání nga tjíts'én indakon xtaa tsí'e nga skuíendíkon Néná, tanga jmí tsi xikó tjítsó kjoakití.

¹⁴ Ta s'e tsi kuichjia Pabloo katsaki nga tjiénmá kui nda xi 'mí Galioon bi katsoó xta judíoo:

–Tsi kjoaa ngo jé kojo tsi kjoaa nga ngo xta kini'ánk'ién, an kama ra kuint'iejnú'un jún xi judíojnú, ¹⁵ tanga tsi ta kjoaa nga ta én tsi, kojo kjoaa ja'én, kojo tsi kjoaa kjoakiti tsájún, tasá ti juún ti'andajin soboajnú, ngat'a mejénjinna nga an skongajin an kjoaa kui nii.

¹⁶ Kó xtitjoón tsangatjinguíi kui xtaa kía nguindie nínga botíjeé. ¹⁷ Kós'e katsoboá xtín kui xta judíoo nda xi 'mí Sóstenee, nguitokoo ndi'a nínga ndokjoa eén Néná, s'e ik'ieé kía kjen nguindie nínga ni'ánjeé, tanga nda xtitjón xi 'mí Galioon nde nguiti kíaín kats'éenseén kui nii.

¹⁸ Kó achichí kjín nixtjin kamá ngasee Pabloo nga kis'ijña naxíndá Korinto. S'e jaskan nguije kats'énkixot'a já nts'iee, nijan kijjjo na Prisilaa kojo Akilaa nga kijíya ngo tjotso je nga kijí nangui Siria, kó kía naxíndá Senkrea nga tikón ngase Pabloo, nguindiee nga koeje, íjón taka takaa toko, tsí'e nga kats'énkijatjósón ngo ni xi je tsíchjijatjón nga sa'ín. ¹⁹ Kó nguije jachó naxíndá Éfeso, Pabloo kía índo na Prisilaa kojo Akilaa, s'e kijí ndi'a nínga ndokjoa eén Néná nínga askjótjjo xta judíoo xi kía kamátikó kui nguindiee. ²⁰ Kó kui xtaa 'niú tsí'aá Pabloo tsí'e nga kjín ngase nixtjin kamaa nga nijan k'uíndojo, tanga kamájo'ójín, ²¹ tasá kats'énkixot'a kui jaá, kós'e bi katsó ngasee:

–Tsi ta'a Néná xi boá tsó, kjoé'ekatsijén nguínjnu'un ingo ndiya.

S'e jatjoni naxíndá Éfeso Pabloo nga kijíya ngo tjotso je, ²² kó nguije jachó naxíndá Sesarea, kijí naxíndá Jerusalen nínga kijí ts'en tinde xta nangoxii, s'e jaskan kijí xtjeen

naxiéndá Antiokía. ²³ Kó nguije ja'a nixtjin, Pabloo kijí kó kistso'ba nguiní ingo ndiya nga ngo nga ngo nguindie xi chjiani nangui Galasia kojo Frijia, nínga katsjá nga'niuú ngayeje xta xi tsi'e Néná.

Apoloo bi ts'én katsáyá eén Néná naxiéndá Éfeso

²⁴ Kui nixtjin ján jachó naxiéndá Éfeso ngo nda judío xi 'mí Apolo xi chjiani naxiéndá Alejandria, ngo nda kjínkón xi tanisién 'niú kamábe xojon eén Néná. ²⁵ Kuí ndaa xi akakoyaa kjoaa ndiyaá Ndiána Kjisoo, kó kis'iee ngo asién nixtjin xi achichí tsjats'én tsíchjia nga nda akóyá chan chan kjoaa Ndiáa, nda tsi ta kuí tsi kjoabotíndaá Juua xi kamábe, ²⁶ kó kui ndaa jmíjín xi katsakjónní nga tsíchjia kia ndi'a nínga ndokjoa eén Néná, tanga nga tsint'iee na Prisilaa kojo Akilaa, kijíjo t'axín kós'e katsáyá nda ndaa kjoaa ndiyaá Néná. ²⁷ Kó kui ndaa kamámejeén ja'a nangui Akaya, kó já nts'iee katsjaá nga'niú kó kats'éndaa ngo xojon xta xi s'ijiin Kjisoo xi síndo kui nangui ján, tsi'e nga nda ts'én sa'ínseén Apolo, nguije jachó nangui Akaya 'niú asíkojo ngayeje xtaa kui xi tangat'anii kjoandaa Néná nga je kis'ijiin. ²⁸ Apolo 'niú tsíchjiajo já judío xi kis'ijinjin Kjisoo kó kia iskjíbéní xojon eén Néná nga akoó nga jakoxi nga Kjisoo xi Kristoo.

Bi ts'én kis'ijña Pabloo naxiéndá Éfeso

19 Kó tjienga nga nda xi 'mí Apolo kis'ijña naxiéndá Korinto, Pabloo ja'ajin naxii s'e jachó nguiní ngaskande naxiéndá Éfeso, nínga kasakoo kjín xta xi je s'ijiin Kjisoo, ² xi bi katsoó nga asíyaa:

–¿A kis'ijnajinjnú jún Asién Nixtjiin Néná kji'a nguije kis'ijinjnú eén Néná?

Kó kui xtaa bi katsó:

–Nde kjiie chíí nda'yájne kjoaa Asién Nixtjiin Néná.

³ Kós'e Pabloo bi katsó:

–¿Kó mí kjoabotíndaá xi katse'éjnú?

Kó bi katsó kui xtaa:

–Kjoaa xikó ts'én atínda Juaa boá.

⁴ S'e bi katsoó Pabloo:

–Joon, Juaa atínda ngayeje xta xi kats'énk'oyá yojoo, kó katsáyaá kui xtaa nga sa'íns'ijin xi jaskan kjindibákoón kui, kó kuí Kjisoo xi'ba.

⁵ Kó nguije tsint'ieé kui nii, tjiénmá kastindá yejeni ja'eén Ndiáná Kjisoo. ⁶ Kó nguije Pabloo íjñasoón tsja, ti boá ti ts'én kjindibánié Asién Nixtjiin Néná, kós'e tsíchjia tji'níu én xi makjínjinná, kó tsíchjia xikoó chjinie'eén Néná. ⁷ Ma ra tsi ta tiejó já xi'in xi síndojiin ngayeje kui xtaa.

⁸ Kó Pabloo ján sá kamaá nga kijí kia ndi'a nínga ndokjoa eén Néná, nínga jmí ndikón kis'iejiin nga tsíchjia eén Néná, kó tsíchjiajo kojo kats'én'indakon ngayeje xtaa kjoaa xikó ts'én botixómá Néná. ⁹ Tanga tjín xta xi tangat'anii kjoakitikjoaa nga kis'ijinjiin én xi kandokjoajo, kó ch'o ts'én tsíchjia nguindyikon xtaa kjoaa ndiya tjatsiee, tanga Pabloo ts'axié t'axín yojoo kó kijíjo ngayeje xta nangoxii kia naxkoyaá kui nda xi 'mí Tiranoo, nínga ndyiojón ndyiojón akóyá kui eén.

¹⁰ Kó jó nó kamaá nga ta kui xá kats'én, kó kuíni nga boá ts'én ngayeje xta xi síndo nangui Asia xi judío kojo xi griego tsint'ieé eén Ndiáná Kjisoo. ¹¹ Kó Néná achichí kjoandikón kats'én nguiya tsja Pabloo, ¹² ngaskande poñoó kojo njño xi kats'énkjién Pabloo tsanguínjoó ngayeje xta xi oon, kó kamándaya ngayeje chi'in xi koon, kó boá ti ts'én asién nixtjin xi ndajín xi kis'indojiin yojoo xtaa jatjo.

¹³ Tanga tjín xta judío xi kis'intsomaya ndiyatié ján xi ts'axié asién nixtjin xi ndajín xi tjíjiin nguijin yojoo xtaa, kó kamámejeén kats'énkjién ja'eén Ndiá Kjisoo, kó bi katsoó kui asién nixtjiin:

–¡Ja'eén Ndiáná Kjisoo xi ínijmi Pabloo, an xí ts'énchjiajojnú'un nga tjitaxiejinjnú nguijin yojoo xtaa!

¹⁴ Kui ni_i xi kats'én nga yito ndií ngo nda judío xi 'mí Eseba, kui xi nguitokoo chiná'mi kamá ma ra. ¹⁵ Tanga kui asién nixtjin xi ndajín bi katsoó nga tsíchjia:

–Be an Kjisoo, kó ti be an 'yání Pabloo, tanga jún, ¿'yání jún?

¹⁶ Kó kui nda xi tjíjin nguijin yoojo kui asién nixtjin xi ndajín kjíts'uieé kui jaá, kó nga tanisién tsie nga'niú tjiín, kats'eén kui jaá, 'niú askjanjo kós'e kui jaá tsanga kji'ixtí nguije kini'án'oón. ¹⁷ Kó ngayeje xta xi síndo naxínda Éfeso xi judío kojo xi griego, nguije tsint'ieé kui ni_i, achichí katsakjónní, kó boá ts'én 'niú kamáya ngase ja'eén Ndia Kjisoo.

¹⁸ Kó achichí kjín ma xta xi je kis'ijjin eén Néná xi katsáyá nguindyikon naxíndaá ngayeje ni xi ndajín kji'i xi kats'én ngas'e. ¹⁹ Kó ti boá ti ts'én kjín ma xta xi iskjt'oyá kjoatji'e xi jachójo xojon xi kats'énkjién kó nguindyikon xta naxíndaá íti ngayeje kui xooon. Nga kichisoón kótjín ton tjínniú kui xooon, tjín raá tsi ta ichítieé m_i tontiboa. ²⁰ Kó boá ts'én eén Néná sa kjimatsie sa kjimatsie ngase, kó kjimaya nga'niuú.

²¹ Kó nguije jatjosón kui ni_i, Pabloo kamámejeén kiji naxínda Jerusalen nga ja'a nangui Masedonia kojo Akaya, kó boá katsó nga jaskan nguije kiji naxínda Jerusalen koeje naxínda Roma. ²² Kó katsanguiya nangui Masedonia jó já xi bosikójo, kui xi 'mí Timoo kojo Erastoo, tjienga Pabloo kjín nixtjin kamá ngasee nga kis'ijña nangui Asia.

Bi ts'én kis'ie kjoaxti naxínda Éfeso

²³ Kui nixtjin ján kis'ie naxínda Éfeso ngo kjoaxti tsie kjoaa ndiya tjatsiee. ²⁴ Ngat'a ngo nda xi 'mí Demetrio xi kats'énda ni tontiboa xi ja kon nangoxii na ne Artemisaa kon, kó achichí ton kats'én já xi kats'énxájo kui ndaa, ²⁵ kó kui Demetrioó ítikó já xi ti kuii xá ts'én, kó bi katsoó:

–Jún boá já, ja je yajnú nga ts'i'e nga nda kuindyión, kui xána xi ts'éntsjáná ton, ²⁶ kó je yajnú, kó je nda'yajnú nga kui

nda xi 'mí Pabloo jímí tsi ta Éfeso tsi nga ts'énchjia, mején ngayeje nangui Asia nga je akjángá achichí kjín xtá nga boá katsoó nga kui xó ne xi ts'éndá xtaa, nénájín xó boá. ²⁷ Kó kjén nga ta ndikón kji'i kui én xi ts'énchjia kui ndaa, ngat'a xána kamarií nguindie ján koeje, kó ti boá ti kji'inií nangoxii na ne Artemisaa kamarií nga nguiti 'niújín xcha ja'eén, kó boá ts'én kama ch'o ngayeje nga'niuú kui na ne xi ni'ándikón ngayeje nangui Asia kojo mején ngayeje ngasondiee.

²⁸ Nguije tsint'ié kui nii, achichí kats'énxchán xtá naxíndaá, kó askandáyá ma nga bi katsó:

–jTsie ngatamaa Artemisaa, na nee xtá xi chjiani naxínda Éfeso!

²⁹ Kó ngayeje xtá naxíndaá nga nde nguiti kamábejín mí xi sa'ín kui xtaa, kó boá ts'én kui xtaa kjíts'uiéé nda xi 'mí Gayoo kojo Aristarkoo, kui xi já xi chjiani nangui Masedonia xi nijan kijjjo Pabloo, kó kachjafé kui jaá ngaskande nguindie nínga matikó xtaa. ³⁰ Kó Pabloo kamámejeén ts'as'ienjiin xtaa, tsi'e nga kuichjiajo, tanga xtá xi je s'ijiin eén Néná katsjandíejín.

³¹ Kó ti boá ti ts'én nguijiin jáxá xi chjiani nangui Asia kis'indojin já xi nda tsa'a Pabloo xi katsanguiya tsáyaá tsi'e nga kijaín sanguínjin yoo. ³² Tjín xi askandáyá ngo ni, kó tjín xi kje'e katsó nga askandáyá, ngat'a ngayeje xtaa je xtii, kó kjín ngase ma xi nde bejín mí kjoaa nga kamátikó. ³³ Kó tjín já nguitoko judío xi katsanguinña ngo nda xi 'mí Rijaá, tsi'e nga kjen xtaa kjocho kó skuie ni xi kjimaa. Kó Rijaá yején tsja tsi'e nga xió k'uúndo xtaa kojo tsi'e nga kuichjia nganda tsi'e xtá judío. ³⁴ Tanga nga kamákjiin kui xtaa nga ti judióni kui ndaa, ma ra tsi ta jó ora nga askandáyá ngayeje kui xtaa nga bi katsó:

–jTsie ngatamaa Artemisaa, na nee xtá xi chjiani naxínda Éfeso!

³⁵ Kós'e nguije kixixió xtá naxíndaá, nda xi ts'éndá xojoon, bi katsó:

–Jún boá já xi ndokjoajnú naxíndá Éfeso, ¿kó 'yá nda xi bejín nga xta naxíndá Éfeso kuí xí ndyikonda nangoxii ná ne Artemisaa kojo asién xi kjindibáni nk'a ján? ³⁶ Xikoó kui nii, nga jmíjín xi boajín kji'i kátsó, jún xió ra tindyiónjnú, kó nga jmí ni ni'ánjínjnú tsi tjónjín nda si'ankjójnú. ³⁷ Ngat'a nga kui já xi jún jé'ejójnú jmí tsi ngo ni xi ndajín kji'i káts'én, ti nde jmí tsi ch'o ts'én ndyichjia kjoaa nangoxii ná ne Artemisaa. ³⁸ Tsi Demetrioó kojo xta xi nijan ndyits'énxájo tjiín ngo ni xi kuichjia kondraa kui jaá, ja kui xá síndoni jáxaa kojo ndi'a ndoboaxaa, kja ngatatiéjéta'ín xkjín kó kja ngat'axié'á vojoo ja k'ie ja ngaján. ³⁹ Kó tsi tjín ngase kje'e ni xi chjia'ajnú, chjiénga ngujiin nga kamatikó ngayeje xta naxíndaá kojo jáxaa, nga k'uúndajnú. ⁴⁰ Kjoaa kui ni xi kamá ngot'e tsi ndajín nixtjin tjín xta xi kotjé'tá'inná nga ñá xi ndyi'bítsié kui kjoaxtii, kó nde ta yajín kó k'uúin tsi tjín xi kosíyaná mí kjoaa nga íts'iyanií kui kjoaxtii.

⁴¹ Kó nguije tsíchjia kui eén, káts'énkixot'a xta xi kamátikoó.

Bi ts'én kijí Pabloo nangui Masedonia kojo Gresia

20 S'e nguije kamá kui kjoaxtii, Pabloo tsíchjiaa xta xi s'ijiin Kjisoo kó nguije kátsjaá kjoabotíxoma kojo nguije janíkjá, káts'énkixot'a, s'e kijí nangui Masedonia. ² Kó nguije ja'a ngayeje kui nguindie ján nga kijítsjanga'niuú nga tsie én tsíchjiajo já nts'iee, jaskan jachó nangui Gresia, ³ nínga ján sá kamaá nga kis'ijña, kó tsijen kamaá nga tjín ni xi ndyi'bínda xta judíoo nguije ma kjiya ma ngo tjotso je nga koeje nangui Siria kó tasá káts'énkjó nga kjoa'a nguini ingo ndiya nangui Masedonia. ⁴ Kó nijan kijíjo nda xi 'mí Sópateer ndií Piroo xi chjiani naxíndá Berea, kojo nda xi 'mí Aristarkoo kojo nda xi 'mí Sekoón xi chjiani nangui Tesalónika, kojo nda xi 'mí Gayoo xi chjiani Derbe kojo Timoo, kojo nda xi 'mí Tíkikoo kojo Trófimoo xi chjiani nangui Asia. ⁵ Kui jaá kijítjón kó kja askoyájne naxíndá Troa, ⁶ kó jin, nguije ja'a nixtjin nga chinie pan xi jmí nisanjiín,

jatjojne naxiíndá Filipo nga tsanguinyájne ngo tjosso je, kó xi ma ún nixtjin jachótjinguinjne naxiíndá Troa nínga yito nixtjin kamájne nga kixindyionjne kia.

Bi ts'én jachó Pabloo naxiíndá Troa

⁷ Kó nga nixtjin tjoón xomanaa kamátikójne nga akakjangajne paan, kó Pabloo tsíchjiajo xta xi s'ijiin Kjisoo, tanga kjoaa nga kamánguindyiojón koeje, kuíni nga ngaskande masien nixtjiin jachoo nga tsíchjiajo já nts'iee. ⁸ Kó kia kixindyiontikójne ngo nguiya'maa ngo ndi'a nk'a, nínga achichí ndi'ixó xi tjítí tjín. ⁹ Kó ngo nda xongo xi 'mí Eutiko tikónt'a ngantjoa masienkjaá ndi'aa, kó kjoaa nga Pabloo achichí ts'andíyaá nga tsíchjia, tichaan kamánjñaá kui ndaa s'e kis'ifé, kó kjindibájén nga ts'ákanguí ngaskande xi ma ján tikjaá kui ndi'a nk'aa, kó je k'ien nga kachjanink'a. ¹⁰ Tanga Pabloo jatjajen kó kaxaxixtienñé kui ndaa, s'e janíkjá, kó bi katsoó já nts'iee:

–jNgata ndakonjín majnú tikón kui ndaa!

¹¹ S'e jaskan Pabloo ti kijínijínguí nguíní kui ndi'a nk'aa nínga akjángá paan, iskjinie, kó takó tsíchjia ngaskande nga kisisieén, s'e kijí nguijee. ¹² Kó kui nda xi ts'ákanguí, je tikón nga tsanguínjo, kó kui ni xi kamaá achichí katsjánga'niú ngasee kui xtaa.

Bi ts'én jatjoni Pabloo naxiíndá Troa s'e kijí naxiíndá Mileto

¹³ Kó jin tsanguíntjónjne kó ngo tjosso je tsanguinyájne ngaskande naxiíndá Ason nga tsanguínchja'ájne Pabloo, ngat'a boa ts'én kis'inda nga kamámejeén nga ndiya ndsako kijí. ¹⁴ Kó nguije kasakojne Pabloo naxiíndá Ason nijan tsanguinyájne ngo tjosso je kó tsanguínjne naxiíndá Mitilene. ¹⁵ Nguije jatjojne kui nguíndiee, nga kamánguindyiojón ikitjajne t'a tjínguí xi 'mí Kío, s'e ingo nixtjin ngase kamájne nga jáchójne

naxíndá xi 'mí Samo, kó nguije kixindyionjne naxíndá Trojilio, ti ingo nixtjin kamá nguinjne nga jáchójne naxíndá Mileto.
¹⁶ Ngat'a Pabloo boá katsó nga tsiejín k'ondíyaá nangui Asia, kó kamámejénjín ja'a naxíndá Éfeso, ngat'a tsá kamámejeén nga kjocho naxíndá Jerusalen, ngat'a tsi kama kia kjoa'aa nixtjiin s'ué Pentekostee.

Bi ts'én tsíchjajiin Pabloo xta xi xchaá naxíndá Éfeso

¹⁷ Nga kis'ijña Pabloo naxíndá Mileto, tsíchjiaa xta xi xchaá nangoxi xi chjiani naxíndá Éfeso. ¹⁸ Kó nguije jachókoón kui xta xi xchaá, bi katsoó:

–Je yajnú kó tjíts'en an ngaskande koó nga tjón jé'e an nangui Asia, ¹⁹ nga k'ie nima tikónjinjnú'un nga tjíts'enséen Ndiáná, nga ts'énkjandá an nga ts'énychjia an nga ts'énfao'ajin an kjoanima kjoatjó tangat'anii ni xi mejeén sa'ínjona xta judío. ²⁰ Tanga jmi nixtjin ijñamasien an nga inijmijnú'un nganda tsajún, nga ts'énbokoyájnú'un nguindyikon xta naxíndaá kojo nga ts'énfikónjnú'un ndi'ajnú, ²¹ kó xta xi judío kojo xta xi judíojin ts'énxiyáa nga sa'ínk'oyá vojoo kó skuie Néná kó nga s'ijiin Ndiáná Jesukristoo. ²² Kó ngot'e 'ne ts'énfí an naxíndá Jerusalen, nínga tjíts'éna kjoa'niú Asién Nixtjiin Néná, kó nde bejín an mí ni xi kamana kjaa, ²³ ta ngototo nga Asién Nixtjiin Néná ts'éntsáyána nga ngayeje naxíndá 'niú, ndoboaya si'ankjína kojo nga tsie kjoanima xi kjoa'atio an. ²⁴ Tanga an, jmi ndasenjínna vojona, ti nde jmi ni tsjakji'i mí'ájáan kjoamindyioon, ngat'a tsjakji'ina ngaskande nga kjocho'táa xá xi sa'ínkjatjosón an xi katsjana Ndiáná Kjisoo, nga xiyá an éntjatsiee tsi'e kjoandaa Néná.

²⁵ Kó kui nga ngot'e 'ne 'niú kixi tikón an nga nde ingojín jún, xi je inijmí éntjatsiee nínga botixómá Néná xi skuie ngase kjen an. ²⁶ Kuíni nga ngot'e 'ne xiyájnú'un nga jmíjínna jé tsi xchajajnú, ²⁷ ngat'a je kasayajnú'un ngayeje ni xi mejeén sa'ín Néná, kó jmi ni i'majínjnú'un. ²⁸ Kó boá ts'én nda chónjnú vojojnú kó chónjnú ngayeje xta nangoxii, nínga Asién

Nixtjiin Néná katsjájnú ngo xá nga stsitsjienjnuú tsi'e nga jún xi xchindájnú xta nangoxii Ndiáná, kui xi jiín ndí tsi'e íchjítjéni. ²⁹ Ngat'a nga je be an nga nguije kjuin an, kjo'e kje'e xi xikó maá cholobo tamá nga kamamejeén sa'ínkjié xta nangoxii, ³⁰ kó ngaskande ti juún tjín xi kjotjotin xi kokóya kjoandiso, tsi'e nga xta tsi'e Néná kia koejetjinguui. ³¹ Kuíni nga tindyiondajnú, kó ti'ankja'átsjienjnuú nga ján nó kamána nga nixtjin kojo nga nixtjien nga askandájo majnú'un nga atixomajnú'un nga ngo nga ngojnuú.

³² Kó ngot'e 'ne, já nts'ie, mí'átjée Néná kjoaa jún kojo éntjatsiee kjoandaa kui xi tjiín nga'niú tsi'e nga 'niú ngase s'ijinjnuú Néná kó tsjaajnú jún ngayeje ni xi katsáyá nga tsjaá xta tsjiee.

³³ Jmí tontiboa, ti nde jmí tonsinié, ti nde jmí njño xtaa kamámejénjína, ³⁴ tasá ti juún kamáyajnú nga ni xi kamáchjiénna kojo xta xi kis'indojoona, ndsa an xí kats'énxá nga kasakojne kui nií. ³⁵ Ngatsjé nixtjin akoyájnu'un nga boa ts'én si'anxá kojo nga kosikojó xta xi nima tjimá, kó ti'ankja'átsjienjnuú kui én xí tsíchjia Ndiáná Kjisoo xi bi tsó: “Achichí ra tsjakji'i ngase nga ñá koe'é, ta boajínni nga ñá koe'éná.”

³⁶ Jaskan nguije boa katsó nga tsíchjia Pabloo tjiénmá asién tikoó, s'e nijan tsíchjiaa Néná kojo kui xtaa. ³⁷ Kó ngayeje kui xtaa askandá ma nga janíkjá kojo nga katsjaá ngo ndsó t'anijon Pabloo, ³⁸ achichí ndasen kis'indo kui xtaa, ngat'a boa katsoó Pabloo nga nguiti skuiejínni. S'e nijan kijíjo ngaskande t'a tjotso jee.

Bi ts'én kijí Pabloo naxíndá Jerusalen

21 Kji'a nguije ik'íjñájne já nts'iee, tsanguinyájne ngo tjotso je, kó tsanguín ndojójne ngaskande tjingui xi 'mí Kos, kó boa ts'én nga kamánguindyiojón tsanguínjne tjingui xi 'mí Roda, kó kia tsanguínni jin ngaskande nga

jáchójne naxiíndá xi 'mí Pátara. ² Kó kia kasakojne ngo tjotso je xi ts'énfi nangui Fenisia, kó kui tsanguinyájne. ³ Kó nga ikitjajne kamáyajne tǰingui Chipre, kó xtǰieen ndsa skónjne kis'ijña kui tǰinguii ngaskande nga jáchójne nangui Siria, ngat'a kui tjotso je xi tindyionyájne ch'ia kats'énkijatjajen kia naxiíndá Tiro, kó kia jáchójne. ⁴ Kó kia kasakojne xta xi s'ijiin Kjisoo, kó yito nixtjin kamájne nga kixindyionjojne kiaa, kó kui xtaa Asién Nixtjiin Néná katsáyatjoón nga ki'míyaa kjoaa Pabloo nga tasá koejejin naxiíndá Jerusalen, kó katsáyaá Pabloo kui ni. ⁵ Kó nguije ja'a xi ma yito nixtjin, tsanguínjne, kó ngayeje kui jaá kijíjo chjoón kojo ndíí, nínga kijíojne ngaskande nditseen naxiíndaá, kó kia ngande ndáchíkoón ikindya yejejne tikójne kojo kandokjoajne Néná. ⁶ Jaskan nguije kini'ánkixot'ajne xinguijne, tsanguinyájne tjotso jee, kó kui jaá kijí'oyá nguini ndi'aa.

⁷ Kó nguije jet'ajne nga tsanguínjne nguijin ndáchíkoón nga tsanguínni jin naxiíndá Tiro ngaskande naxiíndá Tolemaida, nínga kini'ántindejne já nts'iee, ngo nixtjin kamájne nga kixindyionjojne kiaa. ⁸ Kó nga kamánguindyiojón tsanguínjne kó boá ts'én jáchójne ngaskande naxiíndá Sesarea, kó tsanguínjne ndi'aa Nguiripee, nda xi chjia eén Néná, kui xi ma yitoni já xi asíkojo já apostroo, kó kia kixindyionjojne kui ndaa. ⁹ Nguiripee nijún ínychjín xongo tjiín, kui ínychjiín xi tsíchjia xikoó chjini'eéén Néná. ¹⁰ Kó kjín nixtjin kixindyionjne kia nangui Sesarea, kó jachó ngo nda chjini'eéén Néná xi chjiani nangui Judea xi 'mí Agabo, ¹¹ kui nda xi nga jachókónjne, iskjíbé tǰixiín Pabloo, íta'niú tsja kojo se, s'e bi katsó:

–Asién Nixtjiin Néná bi katsó nga kia xó naxiíndá Jerusalen xta judío bi xó ts'én kui'íta'niú nda xi tsi'e kui tǰixiín, kós'e sa'ínk'as'ien xó nguiya tsja xta xi judíojiín.

¹² Kó nga kanda'yájne kui eén, jin kojo xta xi chjiani naxiíndá Sesarea 'niú kichjía'ájne Pabloo tsi'e nga koejejin naxiíndá Jerusalen. ¹³ Kós'e Pabloo bi katsójne:

–¿Mí kjoaá nga ndyicha'ájnú, kó ngaskande an kjimandaseen inimana? An je tikónda an nga jmí tsi ta k'uí'niútsína kojo tsi ngaskande nga ni'ánk'iénna kja naxiéndá Jerusalen tangat'anii ja'eén Ndiáná Kjisoo.

¹⁴ Kó nga kamá'indakónjínjne, tasá bi ki'míjne:

–Ngatama ni xi mejeén Ndiáná nga kama.

¹⁵ Jaskan nguije kamá kui nii, ik'índajne yojojne, s'e tsanguínjne naxiéndá Jerusalen. ¹⁶ Kó tjín xta xi s'ijiin eén Néná xi nijan kijíojne xi chjiani naxiéndá Sesarea, kui xtaa xi kijíojne ndi'aa ngo nda xi chjiani tjingui Chipre xi 'mí Mnason, nda xi je tsienii nga s'ijiin eén Néná, kuí xí tsjandiéjne nga kuindyionjne ndi'aa katsaki.

Pabloo bi ts'én kijí ndi'aa Sandiyaá

¹⁷ Kó nga jáchójne naxiéndá Jerusalen, já nts'iee achichí tsja kamaá nga jáchochonjne. ¹⁸ Kó nga kamánguindyiojón Pabloo nijan kijíojne nga tsanguínchonjne Sandiyaá, kó ti kja síndo ngayeje xta xi xchaá nangoxii. ¹⁹ Kó nguije Pabloo kats'éntinde, katsáyá chan chaan nga ngo nga ngo ni xi kats'én Néná nguia tsja tsi'e nguijiin xta xi judíojiin. ²⁰ Kó nguije tsint'ieé kui xtaa, katsjaá kjoaje Néná, s'e bi ki'mí Pabloo:

–Nda kji'i nda nts'ie, já je ye ji nga nguijiin xta judío ta mijín ra ma xta xi je kis'ijiin eén Néná, kó ngayeje kui xtaa achichí ndyits'enchínit'aa kjoakitii Moisee. ²¹ Kó tjíni'ánkint'ieé kjoaa ji xta xi judío xi síndo nguijiin xta xi judíojin nga ngayejee nga tibokoyee nga kui'íjñát'axín kjoakitii Moisee, kó boa t'ísée nga kamajín sa'ín sirkunsisioon jakjindíí, ti nde kamajín sa'ín kjoaxchá xi tjinná. ²² ¿Mí xi si'án 'ne? Takó skuie xtaa nga j'é je. ²³ Tasá nda ngase nga si'in ji kui nii: K'ie nguijinná nijún ma já xi síndojinná xi chjiénga sa'ínkjatjosón ngo ni xi katsáyatjoón Néná nga sa'ín. ²⁴ T'enje ji, nijan ti'antsjiejónjnu yojojnú kó t'íchjii ton xi kjuiee tsi'e nga kui

jaá kama kui'fjón taka takaa toko, kó boa ts'én skuie ngayejee nga jakoxijín ni xi tji'mí kjoaa ji, kó nga tasá ji tini'ínkjatjosén kjoakitii. ²⁵ Kó kjoaa xta xi judíojín xi je kis'ijjin eén Néná, je kini'án'indójne ngo xojon, nínga ki'míyajne nga kamajín skjinié yojoo cho xi je kini'ánk'as'ieen asieén ngo ne xi ts'éndá xtaa, ti nde kamajín skjinié jín kojo yojoo cho xi ni'ánxíndo nga ni'ánk'ién, kó ti boa ti ts'én kamajín tondo kama.

²⁶ Kós'e boa ts'én Pabloo kijjjo nga nijún kui jaá, kó nga kamánguindyiojón nijan kats'éntsiejéjón yojoo, kós'e jaskan ts'as'ien nangoxii tsi'e nga katsáyaá kji'aní nga kjuiet'a nixtjin nga kjotjosón ni xi katsáyatjón nga sa'ín, kojo kjoaa kji'aní nga sa'ínk'as'ien chjiejé nga ngo nga ngo kui jaá.

²⁷ Kó nguije makjie xi yito nixtjiin, chiboa já judíoo xi chjiani nangui Asia kamábe Pabloo nguiya nangoxii, kó kui jaá xi indyiákjaán xta naxiíndaá. Kós'e kjíts'uieé Pabloo, ²⁸ kó askandáyá ma nga bi katsó:

–jJún boa já Israel, tasíkejjeje! Kuí nda xi'bi xi tso'ba tájñá nanguiní nga ts'énbokoyaá xtaa ngo ni kondraa xta nanguiná, xi kondra tikoón kjoakitii Moisee kojo kondra tikoón kui nangoxii, kós'e boa ts'én ngot'e k'ie tjíts'énk'ás'ién kui nangoxii xta griego, kó kuí boá nga xi tjíts'éndándí kui nguindie tsjiejé Néná.

²⁹ Ngat'a nguindie nixtjin kamáya Pabloo kia naxiíndaá nga tso'bájo nda xi 'mí Trófimoó xi chjiani naxiínda Éfeso, kó kats'énkjó kui xtaa nga Pabloo xi kijjjo kia nangoxii.

³⁰ Kó ngayeje xta naxiíndaá kamákjaán, kó tsá kamátikó xta kjín, kó kandobá Pabloo kó kachjafé kachjanña nga ka'naxié nditsen nangoxii, kó ja kó íchjá ngantjoaa. ³¹ Kó nguije ma ni'ánk'ién ma Pabloo, jachoó én nda nguitokoo jajún xi chjiani naxiínda Roma nga ngayeje xta naxiínda Jerusalen kamáxtii, ³² kó kui nda nguitokoo tjiénmá ítikó jajún kojo jajún xi nk'a xaá kó tsanga ma nga kijí nínga síndotikó xtaa, kó xta naxiíndaá nguije kamábe nguitokoo jajuún kojo jajuún, nguiti ye'éjinnii Pabloo. ³³ Kós'e nda nguitokoo jajuún kijíkon

tiñaá, kó katsoboá Pabloo s'e katsjaá kjoa jajuún nga jó níniú kichá ik'íta'niú, kó asíyá 'yá kuií boá, kó mí ni xi kats'én.

³⁴ Tanga tjín xta xi ndyikjandayá ma nga ngo ni tsíchjia kó kje'e xi kje'e katsó, kó ngaskande nda nguitokoo jajuún nde kamájiín kats'éndajin kui kjoaa tangat'anii nga achichí se ndyits'en xta naxíndaá, kó kuíni nga katsjá kjoa nga tsanguínjo Pabloo kia ndi'a nínga síndo jajuún. ³⁵ Kó nga jachó kia xókíjoo ndi'aa jajuún, jachon nga kichínk'á tsi Pabloo, ngat'a achichí ndyits'enxchán xta kjiín, ³⁶ ngat'a ngayeje kui xtaa kia tjimátjinguui nga ndyikjandayá ma nga bi katsó:

-iNgat'ien Pabloo!

Bi ts'én ts'axié'á yojoo Pabloo nguindyikon xta naxíndaá

³⁷ Nguije si'ank'as'ien ma kia nguiya ndi'aa jajuún, Pabloo bi ts'én asíyaa nda nguitokoo jajuún:

-¿Ji, a kama kuichjiajo gotjoón?

S'e bi katsó nda nguitokoo jajuún:

-¿A maári ndokjoa én griego? ³⁸ ¿A jijín kui nda xi chjiani nangui Ejipto xi je tsienii nga íts'iyanií nga ts'axié ngo kjoaxchán, kó jatjojo nijún mi jajúnk'ijñaá kia nangui kixíí?

³⁹ S'e Pabloo bi katsoó:

-Nda judío an, kó naxínda Tarso xi chjiani nangui Silisia katsen an, ngo nda xi chjiani ngo naxínda xi 'niú chjinií, tanga ngo kjoanda mí'aá, te'éndié chiíní nga kuichjiajo an xta naxíndaá.

⁴⁰ Kó nga nda nguitokoo jajuún katsjá kjoa nga tsíchjia, s'e Pabloo tjiénmá kasasien kixi kia xókíjoo kó ta tsja yejeén xtaa tsi'e nga xió kis'indo, kó kji'a nguije xió kis'indo xtaa, én ebreo tsíchjiajo nga bi katsó:

22 -Jún já nts'ie kojo já xchá, nda'yájnú ni xi kuichjiájojnú'un nga kuichjiatje an yojona.

² Kó nga tsint'ié xta naxíndaá nga én ebreo tsíchjiajo Pabloo, xió ngase kis'indo, s'e bi katsó ngase nga tsíchjiajo:

³-Nda judío an, kĩa katsen an naxiında Tarso, xi chjiani nangui Silisia, tanga k'ie kamáxchá an naxiında Jerusalen kó kui nda chjini xi 'mí Gamaliel xí akóyána, xikó tsó kjoakitii xta tje xchána, chinj an kjoaa Néná xikó ndyini'ánjnú xi jún kui nixtjin xi'bi. ⁴Ngas'e tsangatjinguí nga sa'ínk'ién an xta xi tjimátjinguí kui ndiya tjatsiee, kó katsoboa an kós'e katsanguis'ien an ndoboaya xi xi'in kojo xi ínhjín. ⁵Kó chiná'mi xi 'niú nk'a xaá kojo ngayeje xta xi xcháa xi chistiko kjoaa kui nii, kó kuí jaá xi katsjána ngo xojon tsi'e já nts'ie xi judío xi chjiani naxiında Damasko, kó kijí an kui nguindie ján nga kijíngase an xta xi s'ijiin Kjisoo tsi'e nga kjo'éjo an k'ie naxiında Jerusalen, kó k'ie kamajeé.

Bi ts'én ínjimi Pabloo xikó ts'én kis'ijiin eén Néná

(Ni xi kamá 9:1-19:12-18)

⁶Kó tjienga ts'énfi an ndiyaá, kó nguije makjachó tiña an naxiında Damasko, mején ndis'ué rá, ngo ndi'í 'niú xi kjindibáni ndi'ak'ajmi ján xi ta niján ma ja'atjiyajonna, ⁷kó ts'ákátójó an t'anangui, kó tsint'ie an ngo nda xi bi katsóna: “Saulo, Saulo, ¿mí kjoaa nga an timiyitjinguíní?” ⁸Kó an bi kixiáan nga asíyaá kui xi ts'énchjiajona: “¿'Yá ji boá Ndia?” Kó kui ndaa bi katsóna: “An boá xi Kjisoo, xi chjiani naxiında Nasaret, an xí timiyitjinguíní.” ⁹Kui já xi nijan tjimájona kamábe jakoxi ndi'íi, tanga tsint'iéjiin nda xi ts'énchjiajona. ¹⁰Kó bi kixiáan: “¿Mí xi mejeén nga sa'in an Ndia?” Kó Ndiaa bi katsóna: “Tísítjin kó takó t'en ra ji naxiında Damasko kó kĩa k'uuiyáa ngayeje ni xi si'in ji.” ¹¹Kó ndaa ndi'íi kui kjoajee kats'éntikana, kó kuíni já xi nijan tso'bájo an iskjíbenguína nga kijjona ngaskande naxiında Damasko.

¹²Kó kĩa kui nguindiee tikón ngo nda xi 'mí Ananía, ngo nda xi 'niú nima máa xta kojo xi 'niú kamábendikón kjoakitii Moisee, ngayeje xta judío xi síndo naxiında Damasko kjén nga ta nda tsíchjia kjoaa kui ndaa, ¹³kó jachókónna kó nguije je'ekón tiñana bi katsóna: “Nda nts'ie Saulo, ngatamatsijen

nguiní.” Kós'e ti kji'a kamátsijenna, kó kamábe an nda xi 'mí Ananía. ¹⁴ Kó bi katsó ngasena: “Kuí Neē xta tjiē xchána xi ja'ájiin ji tsi'e nga xchiē ji ngayeje ni xi mejeén sa'ín, kojo tsi'e nga xchiē ji Kjisoo xi kixij, kó konda'yé ji ndaa nga ts'oa ma xi kuichjiájoo, ¹⁵ ngat'a ji xi kama ji chistikó tsi'e ngayeje xtaa kó boá ts'én k'uuiyé ji ni xi xchiē kojo ni xi konda'yé ji. ¹⁶ Kó ngot'e 'ne, nguiti chiyéjín ngase, tísítjín, tatíndé yojóo kó tanjín ngayeje jée nga si'inkaxome ji ja'eén Néná.”

Bi ts'én kananguiya Pabloo nguijiin xta xi judíojin

¹⁷ Kó nguije kijí nguiní an naxínda Jerusalen, kijí an nangoxii nga tsíchjiaa Néná kó kia akakona ngo ni. ¹⁸ Kamábe an Néná nga bi katsóna: “Tsá ti'ín yojóo kó tsá titjaxiē ji naxínda Jerusalen, ngat'a jmíjín xi s'ijiin ni xi kondókjoē kjoaa an.” ¹⁹ Kó an bi kixiáan: “Ndiá, je be ngayeje kui xtaa nga an xí kistso'ba an ngayeje ndi'a nínga ndokjoa eén Néná kó kijíjo an ndoboaya kui xta xi kis'ijiin ji, kó kats'en'óon, ²⁰ kó kji'a nga kini'ánk'ién mosoo xi 'mí Ixtibaa, xi tsíchjia kjoaa ji, ti kia tikón an kó nda kasasienna nga kini'ánk'ién, kó ngaskande ti an askóon njñoō xta xi kats'énk'ién.” ²¹ Kó Néná bi katsóna: “Je kama k'uín ji 'ne, ngat'a kjin nangui nínga sanguiyaa ji nínga síndo xta xi judíojin.”

Nda jun nguitokoo bi ts'én katsoboá Pabloo

²² Kó ngaskande k'ie tjiēn jachó nga tsíchjia Pabloo, s'e íts'iyanii nga askandáyá ma xta naxíndaá nga bi katsó:

–j;Kui ndaa chjiénjín nga k'uijná ngase! ;Tasá ti'ánk'iénjnú nguiti mejénjínjne xcha jin nga k'uijná ngase!

²³ Kó nga askandáyá kui xtaa ítsanie ma njñoō nga ndyi'bojmi xaa nguijin asiéén, ²⁴ nda nguitokoo jajuún katsjá kjoa tsi'e nga konanguís'ién Pabloo nguiya ndi'aa jajuún kó katsjá kjoa nga kjoaa tsi'e nga kuiejents'oa mí kjoaa nga xta naxíndaá ndyikjandayá nga ch'oo kui. ²⁵ Tanga nguije tjitá'niú

tsi'e nga kjoaá, Pabloo bi katsó nga asíyaá nda nguitokoo jajuún xi nk'a ngase xaá xi tikónjin kíaa:

–¿A tsjandíejnú kjoakitii nga kama kjoájnúu ngo nda Roma, kó ngase nga kje sakójínjú ngo jé xi kats'én?

²⁶ Kó nga tsint'ie kuí nií, kui ndajun nguitokoo xi nk'a ngase xaá kijítsáyaá ndajun nguitokoo xi ingoo, nga bi katsoó:

–¿Mí xi si'in ji? A yejín nga kui ndaa, nda Roma boá.

²⁷ S'e ndajun nguitokoo kijíkón tiñaá Pabloo, kó bi katsó nga asíyaá:

–¿A kjén xoó nga nda Roma ji?

S'e Pabloo bi katsó:

–Joon.

²⁸ Kó ndajun nguitokoo bi katsoó:

–An achichí ton kis'ingaina nga nda Roma kamá an.

Kó Pabloo bi katsó:

Tanga an kía katsen an ngo naxiínda xi chjiani Roma, kuíni nga nda Roma an.

²⁹ Tanga nguije boá katsó, kui já xi ko'on Pabloo tjiénmá kitsjuien, kó ngaskande ti kui nda nguitokoo jajuún, nguije tsint'ie nga Pabloo nda Roma boá, katsakjónni ngat'a ngaskande níniú kichá ma ik'íta'niú.

Bi ts'én tsanguínjo Pabloo nguindyikon jáxá judíoo

³⁰ Nga kamánguindyiojón, ndajun nguitokoo, kamámejeén skuie chan chan mí kjoaa nga ndyibonguíta'in Pabloo já judíoo, s'e ja'áxiín níniú kichá xi tjitá'niúni, kó ítikó ngayeje já nguitokoo chiná'mii kojo ngayeje jáxá nguitokoo, s'e jachójo Pabloo nguindyikon kui jáxaá.

23 Kó Pabloo askotsijen ndá ndaa ngayeje jáxaá kós'e bi katsoó:

–Jún já nts'ie, ngaskande ngot'e nda ts'én tikón

kjoakjintakónna kó tsjats'én tikón an nguindyikon Néná.

² Kó chiná'mi xi 'niú nk'a xaá xi 'mí Ananíaa, katsjaá kjoa xta xi síndo t'a tiñaá Pabloo tsi'e nga ts'axtio ts'oa. ³ Kós'e Pabloo bi katsoó:

–¡Néná kui'eé ji, jókjen! Xi ja kui xá tindyin ni ji kiaa tsi'e nga kamajéna xikó tsó kjoakitii, ¿kó ánni nga tibitjatjéen xikó tsó kjoakitii nga tjín xi tinanguiye ji tsi'e nga kui'éna?

⁴ Kó xta xi síndo kiaa bi katsoó Pabloo:

–¿Ánni bi ts'én ch'o sée chiná'mi xi 'niú nk'a xaá xi chjiani Néná?

⁵ Kó Pabloo bi katsó:

–Jún nts'ie, bejín an tsi chiná'mi xi 'niú nk'a xaá kui ndaa, ngat'a je kjit'a xojon eén Néná nínga bi tsoó: “Ngata ch'ojín sée xtaxá xi botixómaá nangui tse.”

⁶ Kó nga kamákjiín Pabloo nga nguijiin kui jáxaá tjín xi chjiani xta saduseo kojo kje'e xi chjiani xta fariseo, bi katsó nga 'niú tsíchjia:

–Jún já nts'ie, nda fariseo an, kó ti xta fariseo chjiani xingui an, kó tjíni'ánjéna ngat'a ts'énkoyáa nga kjoa'á'yá nguinií xta xi je jesoón.

⁷ Kó nguije tsíchjia kui nii Pabloo, xta fariseo kojo xta saduseo íts'iyanií nga tsíchjiatijo xkjín, kós'e jó tjín kamá kui xta xi kamátikoó. ⁸ Ngat'a xta saduseo s'ijinjiín nga foa'á'yá nguinií xta xi je jesoón, kojo nga jmíjín xó ndítsjie kojo asién nixtjin, tanga xta fariseo s'ijinrií ngayeje kui nii. ⁹ Kó ngayeje xta askandáyá xtín, kó tjín já xi chjiniékjoakiti, xi xta fariseo chjiani, xi jastjén kó bi katsó:

–Kui ndaa jmí ni ch'o kji'i kats'énjín, ¿kó tsi ngo asién nixtjin kojo tsi ngo ndítsjie tsíchjiajo ki?

¹⁰ Kó kui kjoasee sa tsie sa tsie kjima, kó kuíni nga ndajun nguitokoo katsakjónni tsi sa'ínxi xta naxiíndaá Pabloo, kó katsanguiyakja'á jajún xi k'oxié Pabloo tsi'e nga k'oxié kui nguindiee kós'e kjojo nguinií kia ndi'aa jajuún.

¹¹ Nixtjien xi manguindyiojón, Ndianá akoó yojoo Pabloo, kó bi katsoó:

–Ti'in 'niú takín Pabloo, ngat'a xikó ts'én kandokjoe ji kjoaa an k'ie naxiíndá Jerusalen, kó boá ti ts'én chjiénga kondókjoeje ji xta naxiíndá xi chjiani Roma.

Bi ts'én kis'inda nga si'ank'ien Pabloo

¹² Kó nga kamánguindyiojón nga nixtjiin, tjín xta judío xi nijan índa tsi'e nga sa'ínk'ién Pabloo, kó ngaskande nguiboanéná katsó nga jmí ni skjiniéjín chojo jmí ni k'uuijín ngaskande nga sa'ínk'ién Pabloo. ¹³ Kó ts'atio yichán kamá já xi'in xi boá katsó, ¹⁴ xi kijíkoón já nguitokoo chiná'mií chojo xta xi xchá judío kó bi katsoó:

–Jin je ngaskande nguiboanéná ki'míjnē nga ta jmíjín ni xi xinie jin tjiénga kjiē ni'ánk'iéjnínjē Pabloo. ¹⁵ Ngot'e 'ne jún chojo xi ngase jáxá nguitokoo, chjiá'ajnúú ndajun nguitokoo tsi'e nga ndyiojón ngatjandibajo nguindyikónjnú Pabloo, ta tsi'e nga ta ni xi si'anjo ñá nga kosiyáá kókji'i kjoa xi tso'bá, kó jin je kuindyiondajne nga si'ank'ienjne nguindiee nga kjoe'e k'iee.

¹⁶ Tanga ndií ndichja Pabloo tsint'ie kui ni xi tjis'índata'in tsinii, kó tjiénmá kijí ndi'aa jajuún kós'e katsáyá tji'niúú Pabloo. ¹⁷ Pabloo tsíchjiaa ngo nda nguitokoo jajún xi nk'a ngase xaá kó bi katsoó:

–T'enje ji kui ndachíí nínga tikón ndajun nguitokoo ngat'a tjín ni xi kotsoyaa.

¹⁸ Kó kui ndajun nguitokoo xi 'niú nk'a xaá kijíjoo kui ndachíí ndajun nguitoko xi ingoo kó bi katsoó:

–Pabloo, kui nda xi tji'yá ndoboayaá tsíchjiana kó tsí'ána nga kjindibájoo k'iee kui ndachíí, ngat'a tjín xó ni xi kuichjiajoo ji.

¹⁹ Kó ndajun nguitokoo iskjíbé tsja kui ndachíí, s'e kijíjo t'axín, kó bi katsó nga asíyáá:

–¿Mí ni xi k'uuiyéni?

²⁰ Kó kui ndächíí bi katsó:

–Xta judíoo je índa xtín tsi'e nga kui'aa ji nga ndyiojón konanguíye ji Pabloo nínga síndo jáxá nguitokoo, ta tsi'e nga ta ni xi si'anjo nga kosiya chan chaan xoó mí ni xi tso'baní.

²¹ Tanga ngata ni'íns'injinjín, ngat'a ts'atio yichán ma já xi'in xi ndyikonda 'ma, kó kui jaá ngaskande nguiboanéná je katsó nga jmí ni skjiniejin xó kojo jmí ni k'uijín xó ngaskande nga sa'ínk'ién xó Pabloo, kó ngot'e je síndonda nga ta ndyikoyárií ni xi se ji.

²² S'e kui nda nguitokoo jajuún kats'énkjí ndächíí, kó boa katsoó nga ta'yajín xi kotsoyaa ni xi je katsáyaá kui ndajuun.

Bi ts'én kananguiya Pabloo nguindyikon nda xtitjón xi 'mí Firii

²³ Kó kui ndajun nguitokoo tsíchjiaa jó já nguitokoo jajuún xi 'niú nk'a ngase xaá, kó katsjaá kjoa nga kui'índonda jó úchán jajún xi 'bítsoyayise, ichítie kojo kan jajún ndije kojo jó úchán jajún xi boa'a yá yijó, tsi'e nga koeje naxiínda Sesarea nga kama chiboa nijan nga jño, ²⁴ kó ti boa ti ts'én katsjá kjoa nga ik'ijñandaa ngo ndije xi k'uijñásón Pabloo, kós'e katsjá kjoa tsi'e nga nda kjojo kojo nga si'an'onjín ngaskande nga kjochójo nínga tikón nda xtitjón xi 'mí Firii. ²⁵ Kó ngo xojon katsanguiyajo kui jajuún xi bi tsó:

²⁶ “Nda Klaudio Lisiaa, tsanguiyaa tinde ji nda xtitjón Firii.

²⁷ Xta judíoo katsoboá kui ndaa, kó je mejeén sa'ínk'ién katsaki, tanga nguije tsint'ie an nga naxiínda Roma chjiani, kijjjo an jajúnna kós'e ts'axié'á an, ²⁸ ngat'a kamámejéna skuie an mí kjoaa xi tjifonguíta'in, kijjjo an nguindyikon jáxá judíoo, ²⁹ kó kasakona nga kixii nga kjoaa kjoakitii kui jaá ni xi tjifonguíta'inni, tanga jmí kjoajín ma nga si'ank'ien kojo nga ngaskande nde kamajín nga ndoboaya k'uijñá. ³⁰ Tanga nga je kamábe an nga já judíoo índa tsi'e nga sa'ínk'ién, kia ts'éntsanguiyaa ji, kó ti boa ti ts'én je tsí'áa xta xi

ndyibonguíta'in nga kiá ngat'índa nguindyikin mí xi ch'onii kui ndaa."

³¹ Kó boá ts'én jajuún, kats'én xikó kji'i ni xi je ki'mií, iskjíbé Pabloo kó nga jñoó kijíjo naxiínda Antípatrí, ³² kó nga kamánguindyiojón, jajún xi 'bítsomayisee kijí'oyá nguíní ndi'a nínga 'bín̄do, kós'e jajún ndijee kui xi kijíjo Pabloo takó kijí ra. ³³ Kó nga jachó naxiínda Sesarea, kats'énk'as'ieen xojon xi ndyiya'aa xtitjoón kó ti boá ti ts'én kini'ánk'as'ieen Pabloo nga. ³⁴ Kó nguije kats'ényá xojoon, nda xtitjoón asíyá ñá chjiani Pabloo, kó nguije kamábe nga nangui Silisia chjiani, ³⁵ bi katsoó:

–Kji'a boá kuint'iee nguije kjo'e kui xta xi ndyibonguíta'iiñ ji.

Kós'e katsjá kjoa nga kiá xchindá Pabloo ndoboaxaá Erodee.

Bi ts'én ts'axié'á yojoo Pabloo nguindyikón nda xtitjón xi 'mí Firii

24 Kó xi ma ún nixtjin nguijee, nda xi 'mí Ananía xi chiná'mi xi 'niú nk'a xaá jachó naxiínda Sesarea nínga tso'bájo chiboa xta xi xchá kojo ngo nda xi 'boxié'áná xi 'mí Tértulo, kui jaá jachókoón nda xtitjoón tsí'e nga koónguíta'in ngase Pabloo. ² Kó nguije jachójo Pabloo, nda xi 'mí Tértulo íts'iyanií nga yínguíta'in, nga bi katsoó nda xtitjón Firii:

–Ndok'óchjii ji, nda xtitjón, nga xió kji'i nanguiná, kó ti boá ti ts'én ndok'óchjii ngat'a tangat'anií kjoakjintakóon nga achichí ni xi nda kji'i kjima naxiíndána. ³ Ngatsjé nixtjin kó ta són tjisákójne ngayeje kui nií, tangat'anií ji nda xtitjón Firii, kó achichí ndok'óchji boe'éjne ji. ⁴ Tanga tsí'e nga tsiejín k'ondíyajne nga kondókjoajojne ji, 'niú mí'aá ngo kjoanda tsí'e nga konda'yé chíjne gotjón. ⁵ Kui ndaa je 'niú ts'éntsjájne kjoaxti, kó ngayeje són ngasondiee tso'bá nga jó tjín tjíts'én xta judíoo, kojo nga kui xi nguitokoo xta xi chjiani

Nasaret tjíts'en yojoo, ⁶ kó ngaskande kamámejeén kats'éndándí nangoxijne, kó kuíni nga kandobájne. ⁷ Tanga ndaxá xi 'mí Lisiaa katsanguijin tsi'e nga kats'énxchán kó ja'áxínyindsajne, ⁸ nga katsanguiya xta xi yínguíta'in tsi'e nga kjochókoón ji, kó kama ti jii si'inkijints'oe, tsi'e nga xchie ji nga jakoxi ngayeje ni xi ndyifonguita'injne.

⁹ Kó ngayeje xta judío xi síndo kiaa ti nijan kamá kui jaá nga boa kji'i kui nii katsó. ¹⁰ Nda xtitjoón ta tsja yejeén Pabloo tsi'e nga kuichjia, kó Pabloo bi katsó:

–Achichí tsjatjínna nga kuichjia an nga k'oxié'á an yojona nguindyikin ji, ngat'a je be an nga je kjín nónií nga ji xi tindyin ne ndi'amasieen kui naxíndaá. ¹¹ Ti ji kama kosiye nga, nga s'e tjin raá tsi ta tiejó nixtjin nga kijíts'endikón an Néná naxíndaá Jerusalen. ¹² Kó ta'yajín xi kamábena nga tjin xi ts'énychjiatijo an, ti nde jmí xta ts'én mindyiatsabéjiaan kia nditsen nangoxii kojo nguiya ndi'a nínga ndokjoa eén Néná kojo tsi kia naxíndaá, ¹³ ti nde jmí chiboajín kui xtaa kjoaa ni xi ndyibonguíta'inna. ¹⁴ Tanga ngo tsi ni xi kuiejents'oa an, nga Ne xi tsi'e xta tje xchána xi tjíts'endikón an, xikó kji'i ndiya tjatsiee xi kje'e tjin ndyitsoó kui xtaa, ngat'a s'ijinna ngayeje ni xi kjit'a xojon kjoakitii Néná kojo xojon xi kats'én'indó já chjini'e'eén Néná, ¹⁵ kó ti boa ti ts'én s'ijinna xikó ts'én s'ijiin kui xtaa, kó ts'énkoyáa nga Néná sa'ínkja'á'yaá xta xi je jesoón, tsi xi kixi kojo tsi xi kixijín. ¹⁶ Kó kuíni nga ta ngatsje nixtjin nga nda tikón kjoakjintakónna nga ch'ojín tjíts'en an nguindyikon Néná kojo nguindyikon xtaa.

¹⁷ Jaskan nguie ja'a kjín nó nga kistso'ba an kje'e nguindie, jé'e nguina an naxíndána tsi'e nga tsja an chjie kojo kjoanda, ¹⁸ kó kui nii tjíts'en an nditseen nangoxii nga chiboa já judío kamábena nga kats'entsjie an yojona xikó ts'én tikón nga si'an kui nii, kó nde kjínjín xta xi tjimájona kojo jmí kjoase kis'iejín, ¹⁹ kji'a nga kamábena já judío xi chjiani nangui Asia

kia nangoxii, kó kuí jaá xi chjiénga kama kjoe'e k'iee nga koónguíta'inna, tsi tjín ni xi tjíin kondra tsa'an. ²⁰ Kó tsi jmí, kui xi síndo k'iee ngatíchjia tsi mí jé xi kasakoo nga kats'en an kji'a nga kijí an nguindyikon xtaxá judíoo, ²¹ axa marií tsi kji'a nga kis'ijñajjín 'niú tsíchjia an nga bi kixiáan: “Ngot'e 'ne jún ndyini'ánjéjnú'un tangat'anii nga s'ijinna nga kjoa'á'yaá xta xi je jesoón.”

²² Kó Firii nguije tsint'ieé kui nii, ngat'a je 'niú je be chan chan kjoaa ndiya tjatsiee, íjñát'axín kui kjoaa, s'e bi katsó:

–Kji'a nga kjoe'e nda nguitokoo jajún xi 'mí Lisiaa, nda skuie ngase an kjoa xi tsajún.

²³ Kós'e Firii katsanguiya ndajun nguitoko xi nk'a ngase xaá tsi'e nga takó ngat'íjñá 'niú rá Pabloo, tanga nga tsjandíe chíí nga kui'íjñandé kojo nga tsjaá kjoa nga kama kjochókoón xta xi nda be tsi'e nga tsjaá ni xi chjieén.

²⁴ Kó nguije kjín nixtjin ja'a, jachó nguini Firii nga nijan tso'bájo chjoón xi 'mí na Drusilaa, xi xtachjón judío, kó Firii katsanguiya nga kijíchja'aá Pabloo kó tsint'ieé ni xi tsíchjia Pabloo kjoaa kjoas'ijjín Jesukristoo. ²⁵ Tanga kji'a nga tsíchjia Pabloo kjoaa nga chjiénga kixi kuindyión nga jmí ni ch'o kji'i si'án ján, kojo nga si'anchjinie soboa yojoná nga nda kji'i ni xi si'án, ngat'a nga s'e kjocho nixtjin nga Néná kotsoya tsi nda kojo tsi ndajín kini'án, s'e Firii achichí katsakjónní nga tsint'ieé kuí nii, kós'e bi katsó:

–Tasá t'en ji ngot'e, jaskan kuichjia nguinaá kji'a nga kama'ana.

²⁶ Kó Firii askoyaá nga Pabloo ton tsjaá, kuíni nga achichí kjín ndiya tsíchjiaa tsi'e nga kui kuichjiajo. ²⁷ Jó nó ja'a nga boá kamá, s'e Firii jaskan je xaá kó ngajoo kis'ijña nda xi 'mí Porsio Festoo, kó Firii kamámejeén nga nda kis'ijñajo xta judíoo, kuíni nga ndoboaya íjñá ra Pabloo.

**Nga ts'axié'á yojoo Pabloo nguindyikōn
nda xtitjón xi 'mí Festoo**

25 Nguije jachók'íjñá xtitjón nda xi 'mí Festoo, xi ma ján nixtjin jatjoni naxiında Sesarea kui ndaa, s'e kijí naxiında Jerusalen. ² Kia naxiında Jerusalen já nguitokoo chiná'mii kojo já judíoo xi 'niú yandíkoón atíjéta'in Pabloo, ³ kó ngo kjoanda xi 'niú tsí'áa xtitjoón, tsi'e nga sanguiya Pabloo naxiında Jerusalen, kó kui jaá índa nga nguiya ndiyáa sa'ínk'ién Pabloo. ⁴ Kuíni nga Festoo bi katsoó kui jaá nga Pabloo takó k'uijñá 'niú rá ndoboaya kia naxiında Sesarea, ngat'a ti kui Festoo tjíts'énkjó nga jaskan koeje kíaa. ⁵ Kó bi katsoó:

–Xi tjín ngasee xá nguujinjnú ngatjandibatjinguína kó tsi tjín ni xi ndajín kji'i kats'én kui ndaa, tatíjéta'injnú.

⁶ Festoo kamá raá tsi jin kojo tsi tie nixtjin kía naxiında Jerusalen, s'e jaskan kijí nguiní naxiında Sesarea, kó nga kamanguindyiojón jachók'íjñasón yáxirie ndikoón kó katsjá kjoa nga tsanguinjoo Pabloo. ⁷ Kó nguije ts'as'ien Pabloo kui nguindiee, já judío xi kjindibáni naxiında Jerusalen, achichí ni xi ndikón yinguíta'in Pabloo, tanga ngaskande ngojín kui jeé xi kasakoo ngakixi, ⁸ tjienga Pabloo bi katsó nga ts'axié'á yojoo:

–An, nde ngojín jé tjíts'en an kondraa kjoakitij já judíoo, ti nde kondraa nangoxii, ti nde kondraa xtitjoón naxiında Roma.

⁹ Tanga Festoo kamámejeén nga nda kis'ijñajo já judíoo, s'e bi katsó nga asíyaá Pabloo:

¿A mejeén k'uín ji naxiında Jerusalen, tsi'e nga kía sa'indajin an kjoaxtíi?

¹⁰ Kó Pabloo bi katsó:

–K'ie tikón an kjen nguindie nínga botíjeé, kó k'ie bí nínga chjiénga kamajéna. Xikó ts'én je nda ye ji nga ngojín ni xi ndajín kji'i tjíts'en an kondraa já judíoo. ¹¹ Tsi ngo jé kats'en an, kó tsi tangat'anií kui nií nga si'ank'ienna, tsakjonjín an

nga koya an, tanga tsi jakoxijín ni xi tǵibotijétá'ínna, ngojín xta xi tjiín ngakixi xi sa'ínk'as'ienna nguiya tsja kui jaá. Mí'á an nga ti kuii nda xtitjón Sesaa xi ngats'énjéna.

¹² Kós'e Festoo askjoyáni kojo já xi tsáyaá ni xi ts'én, s'e bi katsó:

–Tjienga je kichjié'é ji nga nda xtitjoón sa'ínjeé, ja nda xtitjoón k'uúchjín tsoba.

Festoo kojo Agripaa bi ts'én askjoyá kjoaa Pabloo

¹³ Nguije ja'a chiboa nixtjin, nda re Agripaa kojo chjoón, xi 'mí na Berenisee kijí naxiínda Sesarea nga kijí ts'en tinde Festoo. ¹⁴ Kó nga kjín nixtjin nga kia kis'índojo, Festoo ínijmíi nda re Agripaa kjoaa Pabloo, kó bi katsoó:

–K'ie tikón ngo nda xi Firii íjñá ndoboaya, ¹⁵ kui xi nga kis'ijñá an naxiínda Jerusalen, já nguitokoo chiná'mii kojo xta xi xchá judíoo atíjétá'ín, kó tsí'ána nga an tsja an kjoa nga kamajeé nga si'ank'ien, ¹⁶ tanga an bi kixiáan nga jáxaá naxiínda Roma ngájiín nga ts'énjeé nga sa'ínk'ién ngo xta tsi tjónjín skjo ndoboaxá xi tǵibotijétá'ín kojo xi ndyibotíjeé, tsi'e nga k'oxié'á yoojo kjoaa ni xi tǵibotijétá'ínni. ¹⁷ Kó kuíni nga, nga je'e kui jaá k'iee, nde askoyájaan, ngat'a nga kamánguindyiojón nga jachókatíjñasón an yáxiríee nguindie nínga botíjeé kijíchja'ána kui ndaa, ¹⁸ tanga kui já xi jachó xi kotíjétá'ín jmí ni tsíchjiajín kjoaa jé xi kats'enkjó an nga kats'én Pabloo, ¹⁹ ta kuí tsi ni xi tsíchjia, kjoaa nangoxi xi tso'ba kojo kjoaa ngo xó nda xi 'mí Kjisó, xi je k'ien, kó tikón xó tjítsó. ²⁰ Kó nga an nde bejín an mí ni xi sa'íin kui kjoaa, s'e asíyaa Pabloo tsi mejeén nga koeje naxiínda Jerusalen tsi'e nga kia kamajeé kjoaa kui ni xi tǵibotijétá'ínni. ²¹ Tanga kjoaa nga Pabloo tsí'á nga nda xtitjoón Sesaa sa'índajiiin kjoaxtii, kó kuíni nga je katsja an kjoa nga takó ngat'íjñá ra ndoboaya ngaskande nga kama sanguiyakóon xtitjón Sesaa.

²² S'e nda Agripaa bi katsoó nda xi 'mí Festoo:

–Kojo an mejénna kuint'íee kui ndaa kó katso.

Kós'e Festoo bi katsoó:

–Ti ndyiojoón kama konda'yée.

²³ Kó boá ts'én nga kamánguindyiojón, Agripaa kojo na Berenisee jachó ndikón ndikón kĩa nguindie nínga botíjeé, kó nijan jachójo já nguitokoo jajún kojo xta xi 'niú yandíkón kui naxíndaá, kó Festoo ts'á nga kijíchja'á Pabloo. ²⁴ Kós'e Festoo bi katsó:

–Nda Re Agripa, kojo já xi nijan síndojinná k'íee, k'íe tikónnú kui ndaa, kjoaa kjín ma xta judío xi ndyibonguíta'in, kĩa naxínda Jerusalen kojo k'íe naxínda Sesarea, kó 'niú ndyimí'á nga si'ank'ien. ²⁵ Tanga bejiín kon an nga ngo jé xi 'niú kats'én nga si'ank'ien ma, tanga nga ti kui ts'énmí'á nga kui nda xtitjón xi tikón Roma nga ts'énjeé, kuíni nga kĩa ts'én tsanguiyakonña. ²⁶ Tanga nga jmíjinna ni xi xian an kjoaa kui, nda xtitjón, tasá k'íe jé'ejo an nguindyikin, nda re Agripa, tsi'e nga nguije ikindyisé ndiyaá skuie an kóts'en kuit'a an xojon xi sanguiyáa nda xtitjoón. ²⁷ Ngat'a ndajín kji'i mana nga ngo nda xi tji'yá ndoboaya taxkiya sanguiya an kó xiyájín an mí kjoaa xi tjíbotijétá'ínni.

Bi ts'én ts'axié'á yoojo Pabloo nguindyikon nda re Agripaa

26 Kó nda re Agripaa bi katsoó Pabloo:

–Kama kondókjoe ji kóts'en ko'naxié'é yoojo.

Kós'e Pabloo iskjinink'a tsja kó bi katsó nga tsíchjia:

² –Kjén nga ta tsjakji'ina nga kama kuichjia an ngot'e nguindyikin ji nda re Agripa, tsi'e nga k'oxié'á an yojona kjoaa ngayeje ni xi ndyibonguíta'inna xta judíoo, ³ ngat'a je ye yeje ji, nda re, kjoaa kjoaxchá xi tjín xta judíoo kojo kjoaa ni ni'in xi chjiajo xkjín, ja kuíni nga mí'á'ña nga nda nda ma nda'yéní ni xi kuichjia an.

Bi ts'én kis'ijña Pabloo ngas'e

⁴Ngayeje xta judío be kóts'en kis'ijña an kia nanguina kojo naxińdá Jerusalen ndeskande koó nga kjindí an. ⁵Kó ti be, kó kama kotsoya tsi mejeén, nga ndeskande koó ngas'e nga xikó ts'én 'niú kjoakiti xi tjiín nangoxii nga kis'ijña an xikoó ngo nda fariseo. ⁶Kó ngot'e 'ne, k'ie tikón an tsi'e nga si'anjena, tangat'anii nga ts'énkoyáa kjoaa ni xi Néná katsáyatjón nga tsjaá xta tjie xchána, ⁷kó nga tiejó tjeex ta xi chjiani Israel ndyikoya nga Néná sa'ínkjatjosón kui nii, kó kuíni nga ndyibendikón Néná kó ndyits'enseén Néná nga nixtjin kojo nga nixtjien. Tangat'anii kui kjoachiyaá, ji nda re Agripa, nga xta judío ndyibonguíta'inna ngot'e. ⁸¡Mí ni! ¿Ánni nga s'ijinjínjnú nga Néná ts'énkja'á'yaá xta xi je jesoón?

⁹Ti an boá ts'én kats'enkjó an ngas'e nga chjiénga tsie ni sa'in an tsi'e nga si'ankjie an ngayeje xta xi s'ijjin ja'eén Kjiso xi chjiani naxińdá Nasaret, ¹⁰kó boá kats'en an kia naxińdá Jerusalen, kó já nguitokoo chiná'mii katsjana kjoa nga kjin xta tsjiee Néná xi katsanguis'ien an ndoboaya, kó nda kasasienna nga kini'ánk'ién kui xtaa. ¹¹Kó kjin ndiya kats'enjée nga kats'éen kjoa'niú tsi'e nga ch'o katso kjoaa kjoas'ijjin, kó kui nii kats'en an ngayeje nguiya ndi'a nínga ndokjoa eén Néná, kó achichí kamáxtina kondra tsi'e kui jaá ngat'a ngaskande naxińdá xi xín tsangatjinguí.

Bi ts'én ínjimi Pabloo xikó ts'én kis'ijjin Néná

(Ni xi kamá 9:1-19; 22:6-16)

¹²Kó kui xá ts'énfi an naxińdá Damasko, nga katsjana kjoa nga katsanguiyana já nguitokoo chiná'mii, ¹³tanga kia nguiya ndiya boá, nda re Agripa, nga ndis'ueé, kamábe an ngo ndi'í xi kjindibáni ndi'ak'ajmi ján, ngo ndi'í xi 'niú ngase ta boajjin ndi'í ts'ueé, xi kitíniéna an kojo já xi nijan tjemájona, ¹⁴kó ngayejejne nga ts'ákajne t'ananguii, s'e tsint'ie an ngo nda xi chjia én ebreo xi bi katsóna: “Saulo, Saulo, ¿mí kjoaa nga timiyitjinguini? ¡Ti jiní xi ti'ni'ín'ín yojóo, xikoó tsi ti jii

ti'bée ngo nda'yañts'én yojóo!" ¹⁵ Kó an bi kixiáan: "¿'Yá jii boá Ndiá?" S'e Ndiáa bi katsóna: "An boá xi Kjisoo, kó an boá xi timiyitjinguini. ¹⁶ Tanga tsítjin, kó tasin kixi, ngat'a k'ie akóo yojona tsi'e nga tsjaxaá kó mosona kama ji koje chistikoo ni xi je kamáye ngot'e koje ni xi s'e xchie nga kokóo yojona, ¹⁷ k'oxié'áñaá nguia tsja xta xi judío koje xta xi judíojin, kui xi ts'éntanguiyáa ji ngot'e, ¹⁸ tsi'e nga chjéx'e ji ndyikon, kó nguiti nínga jñójin k'uitsóma ngase, tasá nínga tsijen ngat'ítsoma, tsi'e nga nguiti kuijin nga'niuú xindajin Satanaa k'uitsomatjinguui, nga tasá Néná ngat'ítsomatjinguui, tsi'e nga s'ijiin an, kó sakoó kjoani'anjetakoón jeé koje kui nguindie xi katsó Néná nga tsjaá xta xi je kats'éntsje yojoo."

Bi ts'én tsint'ié'eén Pabloo ni xi akakoo

¹⁹ Kó boá kji'i kui nii, nda re Agripa, kó boá ts'én kats'enkjatjosón an ni xi akóna Néná xi kjindibáni ndi'ak'ajmi ján, ²⁰ kó kuíni nga tjón ma xta xi chjiani naxiínda Damasko katsáyáa eén Néná, s'e jaskan xta xi chjiani naxiínda Jerusalen koje ngayeje xta xi chjiani nangui Judea, kó ti katsáyáa xta xi judíojin nga, katsáyáa tsi'e nga sa'ínk'oyá yojoo jé xí ndyits'en kó nga tasá Néná kongase koje nga sa'ín ni xi nda kji'i, kós'e boá ts'én kokó yojoo nga jakoxi nga je ndiyaá Néná tjimá.

²¹ Tangat'anii kui nii nga xta judíoo katsoboána nditseen nangoxii, kó ngaskande kamámejeén nga kats'énk'iéna.

²² Tanga tangat'anii nga Néná asíkojona kuíni nga kixi tikón an ngot'e, nga ts'énehjiajo an kjoaa ndiyaá Néná ngayeje xta, xi xchá xi kjindí, jmí nixtjin nga kje'e ni xi ts'énehjiajo an kjoaa ni xi tsíchjia já chjinie'eén Néná koje Moisee nga tsíchjia kjoaa ni xi kama: ²³ Nga Kristoo chjiénga koya, tanga nga jaskan nguie k'ien, kuí xí tjón kama nga kjoa'ályaá, kó nga kuí xí kui'ínijmi kjoaa ndi'íí, tsi'e nga kjetjo'áa yojóo xta naxiíndaá koje xta xi judíojin.

Pabloo bi ts'én 'niú tsí'aá nda re Agripaa tsi'e nga s'ijiin

²⁴ Kó tjienga Pabloo bi tjítsó kjoaa nga ts'én'boxi'éá yoojoo, nda xi 'mí Festoo ngaskande 'niú ma tsíchjia nga bi katsó:

–¡Tsabeéri, Pabloo! Kjoaa nga ta ja'atio nga tichjat'ayé ji xojon kuíni nga je kjimatsabé maá.

²⁵ Tanga Pabloo bi katsó:

–Tsabéjínna, ji nda Festo, tasá ni xi ts'énchjia an xi tjiin ngakixi kó jakoxi nga boa kji'i. ²⁶ Ja kia tikon kiaa nda re Agripaa xi be nda nda kui nii, kó kuíni nga tsakjonjín an nga ts'énchjia an nguindyikon kui, ngat'a berí kon an nga jakoxi nga kojo kui be ngayeje kui nii, ngat'a jmí tsi ngo nguindyionguinijon 'ma nínga kamá kui nii. ²⁷ ¿A s'ijiin ji nda re Agripa ni xi kats'én'indó já chjinie'eén Néná? Je be an nga s'ijiin ji.

²⁸ Kó nda re Agripaa bi katsoó:

–¿A tini'ínkjé nga xtaa Kristoo tjienná kama an nga?

²⁹ Kó bi katsoó Pabloo nguijee:

–Tsi tsie kojo tsi chiboa nixtjin, achichí ra nda kji'i tsi Néná xi boa katso nga jmí tsi ta jí tsi xi s'ijiin nda re, kojo ngayeje xta xi ndyint'iena ngot'e xi nga s'ijiin nga, tsi'e nga boa sa'ín xikó tjíts'en an, tanga nga kuijín n'niú kichaa sit'a.

³⁰ S'e nguije tsint'ié kui eén, nda re Agripaa, nda xtitjoón, na Berenisee kojo ngayeje xta xi síndo kiaa jastjien yeje, ³¹ s'e kijjjo t'axín xkjín nínga kijíchjia kjoaa kui nii, bi katsó nga tsíchjiajo xkjín:

–Kui ndaa jmí ni kats'énjín tsi'e nga si'ank'ien ma, ti nde jmí kjoajín nga ndoboaya ma k'uijná.

³² Kó nda re Agripaa bi katsoó Festoo:

–Kamá kini'ánkjíndé kui ndaa, tsi kuijín xi tsí'á nga nda xtitjoón xi sa'ínjeé.

Bi ts'én kananguiya Pabloo naxínda Roma

27

Kó nguije katse'é kjoa nga katsanguiyajne nangui Italia, Pabloo kojo já xi nijan kis'ijnajo ndoboaya,

kini'ánk'as'ieen ngo ndajun nguitokoo xi 'mí Julio xi chjiani jajuún nda xtitjoón. ² Kó tsanguinyájne ngo tjosso je xi chjiani naxiíndá Adramitio xi je makjí ma kia nangui Asia, kó kia nijan tikónjojne nda xi 'mí Aristarkoo, xi chjiani Tesalónika, naxiíndá xi chjiani nangui Masedonia, ³ kó nga kamánguindyiojón jáchójne naxiíndá xi 'mí Sidon, nínga nda xi 'mí Julio achichí nda kats'éngo Pabloo, ngat'a katsjandieé nga kijíatsijeen xta xi nda ya'a kojo nga nda kats'éenseén kui xtaa. ⁴ Kó nguije jatjojne naxiíndá Sidon, kia ikitjajne t'a tjingui Chipre, ngat'a tjo ndáchíkoón kondra kamájne, ⁵ kó nguije ikitjatjajonjne naxiíndá Sisilia kojo Panfilia, jáchójne Mira ngo naxiíndá xi chjiani nangui Lisia.

⁶ Kó nda nguitokoo jajuún kia kasakoo ngo tjosso je xi chjiani naxiíndá Alejandria xi ts'énfí nangui Italia, kó kia kats'énk'as'ienjne kui tjosso jee tsí'e nga tsanguín ndojójne. ⁷ Achichí kjin nixtjin nga inda inda kijí tjosso je xi timayajne, kó ta'ya jáchójne kjen naxiíndá Jnido, ngat'a takó 'niú tjién tjo ndáchíkoón, kó kia ikitjajne kjen t'a naxiíndá Salmon nga ikitjatjajonjne tjingui Kreta, ⁸ kó ta'ya ts'énfí tjosso jee t'a ndáchíkoón, s'e jáchójne ngo nguindie xi 'mí Bueno Puerto, tiña naxiíndá Lasea.

⁹ Kó nguije ja'a kjin nixtjin, nguije nguiti majín ta chiboa mintjajin ndáchíkoón, ngat'a je kjimatiña chonch'aán, kuíni nga Pabloo bi ts'én atíxomaa kui jaá, ¹⁰ nga bi katsoó:

–Jún boá já, berí kón an nga 'niú ndikón kji'i nga bi ts'éndyimonguín, kojo nga xchaja tjosso jee kojo ch'ia xi ya'a, kó ngaskande tsi ndajin nixtjin ngaskande ñá koya.

¹¹ Tanga nda nguitokoo jajuún kats'éngasee xki ni xi katsó nda xi tsí'e tjosso jee kojo nda xi ts'énxájo ta boajín ni xi katsó Pabloo. ¹² Kó nga kui nguindie ján ndajín ma kji'i nga kia kjoa'aa chonch'aán, kó ta mején ngayejee nga kats'énkjó nga tasá nda tsi kjotjo kjaa s'e sa'ín kjoa'niú tsí'e nga kjocho naxiíndá Fenise, ngo naxiíndá xi tikónt'a ndáchíkon xi chjiani

Kreta, xi kis'ijñaa ngo nguindie nínga kamaa nda ts'én kjoa'aa chonch'aán.

Bi ts'én kitsjien ngo tjo'niú nguujin ndáchíkoón

¹³ Kó kats'énkjó kui jaá nga takó kama koeje ndojó ra, ngat'a je íts'iyanií ngo ndí tjo inda xi kitsjien xtjieen nangui, jatjo kó kia kijí xi ingoboaá tjingui Kreta. ¹⁴ Tanga jaskan kjindibá ngo tjo'niú xtjieen t'a tjingui xi ítsanleyá ma tjosso je xi 'mí Euroklidoon, ¹⁵ kó tjoó iskjifé tjossojne, kó nguiti kamájínjne iksienda ngat'a xtjieen kjen ts'én be'é tjoó ndáchíkoón, tasá chjíní katse'éndiejne nga kijíjone tjoó ta nínga kamámejénrí. ¹⁶ Kós'e ikittajne xtjieen ngaxton ngo ndí tjingui xi 'mí Klauda, nínga tjoó nguiti 'niújín tjién, kó achichí kjoanimá kis'inguijne nga kini'ánkijinjne tjosso chichí, ¹⁷ nguije kats'énk'as'ien tjosso chichí nguia tjosso jee, kui jaá íkjá 'niú tjosso jee ts'i'e nga katsjaa nga'niú, kó achichí katsakjónní tsi kia kjoñá'niú tjosso jee nguujin tsomé xi 'mí Sirtee, kós'e yején njñoó tjosso jee, s'e katsjandieé ts'i'e nga ta nínga mejénrí tjoó kijíj. ¹⁸ Tanga nga kamánguindyiojón 'niú ngase kitsjien tjoó, kó kuíni nga atítsojo ngayeje ch'ia xi ts'énya'a tjosso jee nguujin ndáchíkoón, ¹⁹ kó xi ma jaán nixtjin, ti kui jaá ts'ajmi ngándá yeje nguujin ndáchíkoón ni xi ni'ánkjién nga ni'ánxájo tjosso jee. ²⁰ Kó kjín nixtjin nga nguiti kamáyajín ts'ueé kojo nñoó, kó nga tanisién 'niú kamá tjo xi kamánié jin kó je nde nguiti ndyichiyájínjne tsi kjotjo'a ngasejne yojojne.

²¹ Kó nga je kjín nixtjin nga nguiti ndyichiniéjín jin nño, tichaan jastjien Pabloo kós'e bi katsó:

–Jún já, tsi jún xi kini'ánjnú'un xki nga jatjoján tjingui Kreta, ta sa ra boajín kamáná ñá kojo tjosso je xi timaya. ²² Kó ngot'e 'ne te'énga'niújnú yojojnú, ngat'a nde ngojín jún xi koyajnú, nda tsi tjosso jee xchaja. ²³ Ngat'a kó nixtjién ngo ndítsjie xi katsanguiya Néná tsíchjiájona, kui Néná xi chjiá an kojo xi tjíts'en an xaá, ²⁴ kó bi katsóna: “Ngata ndakinjín ma ji

Pablo, ngat'a chjiénga kjóchonchíin nda xtitjón xi 'mí Sesaa, kó Néná je katsjandieé ji kojo ngayeje xtá xi nijan tjimájo nguijin ndaa nga koyajínjnu.” ²⁵ Kó kuíni já, te'énga'niújnúu yojojnú, ngat'a 'niákón an Néná kó bee kon an nga kjotjosón kui ni xi tsíchjiajona kui ndítsjiee. ²⁶ Tanga chjiénga ngo tjingui kjojñá'niú tjotsoná.

²⁷ Mejeén jó xomana ja'a nga timajinjne ndáchíkon xi 'mí Adriátikoo nga kijíjojne k'ie kijíjojne ján tjoó, nga mején ma ra masien nixtjien já xi ndyits'enzájo tjotso jee kamábe nga je kjimatiñajne t'a chjindie nínga tikón ngo t'anangui.

²⁸ Ts'achiboá kókji'i nanga ndójoaa, kó kantji'ún ngo metro nga nanga, kós'e nguíchí boa'á ngase ti ts'achiboá ma nguiní ingo ndiya kó je kan yito Metro tjiin nga nanga kiaa. ²⁹ Kó tangat'aa nga ndyitsakjoón tsi ndijo stíkjojójo, xtjieen ngaxton tjotso jee ts'ajmijin nguijin ndáchíkoón nijún kichatji xi bojñá'niúni tjotso jee, kó kamámejeén nga tsá sisién. ³⁰ Kó já xi ts'énxájo tjotso jee kats'énkjó nga kongaa tjotso jee, kó kuíni nga íts'iyani nga ts'enjengui tjotso xixii, tix'ian ja kats'én xi kichá xi ts'énkasién tjotso jee ts'enjengui xtjieen toko tjotso jee kats'én, ³¹ kó Pablo katsáyaá ndajun nguitokoo kojo jajuún kó bi katsoó:

–Tsi kui jaá k'iejín k'uúndo nguiyaa tjotso jee, ti nde jún kjotjo' ájijnú nga.

³² Kós'e boá ts'én jajuún tsatie ń'niuú tjotso chichií, kó ts'ajmijin nguijin ndáchíkoón.

³³ Kó nguije tjisísieén, Pablo tsíchjiajo ngayeje jaá tsi'e nga skjinie chií ni chinie, kó bi katsoó:

–Je jó xomananii nga ndyitsjayojoféjijnú kojo nga tindyión kjindiájnú. ³⁴ Tasá ti'ánjnú ngo kjoanda chínie chiíjnú ni chinie, chjiénga boá si'ánjnú tsi mejénjnú kuindyionjnú, ngat'a nde ngojín tsjatokó xchaja.

³⁵ Kó nguije tsíchjia kui eén, Pablo iskjibé ngo pan, kós'e katsjaá ndok'óchji Néná nguindyikon ngayeje kui jaá, kó

akjángá, s'e iskjinie, ³⁶ kó ngayejeē nga tsja kamaá kó ti iskjinie kui jaá nga. ³⁷ Kó xi ndyiajnē nguiya tjotso jee jó úchán ichítíe kojo kan jun xta majnē ngayejeje. ³⁸ Kó jaskan nguije iskjinie ngayeje ni xi kamámejeén, ts'ajmijin to ndsokoan nñoō nguijin ndáchíkoón tsi'e nga kamáxtja ngase tjotso jee.

Bi ts'én kamá xi tjotso jee

³⁹ Kó nguije kisisieén, já xi ts'énxájo tjotso jee nde kamábejín t'ananguui, tanga kamábe ngo t'a chjindiee ndáchíkoón, kó kats'énkjó nga kĩa skjién boa'a t'a tjotso jee kui nguindiee. ⁴⁰ Kó tsatie n'niuú kichatji xi bojná'niúni tjotso jee, kó kĩa índomasien nguijin ndáchíkoón, kó kats'énxan yejee yándyindá xi ni'ánkjieén nga ni'ánkji tjotso jee, s'e iskjinink'a njño xi tikón toko tjotso jee, kós'e kats'énkjí tjotso jee xtjieen t'a chjindiee. ⁴¹ Tanga kui tjotso jee jachó nंगा jó nga'niuú ndójoaa tjín, kó kĩa kis'inijín 'niú tsoimí t'a chjindiee, kó toko tjotso jee kasasienijín'niú nguijin tsoimí, kó nguiti kamajín kamátíyaá, tjenga xtjieen tjats'en tjotso jee je katjox'a nga ye'ét'aa tjoō ndáchíkoón. ⁴² Kó kui jajuún kamámejeén kats'énk'ién ngayeje já xi ndyiff 'niuú, tsi'e nga skjísónjín nga kongá, ⁴³ tanga nda nguitokoo jajuún, xi kamámejeén ts'axié'á Pabloo, katsjandiéjín nga si'ank'ien kui jaá, kó tasá katsjá kjoa tsi'e nga xi máa chíkjisoón kui tjón ngat'ajmijin yojoo nguijin ndójoaa tsi'e nga kjocho ngasón kixí já, ⁴⁴ kó xi majiín chíkjisoón, yátie kojo xii tjotso jee kats'énkjién nga skjísón, kó ngayejeē nga jatjo'aa yojoo nga jachó t'a chjindiee.

Bi kats'én Pabloo tjingui Malta

28 Kó kji'a nguije jatjo'ajne yojojne, kji'a nga kamáyajne nga Malta 'mí kui tjinguii. ² Kó xta xi síndo kui nguindiee kjén nga ta nda kats'énjojne ngayejeje, kó nga je stsé kjíboa'a kojo nga achichí nch'án ngo ndi'í ítsié

kós'e tsíchjiajne tsi'e nga tsanguínkindyiont'ajne kui ndi'íí.
³ Kó nguije Pabloo ja'átikó chikín kixí xi ts'én mindyíajin
 nguujin ndi'íí kó ngo ye xi ts'én mongaa sibeé iskjinee tsja
 Pabloo. ⁴ Kó nga kamábe kui xta xi chjiani kui tjinguii nga
 tsja Pabloo tjienguiboaa'a kui yee, bi katsó ja k'ie ja ngajaan
 xkjín:

–Nda ts'enk'ién inima rá kui ndaa, ngat'a nda tsi jatjo'aa
 yojoo nguujin ndáchikoón, tanga kjoakixii Néná katsjandiéjiin
 nga k'uijñá ngase.

⁵ Tanga Pabloo kia ítsaniejin nguujin ndi'íí kui yee, kó jmí ni
 kamájiín. ⁶ Kó ngayeje kui xtaa ndyikoyaa nga kama ske kojo
 tsi ta niján ma koya ndyítsó, tanga jaskan nguichí sajín, nga
 kamábe nga jmí ni kamájiín, kje'e ni kats'énkjó nga ngo rá ne
 Pabloo katsó.

⁷ Kó tiña kui nguindiee kjín xo'ba kis'ie xi tsi'e ngo nda xi
 nk'a xaá xi chjiani kui tjinguii xi 'mí Publio, xi kjén nga ta nda
 kats'énjojne nga kixindyionjne kiasa ján nixtjin. ⁸ Kó na'mii kui
 nda xi 'mí Publio kji'ijña'on nga nt'e ndyiaa kojo chi'in
 tjjimájín tjiín, kó Pabloo kijíkatsijeen kó nguije tsíchjiaa Néná,
 íjñasoón tsja, kós'e kamándaya. ⁹ Nguije kamá kui nii,
 je'ekoón Pabloo kje'e ngase xta xi oon xi tjín kui tjinguii, kó
 boa ts'én ngayejee nga kamándaya, ¹⁰ kó achichí nda
 kats'énjojne ngayeje kui xtaa, kó jaskan nguije ndyimonguín
 nguinjne nguiaa tjoos je, katsájne ngayeje ni xi
 kamáchijénne tsi'e ndiyaá.

Bi ts'én jachó Pabloo naxiéndá Roma

¹¹ Nguije kamájne ján sá nga kixindyionjne kui tjinguii,
 tsanguinyájne ngo tjoos je xi kia ja'aa chonch'aán, xi chjiani
 naxiéndá Alejandría, xi kjit'a asieén ne xi 'mí Kastor kojo
 Polus. ¹² Kó nga jáchójne naxiéndá xi 'mí Sirakusa, ján nixtjin
 kamájne nga kixindyionjne kiasa, ¹³ kó kia jatjo nguinjne
 ngaskande nga jáchójne naxiéndá Rejió, kó ingo nixtjin ngase

kis'ie ngo tjo xi kjindibá xtjieen nangui, kó ngaskande xi ingo nixtjiin jáchójne naxiíndá Puteoli, ¹⁴ nínga kasakojne já nts'ie xi boá katsójne nga ngo xomana kuindyionjojne kia, kó boá ts'én ngaskande nga fet'a tsanguínjne naxiíndá Roma. ¹⁵ Kó já nts'ie xi chjiani naxiíndá Roma ja boá je tsint'ie kui eén kjoaa jin, kó kuíni nga kijikja'ayindiyajne ngaskande ngo nguíndie xi 'mí Foro ts'ie Apioo kojo nguíndie xi 'mí Ján Taberna, kó nga kamábe kui jaá, Pabloo katsjaá ndok'óchji Néná kó 'niú tsja kamá ngasee. ¹⁶ Kó nga jáchójne naxiíndá Roma, jajuún katsjandíe nga xín kis'ijña Pabloo, tanga ta ngo ndajun xi askondá.

Pabloo Bi ts'én ínijmi eén Néná naxiíndá Roma

¹⁷ Kó nga ja boá je ján nixtjinnii nga jachó naxiíndá Roma, Pabloo tsíchjiaa ngayeje xta xi síndotjoón xta judío xi síndo naxiíndá Roma, kó nguije kamátikó yeje kui jaá, bi katsoó:

–Jún já nts'ie, nde ngo ni tjíts'enjín an kondraa xta judío ti nde kondraa kjoaxchá xi tjiín xta tjié xchána, tanga takó boá ts'én kia naxiíndá Jerusalen kini'ánk'as'ienna nguuya tsja xta Roma, ¹⁸ kui xta xi jaskan nguije kats'énkijents'oana kamámejeén íjñandéna, ngat'a jmí jé kasakojín kjoaa an ts'ie nga si'ánk'ienna, ¹⁹ tanga xta judío katsjandíejín, kó kuíni nga tsí'á an nga nda xtitjoón xi kongasee tsi tjínna jé kojo tsi jmíjínna, nda tsi jmíjínna ngo ni xi konguíta'in an xta naxiíndána. ²⁰ Kó kuíni nga tsíchjia yejejnú'un jún, ts'ie nga skuiejnú'un kó xiyájnú'un, ngat'a tangat'anif kui ni xi ndyichiyáa ñá xi xta Israel, kó kuíni nga bi ts'én tjitá'niú an k'íee.

²¹ Kó kui jaá bi katsoó Pabloo:

–Jin, nde ngo xojon tjinanguiyajínjne xi chjiani nangui Judea xi chjia kjoaa ji, ti nde ngojín já nts'ie judío xi ndyindibání ján xi ch'o ts'én ndyichjia kjoaa kondra tse.

²² Mejénjne kondal'yájne kóts'en ni'ínkjé ji, ngat'a je yajne nga tajñání tjindókjoa kjoaa kondraa kui ndiya tjatsíee.

²³ Kó nguije ngo nixtjin ik'íjñaá, achichí xta jachókoón Pabloo, kui xi katsáyaá kjoaa xikó ts'én kotíxoma Néná ndeskande nga tajñoó ngaskande nga kamánguixoón, kamámejeén Pabloo nga sa'ín'indakon kui xtaa kjoaa Kjisoo, nga kats'énkjién xojon kjoakitij Moisee kojo xojon xi kats'én'indó já chjinie'eén Néná. ²⁴ Kó tjin xi kis'ijiin ni xi katsó Pabloo, kó tjin xi kis'ijinjin nga, ²⁵ kó nga jmí ni índajín, ngó ngó kijí, kó Pabloo ta bi tsi katsoó:

–Achichí nda tsíchjiajo xta tje xchájnú Asién Nixtjiin Néná nga kats'énkíchjia nda chjinie'eén Néná xi 'mí Isayaa nga bi katsó:

²⁶ T'en ji kó t'íyee kui xta naxíndaá:

Nda tsi 'niú konda'yájnú, tanga kamakjínjínjúnú,

kojo ti nda tsi 'niú stsitsíjenjúnú, nde xchájnúnú,

²⁷ ngat'a tanisién 'niú tajá inimaá kui xta naxíndaá,

kó kats'énxtiya yojoo,

kó íchjá ndyikon,

tsi'e nga kamajín skuie ti nde kamajín kuint'ie,

kojo ti nde kamakjínjin,

tsi'e nga ánjin kjo'e'ekónna,

kó nga kamajín an sa'indaya an.

²⁸ Jún ngatamayajnú nga ngot'e 'ne Néná ts'éntsjaá

kjoa'naxié'aá xta xi judíojín, kó tasá kui xi kuint'ie kui eén.

²⁹ Kó nguije katsó kui nií, já judíoó kijí, kó tsíchjiatijo xkjín.

³⁰ Kó Pabloo jó nó chiboa chiboa kamaá nga kis'ijña ngo ndi'a xi íchjí sá, nínga kats'éenseén ngayeje xta xi jachókoón,

³¹ kó nde jmíjin xi kats'énni'ijin nga ínijmi eén kjoaa xikó ts'én kotíxoma Néná, kojo nga akóyá kjoaa Ndiáná Jesukristoo.